

Arbetsmarknad

13

Förslag till statsbudget för 2006

Arbetsmarknad

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Lagförslag.....	9
2.1	Lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)	9
2.2	Lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	11
2.3	Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program	13
2.4	Lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av person- uppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten	14
2.5	Lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skatte- konto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden	15
3	Arbetsmarknad	17
3.1	Omfattning.....	17
3.2	Utgiftsutveckling.....	17
3.3	Skatteutgifter.....	18
4	Arbetsmarknadspolitik	19
4.1	Omfattning.....	19
4.2	Utgiftsutveckling.....	19
4.3	Skatteutgifter.....	20
4.4	Mål	22
4.5	Insatser	23
4.5.1	Insatser inom politikområdet.....	23
4.5.2	Insatser utanför politikområdet.....	25
4.6	Resultat.....	25
4.6.1	Mål	25
4.6.2	Resultat.....	25
4.6.3	Analys och slutsatser	43
4.7	Revisionens iakttagelser.....	44
4.8	Politikens inriktning	45
4.9	Budgetförslag	65
4.9.1	22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	65
4.9.2	22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	67
4.9.3	22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	69
4.9.4	22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.	70

4.9.5	22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	71
4.9.6	22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	72
4.9.7	22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	74
4.9.8	22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	75
4.9.9	22:9 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	76
4.9.10	22:10 Bidrag till lönegarantiersättning	76
4.9.11	22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	77

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	8
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	17
3.2 Härledning av ramnivån 2006–2008 utgiftsområde 13 Arbetsmarknad.....	17
3.3 Ramnivå 2006 Realekonomiskt fördelad.....	18
3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 13, netto	18
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	19
4.2 Skatteutgifter inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik, netto	20
4.3 Deltidsarbetslösa.....	28
4.4 Företagskonkurser m.m. budgetåret 2002 – första halvåret 2005	29
4.5 Antalet personer med lönegarantiersättning m.m. budgetåret 2002 - första halvåret 2005	29
4.6 Antalet långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna samt deras andel av samtliga arbetslösa respektive samtliga inskrivna i respektive grupp	31
4.7 Arbetsmarknadspolitiska program – Antal deltagare per månad samt kostnader, tusentals kronor.....	33
4.8 Sysselsättningsgrad, 16–64 år, 2004 (2003), procent	37
4.9 Öppet arbetslösa, 16–64 år, 2004 (2003), procent.....	38
4.10 Arbetsmarknadspolitiska program – Andel i arbete med eller utan subvention 90 dagar efter avslutat program	42
4.11 Anslagsutveckling	65
4.12 Arbetslivstjänster, ALT	65
4.13 Aske kursgård	66
4.14 Tjänsteexport	66
4.15 Härledning av anslagsnivå 2006–2008, för 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	66
4.16 Anslagsutveckling.....	67
4.17 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.....	68
4.18 Anslagsutveckling.....	69
4.19 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	69
4.20 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	70
4.21 Anslagsutveckling.....	70
4.22 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	70
4.23 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.....	71
4.24 Anslagsutveckling.....	71
4.25 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	72
4.26 Anslagsutveckling.....	72
4.27 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden	73

4.28 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006.....	73
4.29 Anslagsutveckling.....	74
4.30 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden.....	74
4.31 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.....	75
4.32 Anslagsutveckling.....	75
4.33 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	75
4.34 Anslagsutveckling.....	76
4.35 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:9 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	76
4.36 Anslagsutveckling.....	76
4.37 Nettoutgifter m.m för anslaget 22:10 Bidrag till lönegarantiersättning första halvåret 2004 respektive 2005.....	77
4.38 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:10 Bidrag till lönegarantiersättning	77
4.39 Anslagsutveckling.....	77
4.40 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.....	78

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. antar regeringens förslag till lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200) (avsnitten 2.1 och 4.8),
2. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (avsnitten 2.2 och 4.8),
3. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program (avsnitten 2.3 och 4.8),
4. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (avsnitten 2.4 och 4.8),
5. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden (avsnitten 2.5 och 4.8),
6. bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3 000 000 000 kronor under 2007–2009 (avsnitt 4.9.3),
7. bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 5 400 000 000 kronor under 2007–2009 (avsnitt 4.9.4),
8. bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 3 600 000 000 kronor under 2007–2008 (avsnitt 4.9.6),
9. bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 22:7 *Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 7 000 000 kronor under 2007–2009 (avsnitt 4.9.7),
10. godkänner vad regeringens föreslår i fråga om det allmänna anställningsstödet för ungdomar (avsnitt 4.8),
11. för budgetåret 2006 anvisar anslagen under utgiftsområde 13 *Arbetsmarknad* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	ramanslag	5 079 852
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	ramanslag	45 020 600
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	ramanslag	5 332 129
22:4	Lönebidrag och Samhall m.m.	ramanslag	11 631 057
22:5	Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	ramanslag	100 487
22:6	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	ramanslag	1 959 560
22:7	Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	ramanslag	21 926
22:8	Bidrag till administration av grundbeloppet	ramanslag	45 768
22:9	Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	ramanslag	7 703
22:10	Bidrag till lönegarantiersättning	ramanslag	978 399
22:11	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	ramanslag	52 488
Summa			70 229 969

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 14 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 §

Från skatteplikt undantas omsättning och införsel av periodiska organisationstidskrifter.

Med en organisationstidskrift förstås en publikation

– som inte är en allmän nyhetstidning, ett medlemsblad eller en personaltidning, och

– som väsentligen framstår som ett organ för en eller flera sammanslutningar med det huvudsakliga syftet att verka för ett religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, miljövårdande, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda *funktionshindrade eller arbetshandikappade* medlemmar.

– som väsentligen framstår som ett organ för en eller flera sammanslutningar med det huvudsakliga syftet att verka för ett religiöst, nykterhetsfrämjande, politiskt, miljövårdande, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål eller att företräda medlemmar med *funktionshinder*.

Som sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för ett idrottsligt ändamål räknas endast sammanslutningar som är anslutna till Sveriges riksidsrottsförbund eller Svenska korporationsidrottsförbundet eller som är representerade i Sveriges olympiska kommitté. Som sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för ett försvarsfrämjande ändamål räknas endast sådan

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

sammanslutning som enligt därom gällande föreskrifter erhåller statligt stöd till sin verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2.2 Lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 10, 14 och 17 §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Ersättning enligt denna lag lämnas inte i följande fall.

1. Ersättning lämnas inte till personer som deltar i utbildning.
2. Ersättning lämnas inte till personer som är permitterade utan lön.

3. Ersättning enligt grundförsäringen lämnas inte till personer som enligt 37 § första stycket 2 lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor har uteslutits från medlemskap under en tid av ett år från uteslutningen.

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, med avvikelse från vad som anges i punkterna 1 och 2, föreskriva att ersättning får lämnas till personer som deltar i utbildning eller är permitterade utan lön samt de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall skall gälla.

3. Ersättning lämnas inte till personer som är tjänstlediga utan lön.

4. Ersättning enligt grundförsäringen lämnas inte till personer som enligt 37 § första stycket 2 lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor har uteslutits från medlemskap under en tid av ett år från uteslutningen.

Om det finns särskilda skäl får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, med avvikelse från vad som anges i punkterna 1–3, meddela föreskrifter om att ersättning får lämnas till personer som deltar i utbildning eller är permitterade eller tjänstlediga utan lön samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall skall gälla.

14 §¹

Vid prövning av arbetsvillkoret bortses från utfört förvärvsarbete

1. som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd, eller

2. som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

1. som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd,

2. som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program, eller

3. inom ramen för en utvecklingsanställning enligt förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionsbinder som medför nedsatt arbetsförmåga.

¹ Senaste lydelse 2003:330.

17 §²

När ramtid skall bestämmas enligt 12 § räknas inte heller tid då den sökande

1. fått föräldrapenningförmån enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

2. varit hindrad att arbeta på grund av tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt,

3. varit hindrad att arbeta på grund av deltagande i arbetsmarknadsutbildning eller annan utbildning inom ramen för ett arbetsmarknadspolitiskt program, arbetspraktik, ungdomsgarantin, datortekverksamhet, arbetslivsinriktad rehabilitering eller projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program,

4. varit hindrad att arbeta på grund av utbildning för vilken rekryteringsbidrag lämnas enligt lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, eller

5. varit hindrad att arbeta på grund av deltagande i verksamhet där ersättning enligt 3 a § har lämnats,

6. utfört förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd, *eller*

7. utfört förvärvsarbete som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.

6. utfört förvärvsarbete som arbetsgivaren finansierat med särskilt anställningsstöd enligt förordningen (1997:1275) om anställningsstöd,

7. utfört förvärvsarbete som bedrivits med stöd av bestämmelserna om stöd till start av näringsverksamhet enligt förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program, *eller*

8. *utfört arbete i en utvecklingsanställning enligt förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga.*

Tid som enligt 13 a § har jämförts med förvärvsarbete skall dock räknas in i ramtiden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

² Senaste lydelse 2003:330.

2.3 Lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Den som tar del av ett arbetsmarknadspolitiskt program skall inte anses som arbetstagare om inte programmet gäller en anställning med anställningsstöd eller lönebidrag, skyddat arbete, reguljärt arbete inom ramen för aktivitetsgarantin eller en anställning med särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS).

7 §¹

Den som tar del av ett arbetsmarknadspolitiskt program skall inte anses som arbetstagare om inte programmet gäller en anställning med anställningsstöd eller lönebidrag, skyddat arbete, *trygghetsanställning*, reguljärt arbete inom ramen för aktivitetsgarantin eller en anställning med särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS).

När ett program bedrivs på en arbetsplats skall den som tar del av programmet dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av följande regler i arbetsmiljölagen (1977:1160):

- 2 kap. 1–9 §§ om arbetsmiljöns beskaffenhet,
- 3 kap. 1–4 och 7–14 §§ om allmänna skyldigheter,
- 4 kap. 1–4 och 8–10 §§ om bemyndiganden,
- 5 kap. 1 och 3 §§ om minderåriga,
- 7 kap. om tillsyn,
- 8 kap. om påföljder, och
- 9 kap. om överklagande.

Vad som i arbetsmiljölagen sägs om arbetsgivare skall gälla den som har upplåtit en arbetsplats för programverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse 2003:1098.

2.4 Lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Sådana känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) samt ömtåliga personuppgifter som avses i 9 § andra stycket eller 10 § får inte användas som sökbegrepp. Uppgift om kod för *arbetshandikapp* får dock användas som sökbegrepp för att underlätta förmedling av arbete åt *arbetshandikappade* samt för att framställa avidentifierad statistik.

Sådana känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen (1998:204) samt ömtåliga personuppgifter som avses i 9 § andra stycket eller 10 § får inte användas som sökbegrepp. Uppgift om kod för *funktionshinder* får dock användas som sökbegrepp för att underlätta förmedling av arbete åt *personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga* samt för att framställa avidentifierad statistik.

Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter om begränsningar i övrigt av de sökbegrepp som får användas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2.5 Lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden

Härigenom föreskrivs att lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Anställningsstöd och stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare som beslutats av arbetsmarknadsmyndighet samt sjöfartsstöd som beslutats av Rederinämnden får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Regeringen meddelar närmare föreskrifter om vilka stöd som skall krediteras skattekontot.

Föreslagen lydelse

Anställningsstöd, *stöd till utbildningsvikariat* och stöd till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare som beslutats av arbetsmarknadsmyndighet samt sjöfartsstöd som beslutats av Rederinämnden får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse av lagen 2003:494.

3 Arbetsmarknad

3.1 Omfattning

Utgiftsområdet omfattar politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2004	Anslag 2005 ¹	Utgifts- prognos 2005	Förslag anslag 2006	Beräknat anslag 2007	Beräknat anslag 2008
Arbetsmarknadspolitik	67 481	69 160	69 837	70 230	67 746	63 699
Totalt för utgiftsområde 13 Arbetsmarknad	67 481	69 160	69 837	70 230	67 746	63 699

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Utgiftsområdet sammanfaller med politikområdet och kommentarer om utgiftsutvecklingen görs under politikområdet Arbetsmarknadspolitik, avsnitt 4.2.

Beloppen för härledning av ramnivå 2006–2008 förklaras i huvudsak av det som framgår av härledningen av anslagsnivån för anslagen 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*, 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* samt 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Tabell 3.2 Härledning av ramnivå 2006–2008 utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	69 313	69 313	69 313
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning	100	183	274
Beslut	717	1 045	- 370
Övriga makroekonomiska förutsättningar	- 967	- 4 994	- 6 922
Volym	582	991	1 405
Överföring till/från andra utgiftsområden	12	12	12
Övrigt	472	1 195	- 13
Ny ramnivå	70 230	67 746	63 699

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Tabell 3.3 Ramnivå 2006 Realekonomiskt fördelad.

Miljoner kronor

	2006
Transfereringar ¹	64 486
Verksamhetsutgifter ²	5 729
Investeringar ³	15
Summa ramnivå	70 230

¹ Avser inkomstöverföringar dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Avser resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Avser utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

Den realekonomiska fördelningen av ramen för utgiftsområdet visar hur anvisade medel beräknas användas. Fördelningen baseras på utfall 2004 samt kända förändringar av anslagens användning. Huvuddelen avser transfereringar i form av bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

3.3 Skatteutgifter

Statens stöd inom utgiftsområdet redovisas i huvudsak på statsbudgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likfor-

mig beskattning, s.k. skatteutgifter. Avvikelse från en likformig beskattning utgör en skatteförmån om t.ex. en grupp av skattskyldiga omfattas av en skattelättnad, och som en skattesanktion om det rör sig om ett ”överuttag” av skatt.

Många av skatteutgifterna har införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika politikområden som t.ex. arbetsmarknadspolitik. Dessa påverkar statsbudgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på statsbudgetens utgiftssida.

En utförlig beskrivning av skatteutgifter finns i bilaga 2 till 2005 års ekonomiska vårproposition. I följande avsnitt redovisas nettoberäknade skatteutgifter med politikområdesanknytning som kan hänföras till utgiftsområdet. De enskilda skatteutgifterna inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik redovisas närmare i avsnitt 4.3, där även en kort förklaring av respektive skatteutgift ges.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 13, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2005	Prognos 2006
Politikområde Arbetsmarknadspolitik	11 401	16 330
Totalt för utgiftsområde 13	11 401	16 330

4 Arbetsmarknadspolitik

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning, insatser för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga samt bidrag till lönegarantiersättning. Vidare ingår Europeiska socialfonden samt bidrag till Samhall AB och Stiftelsen Utbildning Nordkalotten. Därutöver omfattar politikområdet förvaltningskost-

nader för Arbetsmarknadsverket (AMV) inklusive Länsstyrelsen i Gotlands län avseende den pågående försöksverksamheten med en vidgad samordnad länsförvaltning, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF), Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) och Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) samt AMV:s avgiftsfinansierade verksamheter Arbetslivstjänster och Aske kursgård.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor (löpande priser)

	Utfall 2004	Anslag 2005 ¹	Utgifts- prognos 2005	Förslag anslag 2006	Beräknat anslag 2007	Beräknat anslag 2008
22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader	4 806,8	4 811,5	4 746,6	5 079,9	5 159,8	5 042,1
22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	45 194,5	45 763,0	46 892,0	45 020,6	42 491,4	40 660,4
22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	3 836,0	4 686,6	4 608,6	5 332,1	4 892,3	3 875,1
22:4 Lönebidrag och Samhall m.m. ²	10 411,9	11 035,8	10 837,8	11 631,1	12 346,0	12 567,9
22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	101,0	99,0	97,7	100,5	78,5	48,7
22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006	1 602,3	1 538,0	1 588,0	1 959,6	1 591,6	244,0
22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering	21,2	21,7	21,4	21,9	22,3	22,6
22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet	59,9	48,1	47,8	45,8	46,8	48,1
22:9 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten	7,8	7,8	7,7	7,7	7,7	7,7
22:10 Bidrag till lönegarantiersättning	1 395,1	1 096,7	939,5	978,4	1 056,1	1 127,9
22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	44,1	51,7	49,5	52,5	53,4	54,3
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	67 480,6	69 159,8	69 836,6	70 230,0	67 745,8	63 698,8

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Nytt anslag från 2006. Redovisningen av utfall 2004 och anslag 2005 avser de under innevarande år under utgiftsområdet uppförda anslagen 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* och 22:9 *Bidrag till Samhall AB*.

Utgifterna inom politikområdet styrs i huvudsak av utvecklingen på arbetsmarknaden som påverkar nivån på den öppna arbetslösheten och antalet företagskonkurser. Vidare påverkas utgifterna av omfattningen av de arbetsmarknadspolitiska programmen och ersättningsnivåerna inom arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet. Utgifterna har ökat de senaste åren till följd av en stigande öppen arbetslöshet och fler deltagare i arbetsmarknadspolitiska program. Utgifterna ökade med drygt 3 252 miljoner kronor 2004 jämfört med 2003. Trots en relativt stark ekonomisk tillväxt har efterfrågan på arbetsmarknaden inte ökat i den takt regeringen förväntat. De arbetsmarknadspolitiska insatserna har därför ökat innevarande år. Ökningen har dock i huvudsak skett i form av anställningsstöd som inte belastar utgifterna under utgiftsområdet utan innebär minskade skatteinkomster, vilket redovisas under avsnitten 3.3 och 4.3. Den öppna arbetslösheten bedöms uppgå till 5,9 procent 2005, vilket är i nivå med föregående år men högre än bedömningen i budgetproposition för 2005. Sammantaget beräknas utgifterna under utgiftsområdet bli 61 miljoner kronor högre 2005 jämfört med regeringens bedömning förra hösten. Regeringens kraftfulla satsning på att öka de arbetsmarknadspolitiska insatserna som sker inom ramen för regeringens sysselsättningspaket samt höjningen av den högsta ersättningsgrundande lönekostnaden för lönebidrag innebär att utgifterna beräknas öka kommande år. Utgifterna för den statliga lönegarantiersättningen har blivit lägre än tidigare år, men beräknas successivt öka från 2006. Sammantaget beräknas dock utgifterna under utgiftsområdet minska från 2007 främst på grund av en minskande arbetslöshet.

4.3 Skatteutgifter

I avsnitt 3.3, redogörs för vad en skatteutgift är och varför den redovisas. Dessutom ges en samlad bild av det totala stödet i form av skatteutgifter inom utgiftsområdet. I detta avsnitt redovisas de enskilda skatteutgifterna inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

Tabell 4.2 Skatteutgifter inom politikområdet Arbetsmarknadspolitik, netto

Miljoner kronor

	Prognos 2005	Prognos 2006
Förmån av fri resa vid anställningsintervju	- ¹	-
Förmån av fri utbildning vid personalutveckling m.m.	-	-
Avdrag för dubbel bosättning	730	790
Avdrag för resor till och från arbetet	5 040	5 460
Avdrag för hemresor	-	-
Avdrag för inställelse resor	-	-
Avdrag för kostnader för resor till och från arbetet	-	-
Skattereduktion för avgiften till arbetslöshetskassa	360	380
Anställningsstöd vid anställning av långtidsarbetslösa	3 156	7 643
Anställningsstöd för långtidssjukskrivna	2	24
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)	0	785
Utbildningsvikariat ²	-	1 248
ROT-avdrag	1 330	0
Totalt politikområdet Arbetsmarknadspolitik	11 401	16 330

¹ Skatteavvikelse kan inte beräknas.

² Stöd som införs från den 1 januari 2006.

Insatserna inom arbetsmarknadspolitiken redovisas i huvudsak som anslag på statsbudgetens utgiftssida. Sedan hösten 1999 finns det dock även stöd på statsbudgetens inkomstsida i form av särregler i skattelagstiftningen som betecknas som saldpåverkande skatteutgifter. Anställningsstöd och stöd till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) lämnas i form av en skattekreditering på arbetsgivarens skattekonto och innebär minskade skatteintäkter på budgetens inkomstsida. Regeringen avser även att införa en ny form av anställningsstöd, s.k. Plusjobb, riktad till offentligt finansierad verksamhet samt att införa utbildningsvikariat (avsnitt 4.8). Stödet för utbildningsvikariat föreslås i denna budgetproposition att lämnas i form av en skattekreditering. Därutöver avser regeringen förlänga möjligheten att lämna anställningsstöd för vissa långtidssjukskrivna. Utöver detta redovisas även andra saldpåverkande skatteutgifter som kan härledas till politikområdet Arbetsmarknadspolitik.

Förmån av fri resa till eller från anställningsintervju

Förmån av fri resa till eller från anställningsintervju eller kostnadsersättning för sådan resa är ej skattepliktig.

Förmån av fri utbildning vid personalavveckling

Förmån av fri utbildning vid personalavveckling m.m. är ej skattepliktig.

Avdrag för dubbel bosättning

Avdrag för dubbel bosättning medges i vissa fall för en skattskyldig om dubbel bosättning är skälig på grund av makes eller sambos förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa fast bostad på verksamhetsorten eller annan särskild omständighet. Skatteutgiften avser inkomstskatt.

Avdrag för resor till och från arbetet

Kostnader som överstiger 7 000 kronor är avdragsgilla vid inkomsttaxeringen. Skatteutgiften avser inkomstskatt.

Avdrag för hemresor

Skattskyldig som har sitt arbete på annan ort än sin hemort äger i vissa fall rätt till avdrag för hemresor. Skatteutgiften avser inkomstskatt.

Avdrag för inställelseresor

Om en skattskyldig har haft kostnader för resa inom eller mellan EU:s medlemsländer eller EES-länderna i samband med tillträdande eller frånträdande av anställning eller uppdrag, s.k. inställelseresa, har denne rätt till skäligt avdrag för kostnaderna. Skatteutgiften avser inkomstskatt.

Avdrag för kostnader för resor till och från arbetet

Avser kostnader i näringsverksamhet. I övrigt se Avdrag för resor till och från arbetet.

Skattereduktion för avgiften till arbetslöshetskassa

Från inkomståret 2002 ersätts avdrag för avgiften till arbetslöshetskassa med en skattereduktion. Skattereduktionen uppgår till 40 procent av avgiften till arbetslöshetskassan.

Anställningsstöd vid anställning av långtidsarbetslösa

Målgruppen är arbetslösa med långa inskrivningstider på arbetsförmedlingen och stödet till arbetsgivarna lämnas i form av allmänt, förstärkt och särskilt anställningsstöd. En ny form av anställningsstöd, s.k. Plusjobb införs 1 januari 2006.

Anställningsstöd vid anställning av långtidssjukskrivna

Målgruppen är sjukskrivna anställda som inte kan återgå till nuvarande arbetsgivare och där rehabiliteringsansvaret har övergått till Försäkringskassan.

Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)

Målgruppen för stödet är arbetslösa med vissa funktionshinder.

Utbildningsvikariat

Under 2006 och 2007 föreslås i denna budgetproposition att stöd i form av skattekreditering lämnas till arbetsgivare inom gemensamt finansierad vård och omsorg till utbildningskostnader för personal samt lönekostnader för vikarier som ersätter de anställda under utbildningstiden.

ROT-avdrag

Ett tillfälligt ROT-avdrag i form av en skattereduktion för utgifter för byggnadsarbeten. Åtgärden är tidsbegränsad och gäller för byggnadsarbeten som utförs under perioden den 15 april 2004 t.o.m. den 30 juni 2005. Skattereduktion medges med en viss del av löneandelen av utgif-

ter för reparation, underhåll och om- och tillbyggnad för ägare till bostadshus eller innehavare av privatbostadsrätt. Skatteutgiften avser skatt på arbetsinkomst och skatt på näringsverksamhet.

4.4 Mål

Målet för arbetsmarknadspolitiken är:

– Bidra till en väl fungerande arbetsmarknad.

Arbetsmarknadspolitiken skall därigenom tillsammans med övrig politik bidra till att målet för den ekonomiska politiken uppnås.

Arbetsmarknadspolitiken har tre nivåer: Ett övergripande mål för arbetsmarknadspolitiken, delmål som formuleras under tre verksamhetsområden och slutligen mål för verksamhetsgrenarna.

Som grund för bedömningen av måluppfyllelsen för det övergripande målet för arbetsmarknadspolitiken ligger målen för verksamhetsområdena. Samlat skall insatser inom verksamhetsområdena bidra till dels en väl fungerande arbetsmarknad, dels att lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter råder oavsett kön, kulturell bakgrund, ålder, sexuell läggning eller eventuella funktionshinder. Därigenom skall insatserna bidra till tillväxt, ökad sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet samt skapa förutsättningar för flexibilitet, trygghet och delaktighet liksom jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet.

Det jämställdhetspolitiska målet – kvinnor och män skall ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden – och dess delmål skall beaktas inom ramen för målet för politikområdet Arbetsmarknadspolitik. Män och kvinnor skall ges lika villkor och förutsättningar i fråga om företagande, arbete, arbetsvillkor samt utvecklingsmöjligheter i arbetet.

Arbetsmarknadspolitiken skall också, tillsammans med övriga politikområden, bidra till att regeringens särskilda mål för sysselsättning inom integrationspolitiken uppnås. Se vidare utgiftsområde 8.

Målen och inriktningen för den svenska arbetsmarknadspolitiken ligger väl i linje med EU:s sysselsättningsstrategi och dess mål och riktlinjer. De målsättningar inom EU:s sysselsättningsstrategi som berör arbetsmarknadspolitiken är, där så är möjligt, direkt integrerade i

politikområdets målstruktur. Utifrån strategin avgör medlemsstaterna vilken kombination av åtgärder och mål som är lämplig på nationell nivå. Sysselsättningsriktlinjerna täcker flera politikområden vilket kräver samverkan på lokal, regional och nationell nivå. Hur Sverige genomför EU:s sysselsättningsriktlinjer redovisas varje år. Från och med i år sker detta i ett samlat nationellt handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2005–2008 där åtgärder som svar på både sysselsättningsriktlinjer och allmänekonomiska riktlinjer redovisas.

Verksamhetsområde I – Förmedlingsverksamhet

Målen är att:

1. Bidra till att arbetslöshetstiden för de arbets sökande samt vakanstiden för icke tillsatta platser förkortas.
2. Säkerställa arbetslöshetsförsäkringens och lönegarantins roll som omställningsförsäkringar.

Inriktningen för insatserna inom verksamhetsområdet är att dessa skall medverka till att arbetssökande snabbt sammanförs med vakanta platser. Denna uppgift är arbetsmarknadspolitikens viktigaste. Genom en snabb tillsättning av vakanta platser kommer arbetsmarknaden att fungera bättre och friktionsarbetslösheten att minimeras. Arbetssökande och arbetsgivare skall ges, i enlighet med EU:s sysselsättningsriktlinjer, tillgång till en effektiv och modern arbetsförmedling. För en väl fungerande arbetsmarknad i alla delar av landet fordras hög omställningsförmåga med goda möjligheter för arbetstagare att byta såväl arbetsplats som yrke och för arbetsgivare att få tillgång till arbetskraft med efterfrågad kompetens. Arbetslöshetsförsäkringen skall skapa förutsättningar för en trygg omställning med målet att individen så snabbt som möjligt skall få ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden. En generös försäkring kräver en effektiv uppföljning och god kontroll.

Insatserna inom verksamhetsområdet skall bidra till att nå målet i EU:s sysselsättningsriktlinjer om att alla arbetslösa erbjuds en ny start när de, vad gäller ungdomar, börjar närma sig sex månaders och vad gäller vuxna, tolv månaders arbetslöshet. Denna nystart skall ske i form av utbildning, omskolning, arbetspraktik, anställning eller andra åtgärder som främjar anställbarheten och när det är lämpligt kombinerat med

fortlöpande stöd i sökandet efter arbete. Insatserna skall också bidra till att nå sysselsättningsriktlinjernas mål om att arbetsökande inom hela EU senast 2005 bör kunna få information om alla lediga platser som anmälts till medlemsstaternas arbetsförmedlingar.

Verksamhetsområde II – Programverksamhet

Målet är att:

- De arbetsmarknadspolitiska programmen skall öka möjligheten för arbetsökande att få ett arbete samt motverka brist på arbetskraft.

Med ökade kunskaper, som efterfrågas på arbetsmarknaden, hos de arbetslösa underlättas omställningen på arbetsmarknaden både regionalt och nationellt samtidigt som den enskildes ställning stärks och anknytningen till arbetsmarknaden bibehålls. Därmed minskar risken för långvarig arbetslöshet och för att flaskhalsar uppstår på arbetsmarknaden.

Insatserna inom verksamhetsområdet skall bidra till att nå målet i EU:s sysselsättningsriktlinjer om att 25 procent av de långtidsarbetslösa senast 2010 deltar i en aktiv åtgärd bestående av utbildning, omskolning, arbetspraktik eller andra åtgärder som främjar anställbarheten med målet att nå genomsnittet för de tre medlemsländerna som har nått de bästa resultaten.

Verksamhetsområde III – Verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning

Målen är att:

1. Tillsynen och kontrollen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket skall förbättras.
2. Öka kunskaperna om de samlade effekterna av de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall präglas av en enhetlig och därmed rättvis tillämpning av reglerna hos arbetslöshetskassorna och arbetsförmedlingen. Rättssäkerheten är av grundläggande betydelse för de arbetslösa och för legitimiteten i arbetslöshetsförsäkringen. Uppföljningen av hur reglerna i arbetslöshetsförsäkringen tillämpas vid arbetslöshetskassorna och arbetsförmedlingarna skall bli effektivare.

För att arbetsmarknadspolitikens insatser skall bli bättre och leda till att arbetslöshetsstiderna kortas är uppföljning och utvärdering ett

prioriterat område. Det är därför av största vikt att IFAU och andra utvärderingsorgan tar fram för regeringen och riksdagen relevanta underlag.

Insatserna inom verksamhetsområdet skall bidra till att arbetsmarknadsprogrammets effektivitet utvärderas regelbundet och att insatserna justeras i enlighet med de resultat som framkommer. Insatserna skall även utvärderas ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv.

4.5 Insatser

4.5.1 Insatser inom politikområdet

Grunden i arbetsmarknadspolitiken är platsförmedlingen. En offensiv och tillväxtinriktad platsförmedling kräver intensiva företagskontakter och ett systematiskt arbete med de lediga platserna. Kvalitet i arbetet med platserna leder till ökat förtroende och större marknadsandelar för förmedlingen. Därmed blir den offentliga förmedlingen attraktiv för arbetsgivare. En sådan utveckling kan bidra till en bättre fungerande arbetsmarknad.

Den låga efterfrågan på arbetskraft kräver ytterligare förstärkningar och effektiviseringar av arbetsmarknadspolitiken. För att fler personer skall få tillgång till de lediga jobben behövs ytterligare insatser för dem som har det svårast att få arbete. Detta skall göras i kombination med att arbetsförmedlingen måste skapa än bättre kontakter och samverkan med arbetsgivare.

Försöksverksamheten med en vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län fortsätter t.o.m. 2006. Försöksverksamheten innebär att Länsarbetsnämnden och Skogsvårdsstyrelsen sedan 1998 har inordnats i Länsstyrelsen. Regeringen beslutade i december 2004 att ge Statskontoret i uppdrag att utvärdera försöksverksamheten. Statskontoret lämnade i augusti 2005 sin rapport till regeringen. Rapporten kommer att remissbehandlas under hösten.

Europeiska socialfonden

Den övergripande strategin för Europeiska socialfondens mål 3 i Sverige, och för motsvarande del av mål 1, är att stärka individens ställning på arbetsmarknaden genom kompetensutveckling av såväl sysselsatta som arbetslösa. Även andra insatser som kompletterar och utvecklar den nationella sysselsättningspolitiken samt stödjer ge-

nomförandet av den europeiska sysselsättningsstrategin skall göras. Programmet skall därmed ha ett tydligt mervärde i förhållande till den nationella politiken. Den halvtidsöversyn som slutfördes under 2004 innebär att mål 3-programmet även fokuseras på att främja hälsan i arbetslivet och därmed på att bidra till regeringens mål om en halverad sjukskrivning. Detta skall ske genom såväl insatser av förebyggande karaktär på arbetsplatser, som möjligheter för långtidssjuka att delta i projekt i syfte att byta arbete.

Socialfondsmedlen i mål 3 uppgår till cirka 6 710 miljoner kronor för programperioden 2000–2006, vartill skall läggas nationell offentlig medfinansiering med cirka 6 580 miljoner kronor.

Mål 3-programmet är indelat i fyra insatsområden: Kompetensutveckling för sysselsatta, Ökad anställbarhet och företaganda, Integration, mångfald och jämställdhet samt Lokal utveckling. Samtliga insatsområden skall genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv.

Från starten under 2000 t.o.m. juli 2005 har totalt 41 400 projekt bifallits. Projekten omfattar 1 250 000 deltagare, varav 682 000 kvinnor och 568 000 män. Den hittillsvarande könsfördelningen förklaras främst av projekten inom offentlig sektor, vilken har en hög andel anställda kvinnor. Antalet individer som har deltagit i mål 3-projekten kan uppskattas till 838 000 eller cirka 18 procent av arbetskraften. Insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsatta, som genomförs i två steg, svarar för merparten av deltagarna och projekten. Övriga insatsområden, som främst avser arbetslösa, har omfattat 189 000 deltagare fördelade på 3 650 projekt. Av deltagarna i dessa projekt var 105 000 kvinnor och 84 000 män.

Gemenskapsinitiativet Equal syftar till att genom transnationellt samarbete främja nya metoder för att motverka all slags diskriminering och ojämlikhet i anknytning till arbetsmarknaden, vad avser såväl arbetslösa som sysselsatta. Equal skall fungera som ett försökslaboratorium för den europeiska sysselsättningsstrategin. Ett övergripande mål för det svenska Equal-programmet är ett arbetsliv utan diskriminering och ojämlikhet och som är präglad av mångfald. Bidraget från Socialfonden uppgår till cirka 755 miljoner kronor för perioden 2000–2006. Nationell medfinansiering med motsvarande belopp tillkommer. I en första ansökningsomgång in-

gick 46 projekt, s.k. utvecklingspartnerskap, som avslutas senast under 2005. I den andra och sista ansökningsomgången har 25 utvecklingspartnerskap under 2005 godkänts för genomförande. Dessa har en genomsnittlig totalbudget om cirka 20 miljoner kronor.

Inom Equal görs omfattande insatser för att på olika nivåer sprida resultaten av programmet och påverka de strukturer som bidrar till diskriminering. Arbetet organiseras bl.a. i sju nationella temagrupper för att i högre grad kunna generalisera resultaten från Equal. Inom ramen för dessa grupper sker även forskning.

EU:s sysselsättningsstrategi

Genom Amsterdamfördraget lades grunden för EU-ländernas samarbete inom sysselsättningsområdet. EU:s mål är full sysselsättning, kvalitet och produktivitet i arbetet samt social sammanhållning. Samarbetet bygger på den så kallade öppna samordningsmetoden. Metoden innefattar gemensamma målsättningar och riktlinjer, övervakning och uppföljning med hjälp av indikatorer och rekommendationer samt utbyte av goda exempel mellan medlemsstaterna. Varje år antas gemensamma sysselsättningsriktlinjer som skall ligga till grund för ländernas nationella sysselsättningspolitik. Arbetsmarknadspolitiken skall tillsammans med andra politikområden bidra till att målen uppfylls.

De sysselsättningsriktlinjer som antogs i år för perioden 2005–2008 skall omsättas i tydliga prioriteringar; att få in och behålla fler människor på arbetsmarknaden, öka arbetskraftsutbudet och modernisera de sociala trygghetssystemen; förbättra arbetstagares och företags anpassningsförmåga samt öka investeringarna i humankapital genom bättre utbildning och färdigheter.

Länderna återrapporterar årligen den politik som har förts mot bakgrund av riktlinjerna. Från och med i år sker återrapporteringen i det nationella handlingsprogrammet för tillväxt och sysselsättning som både innefattar åtgärder som svarar mot sysselsättningsriktlinjerna och de allmänna ekonomiska riktlinjerna.

Lönegarantiersättningen

Som nämndes i budgetpropositionen för 2005 genomfördes de sista delarna av förmånsrättsreformen i och med den 1 januari 2004. Reformen påverkade lönegarantin genom ändringar i lönegarantilagen, men även indirekt genom att

bland annat ändra förhållanden för insolvenshanteringen.

I samband med att propositionen om för-
månsrättsreformen lades fram konstaterades att
beredningsunderlaget inte var tillräckligt i fråga
om förslaget om att införa lönegaranti vid före-
tagsrekonstruktion. Regeringen avsåg att åter-
komma till riksdagen i frågan efter att ha hämtat
in det kompletterande beredningsunderlag som
krävs. Regeringen överlämnade en proposition
om införande av lönegaranti vid företagsrekon-
struktion till riksdagen den 10 februari 2005.
Riksdagen biföll regeringens förslag den 11 maj
2005. Lagändringarna innebär att arbetstagare
har samma rätt till lönegaranti vid företagsre-
konstruktioner som de har i samband med konkurser.
Lagändringarna började gälla den 1 juni
2005.

Rådets direktiv 80/987/EEG om tillnärmning
av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för
arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens (löne-
garantidirektivet) har som tidigare angivits re-
viderats och ett ändringsdirektiv (2002/74/EEG)
har antagits. Ändringen var bl.a. föranledd av att
EG-domstolen i ett antal domar behandlat så
kallade transnationella situationer, dvs. när insol-
vensförfarandet inleds i en annan medlemsstat än
den där arbetet utförs. Direktivet skall vara im-
plemterat före den 8 oktober 2005. Regering-
en överlämnade den 10 mars 2005 en propo-
sition om lönegaranti vid gränsöverskridande
situationer. I propositionen föreslås att ersätt-
ning enligt den statliga lönegarantin skall lämnas
i fall där en arbetsgivare i ett annat land i Euro-
peiska unionen eller i ett annat land inom Euro-
peiska ekonomiska samarbetsområdet än Sverige
är föremål för ett sådant insolvensförfarande
som avses i lönegarantidirektivet, och har ar-
betstagare som utför eller utförde sitt arbete för
arbetsgivarens räkning främst i Sverige. I sådana
fall skall samma bestämmelser i lönegarantilagen
tillämpas som om det rörde sig om en konkurs i
Sverige. Riksdagen biföll regeringens förslag den
2 juni 2005. Lagändringarna träder i kraft den
7 oktober 2005.

Den 21 augusti 2003 beslutade regeringen att
tillsätta en utredning med uppdrag att lämna för-
slag till en förändrad modell för finansieringen av
lönegarantin. Uppdraget redovisades den
1 september 2004 genom överlämnande av be-
tänkandet *Lönegarantiförsäkring – en partsfråga*
(SOU 2004:93). Betänkandet har remissbe-

handlats och bereds för närvarande inom Re-
geringskansliet (Näringsdepartementet).

4.5.2 Insatser utanför politikområdet

Det pågår omfattande arbete i samhället som bi-
drar till målet för arbetsmarknadspolitiken, t.ex.
av kommuner, arbetsgivare, fackliga organisa-
tioner. Regeringen saknar för närvarande möj-
lighet att redovisa omfattningen av dessa verk-
samheter.

AMS bedriver tillsammans med Försäkrings-
kassan arbetslivsinriktad rehabilitering i syfte att
fler lämnar sjukskrivning och börjar arbeta. In-
satserna finansieras via det under
utgiftsområde¹⁰ Ekonomisk trygghet vid
sjukdom och handikapp uppgjorda anslaget 19:1
Sjukpenning och rehabilitering m.m.

Insatser inom arbetsmarknads- och den regi-
onala utvecklingspolitiken skall bidra till att må-
len uppfylls inom respektive politikområde.
Detta kan exempelvis ske genom engagemang i
de regionala tillväxtprogrammen.

4.6 Resultat

4.6.1 Mål

Resultatbedömningen bygger på den målstruk-
tur för arbetsmarknadspolitiken som gäller från
2004, enligt bl.a. riksdagens önskemål (bet.
2003/04:AU1), se avsnitt 4.4.

4.6.2 Resultat

AMV har en central roll i att bidra till målupp-
fyllelsen för arbetsmarknadspolitiken. I AMV:s
regleringsbrev anges åiterrapporteringskraven
samt hur dessa skall redovisas. Under 2004
skulle AMS lämna tre sammanhållna åiterrap-
porteringar utifrån målen. Dessa åiterrapporte-
ringar har följts upp med möten mellan AMS
och Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Under 2004 har AMV haft större möjligheter
att formulera anpassade mål för verksamheten
utifrån att regeringen satt mer övergripande mål i
regleringsbrevet. För att bedöma måluppfyllel-
sen har regeringen formulerat en inriktning och
åiterrapportering för varje mål. Till detta har då

också den ovan beskrivna uppföljningen knutits. Det innebär att resultatuppföljningen sker löpande i tre steg under året.

Det första steget är att myndigheten i början av året lämnar en redovisning av det som uppnåtts föregående år samt en övergripande strategi för kommande år. Andra steget, runt halvårsskiftet, är en lägesrapport. Det tredje steget skall vara en möjlighet för departementet att ge en preliminär resultatbedömning samt skapa en dialog med myndigheten om kommande regleringsbrev. Detta sker i oktober/november.

Till detta kommer en löpande dialog med myndigheten samt den årliga mål- och resultatdialogen.

Verksamhetsområde I – Förmedlingsverksamheten

Målen för förmedlingsverksamheten är att:

1. Bidra till att arbetslöshetstiden för de arbets sökande samt vakanstiden för icke tillsatta platser förkortas.
2. Säkerställa arbetslöshetsförsäkringens och lönegarantins roll som omställningsförsäkringar.

Inriktningen och målen för arbetsförmedlingen är att verksamheten skall bidra till att arbetssökande är aktiva i sitt arbetssökande. Arbetslösa och arbetssökande som har svårt att hitta jobb skall få hjälp från arbetsförmedlingen. Särskild uppmärksamhet skall riktas mot de personer som har svårast att få ett varaktigt arbete. Insatserna skall främja ett snabbt tillträde till arbetsmarknaden för ungdomar, flyktingar och andra invandrare. Deltids- och säsongarbetslösheten skall minska. Personer som har arbetslöshetsersättning eller deltar i ett program skall söka arbete aktivt. Den arbetslivsinriktade rehabiliteringen skall prioriteras.

Regeringens bedömning är att arbetsförmedlingens insatser bidragit till att arbetslöshetstiderna och vakanstiderna för lediga platser kunnat förkortats i hela landet utifrån rådande låga efterfrågan på arbetskraft. För att säkerställa arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring har insatser vidtagits under 2004. Regeringens bedömning är att om målet för arbetslöshetsförsäkringens roll som omställningsförsäkring skall uppnås måste insatserna

och kontrollfunktionen utvecklas och anvisning av jobb och åtgärder intensifieras.

AMS har även under 2004 valt att utifrån regeringens uppsatta mål fokusera på handlingsplanerna för de arbetssökande. Regeringen anser att det är viktigt att verksamheten har stort fokus på kvaliteten i handlingsplanerna eftersom dessa bidrar till den arbetssökandes aktiva väg till att få ett nytt arbete. Regeringens uppsatta mål och inriktning har dock ett bredare perspektiv. Detta har också påtalats vid uppföljningar med myndigheten. Regeringen gav också AMS under våren 2004 uppdraget att innan sommaren 2004 omgående ta fram och implementera ett operativt mål för arbetsförmedlingarna utifrån regeringens mål att korta arbetslöshetstiderna. AMS införde aldrig något sådant mål under 2004. Regeringen utgår från att AMS inför ett sådant mål snarast.

Totalt angav 81 procent av de sökande att de hade en handlingsplan. Det är ingen större statistisk skillnad mellan kvinnor och män. På länsnivå varierade resultaten från 72 till 87 procent.

Det är anmärkningsvärt att de prioriterade grupperna i mindre omfattning har en handlingsplan (75 procent). De utrikes födda som har en handlingsplan upplever också i högre grad än de som är födda i Sverige att den är ett bra stöd.

Regeringen har påtalat att det finns brister i hur arbetsförmedlingen hanterar regelverken kring arbetslöshetsförsäkring. Även Riksrevisionen och IAF har i flera rapporter påtalat dessa brister. AMS har kontinuerligt genomfört utvecklingsarbeten inom organisationen för att komma till rätta med bristerna. Regeringens bedömning var att arbetet gick i rätt riktning men att insatserna behövde bli fler och införas snabbare. Regeringen gav därför i början av 2005 AMV i uppdrag att utarbeta rutiner och metoder för att säkerställa en mer likartad tillämpning av arbetslöshetsförsäkringens inom områdena anvisning till lämpligt arbete, underrättelse till arbetslöshetskassorna, förlängning av ersättningsperioden och handlingsplanerna. Insatserna skulle vara genomförda till sommaren 2005. Det är viktigt att hanteringen av arbetslöshetsförsäkringens är korrekt och rättssäker, men det är även andra faktorer som påverkar läget på arbetsmarknaden.

AMS har genom detta uppdrag utarbetat rutiner för arbetsförmedlarna för uppföljning av anvisning till ledig plats, metodstöd för när en underrättelse till arbetslöshetskassan skall lämnas,

en ny handlingsplan i det operativa datasystemet samt metodstöd för att kunna identifiera brister i handläggningen av ärenden rörande arbetslöshetsförsäkringen. Till detta har personalen utbildats och informationsbroschyrer är framtagna.

Det är för tidigt att dra några slutsatser, men en rad indikatorer tyder dock på att det skett positiva förändringar inom ovanstående insatsområden. Andelen arbetslösa som inte sökt något arbete under den senaste månaden har minskat. Under 2004 angav 50 procent av kvinnorna och 44 procent av männen att de inte sökt arbete. Under andra kvartalet 2005 har andelen sjunkit till 43 procent för kvinnorna och 40 procent av männen. Regeringens bedömning är att resultaten påvisar en ökad aktivitet bland de arbetslösa men att den fortfarande är alltför låg. Bedömningen görs utifrån att arbetslöshetsförsäkringens regelverk kräver att den arbetssökande aktivt söker arbete för att ha rätt till ersättning.

Antalet sökta arbeten har också ökat. Under 2004 sökte arbetslösa i genomsnitt fyra jobb under en månad. Denna siffra har ökat till fem jobb under andra kvartalet 2005. Det är ingen statistisk skillnad mellan kvinnor och män.

Antalet anvisningar per plats har minskat något under det senaste året. I dag gör arbetsförmedlaren cirka två anvisningar per plats. Däremot har de i högre grad följt upp gjorda anvisningar. Under andra kvartalet 2005 har 70 procent av anvisningarna följts upp. Under 2004 var siffran 56 procent. Det är dock fortfarande stora skillnader mellan länen. Västra Götaland har en uppföljningsgrad på 89 procent jämfört med 58 procent i Skåne. Regeringens bedömning är att så stora skillnader är oacceptabla. Eftersom anvisningen kan kopplas till rätten till arbetslöshetsersättning kan så stora skillnader mellan länens matchningsarbete också leda till att reglerna tillämpas olika.

AMS har också infört ett metodstöd till arbetsförmedlarna i syfte att mer kontinuerligt följa upp de personer som har fått förlängd ersättningsperiod. Metodstödet innebär att förmedlingarna var tredje månad skall dokumentera och motivera varför den arbetssökande inte skall anvisas till aktivitetsgarantin utan i stället fortsätta att erhålla arbetslöshetsersättning.

Antalet underrättelser till arbetslöshetskassorna har ökat med 54 procent andra kvartalet 2005 jämfört med samma period 2004. Totalt har 3 400 underrättelser lämnats till arbetslöshetskassorna andra kvartalet 2005.

Regeringen kommer att noga fortsätta att följa utvecklingen av de åtgärder som AMV vidtagit och förväntar sig att de nya rutiner, metodstöd och föreskrifter som tagits fram reducerar bristerna i tillämpningen av reglerna kring arbetslöshetsförsäkringen.

Under 2004 har den genomsnittliga tiden i öppen arbetslöshet ökat jämfört med 2003, från 116 dagar till 128 dagar (kvinnor 111 till 121 och män 120 till 134). Jämfört med 2003 har antalet långtidsarbetslösa män minskat med 9 000 och antalet långtidsarbetslösa kvinnor med nästan 6 000. Totalt har långtidsarbetslösheten minskat med nästan 22 procent jämfört med 2003. Det finns dock en stor grupp med mycket långa inskrivningstider. Enligt AMS har cirka 32 000 personer varit inskrivna längre än tio år. Det är personer som har särskilt svårt att få en fast etablering på arbetsmarknaden och som bl.a. varvar arbetslöshet och tillfälliga arbeten.

Arbetsförmedlingen kan och skall också påverka arbetslöshetstiderna för de prioriterade grupper och personer som har svårt att få ett arbete. Detta har gjorts för ungdomar och i viss mån arbetshandikappade om man ser till långtidsarbetslösheten. Däremot har långtidsarbetslösheten minskat i mindre omfattning för utrikes födda jämfört med övriga grupper.

I enlighet med EU:s sysselsättningsstrategi skall arbetslösa ungdomar och vuxna erbjudas en ny start i form av anställning, utbildning etc. innan de har varit arbetslösa i, för ungdomar, sex månader respektive tolv månader för vuxna. Under 2004 uppgick andelen arbetslösa ungdomar och vuxna som inte hade fått något erbjudande om en ny start till 5,4 procent (män 6,3 procent och kvinnor 4,4 procent) respektive 10,1 procent (kvinnor 8,7 procent och män 11,4 procent). I ett europeiskt perspektiv tillhör Sverige de medlemsstater som klarar av att erbjuda en väldigt stor andel av arbetslösa ungdomar och vuxna en ny start innan sex månader respektive tolv månaders arbetslöshet.

AMS följer kontinuerligt om arbetsgivarna får tillräckligt med sökande för att kunna anställa. Det var också ett mål för verksamheten att 85 procent av arbetsgivarna skulle få tillräckligt med sökande för att kunna anställa. Enligt AMS blev resultatet 90 procent under 2004 och målet nåddes i samtliga län. Det är en ökning med fem procentenheter jämfört med 2003. Resultatförbättringen skall också ses mot bakgrund av att

matchningen underlättas av den låga efterfrågan på arbetskraft.

AMS skall bidra till att deltids-, tim- och säsongsarbetslöshet minskar. Antalet deltidsarbetslösa minskade också med 2 600 personer i jämförelse med 2003 och uppgick 2004 till nästan 73 300 (56 400 kvinnor och 16 900 män). Det innebär att AMS egna mål om att årsgenomsnittet inte skall överstiga nivån i november 2003 (73 900) uppnåddes.

Till skillnad från antalet deltidsarbetslösa har antalet timanställda ökat under året och uppgick till 91 500 i genomsnitt vilket var 15 600 fler än under 2003. I jämförelse med deltidsarbetslösa är det också betydligt fler timanställda som går till arbetslöshet än deltidsarbetslösa. AMS menar att arbetet med att halvera långtidsarbetslösheten bland ungdomar till viss del medverkat till en ökning, i stället för en minskning av, antalet timanställningar och att det också varit en medveten strategi. Timanställningen kan i förlängningen leda till en mer varaktig sysselsättning. Ökningstakten bland antalet timanställda är dock hög även för dem som är över 24 år.

Arbetet med att minska deltidsarbetslösheten har de senaste åren haft hög prioritet. AMS har utvecklat en metod, "ARENA-modellen", som bygger på samarbete mellan arbetsförmedlingen, arbetsgivare, arbetstagarorganisationer och kontakter med arbetslöshetskassorna. Erfarenheterna av modellen är mycket positiva. Genom samarbetet har det skapats en arena där syftet är att arbetsmarknadens parter skall arbeta för att hitta lösningar för den enskilde individen att få önskad arbetstid och för arbetsgivarna att få ett bättre grepp om arbetsutbudet hos de anställda. ARENA-modellen har vuxit fram i den kommunala sektorn och hittills har 22 kommuner deltagit. AMS har därtill under det senaste året utvidgat samarbetet genom kontakter med Handelsanställdas förbund och fem stora rikstäckande handelsföretag. AMS har också varit en av fem myndigheter som utifrån sitt kompetensområde deltagit i HELA-projektet som syftar till att minska deltidsarbetslösheten. Fokus i det arbetet har varit strukturella förändringar i arbetsorganisationen och sättet att organisera arbetet för att möjliggöra högre sysselsättningsgrad. Ett 70-tal projekt inom främst offentlig sektor men även handel, hotell och restaurang samt städbranschen har beviljats medel för insatser som skall minska ofrivillig deltidsarbetslöshet. Växjö universitet skall utvärdera HELA-projektet som

avslutas i december 2005 efter en fyraårig projektperiod. Utvärderingen kommer att lämnas in augusti 2006.

Tabell 4.3 Deltidsarbetslösa

	Deltidsarbetslösa totalt	Andel kvinnor (%)	Årlig procentuell minskning (%)
1997	137 300	80,0	
1998	131 200	81,4	-4,4
1999	123 700	81,6	-5,7
2000	117 900	81,6	-4,7
2001	98 300	81,6	-16,6
2002	83 600	80,5	-15,0
2003	75 900	78,8	-9,2
2004	73 274	77,4	-3,4

Den könssegregerade arbetsmarknaden

Trots höga ambitioner är inte den svenska arbetsmarknaden jämställd. Vi vet att kvinnor och män arbetar i mycket skilda delar av arbetsmarknaden, att männen finns i högre utsträckning i de yrken som ger högre lön, medan kvinnorna återfinns i de yrken som ger sämre betalt och således lägre ersättning från försäkringssystemen. Kvinnor arbetar också deltid i betydligt större omfattning än män. Dessutom har fler män än kvinnor fasta anställningar. Detta är ett könsmonster på arbetsmarknaden som Sverige delar med många jämförbara länder. AMV spelar här en viktig roll för att bryta detta mönster i sitt uppdrag att matcha ledig arbetskraft mot lediga jobb. Arbetsgivarna skall erbjudas ett utbud av båda könen och i de fall arbetsökande är i behov av insatser från arbetsförmedlingen skall även dessa bidra till att luckra upp traditionella könsmonster. All programverksamhet skall bidra till att minska den könssegregerade arbetsmarknaden.

Att integrera jämställdhet i det arbetsmarknadspolitiska uppdraget handlar bland annat om att förändra attityder och värderingar. Det fordrar kunskaper om hur strukturerna upprätthålls i samhället och förståelse för ojämställdhetens mekanismer och vad som krävs för att bryta dem. Regeringen har därför uppdragit åt AMS att bland annat se till att myndighetens chefer och medarbetare har en grundläggande kunskap om vad jämställdhet innebär. AMS har utifrån detta uppdrag utformat en webbaserad utbildning i jämställdhet som alla medarbetare skall genomgå under 2005.

Ett viktigt instrument för att nå framgång med det interna jämställdhetsarbetet är väl förankrade och kända policydokument, övergripande mål och tydliga handlingsplaner. Regeringen följer med stort intresse det pågående utvecklingsarbetet som initierats av den nyinrättade verksövergripande jämställdhetsgruppen för AMV.

AMV har regeringens uppdrag att motverka den könsuppdelade arbetsmarknaden och bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män i arbetslivet. Särskilda medel avsätts därför årligen till brytprojekt, t.ex. fler män till skolan och fler kvinnor till byggbranschen. Just nu bedrivs 23 projekt inom brytverksamheten över hela landet – från Malå i norr till Malmö i söder. Mot bakgrund av genomförandet av Af Sverige har en ny organisation för brytverksamheten utformats och trätt i kraft från och med den 1 februari 2005. I linje med övrig verksamhet inom AMV som skall bidra till att fullfölja det arbetsmarknadspolitiska uppdraget skall således brytverksamheten växla in på mer strategiska områden genom en starkare och tydligare ledning från AMS sida. Brytverksamheten skall fortsätta att utveckla metoder för att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden och skall på ett tydligt sätt integreras i arbetsförmedlingens enhetliga tjänstebud. För brytverksamheten finns nu en enkel och tydlig vision – kvinnor och män till alla yrken. Regeringen följer med stort intresse det pågående utvecklingsarbetet av brytverksamheten och av implementeringen av denna i ordinarie arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Inför årets feriearbeten beslutade AMS i samverkan med Sveriges kommuner och landsting att tillföra brytmedel. Ungdomar som står inför yrkesval är en målgrupp som vi nu har möjlighet att påverka genom att använda brytmedel för extra vägledningsinsatser. För att åstadkomma detta tilldelades länsarbetsnämnderna extra medel inför årets arbete med feriearbeten. Regeringen ser positivt på detta initiativ. Det är viktigt att erfarenheter från länen tas till vara inför regeringens satsning på feriejobb 2006.

Lönegarantin

Lönegarantiersättningen skall utgöra ett skydd om arbetsgivaren går i konkurs och den anställde har utestående lönefordringar.

Antalet företagskonkurser uppgick till 3 700 under första halvåret 2005 och har därmed minskat med 13 procent jämfört med motsva-

rande period 2004 (se tabell 4.4). Antalet anställda i företag i konkurs uppgick till 8 000 under första halvåret 2005 och har därmed minskat med 35 procent jämfört med motsvarande period året innan.

Antalet personer som fått lönegarantiersättning uppgick till 21 700 personer under perioden juli 2004 – juni 2005, vilket är den lägsta nivån sedan 2002 (se tabell 4.5). Den genomsnittliga ersättningen per person, inklusive arbetsgivaravgift, uppgick till 62 300 kronor under perioden juli 2004 – juni 2005 och har därmed minskat jämfört med budgetåret 2004. Det genomsnittliga antalet dagar med lönegarantiersättning uppgick till 49 under perioden juli 2004 – juni 2005 och är därmed oförändrat jämfört med budgetåret 2004.

Tabell 4.4 Företagskonkurser m.m. budgetåret 2002 – första halvåret 2005

	2002	2003	2004	Första halvåret 2005
Antalet företagskonkurser	7 900	8 200	7 600	3 700
Antalet anställda berörda av företagskonkurser	26 900	27 000	21 200	8 000

Källa: ITPS

Tabell 4.5 Antalet personer med lönegarantiersättning m.m. budgetåret 2002 - första halvåret 2005

	2002	2003	2004	Första halvåret 2005
Antalet personer med lönegarantiersättning	28 700	28 400	24 300	21 700
Genomsnittlig ersättning per person	63 200	62 800	66 400	62 300
Genomsnittligt antal ersättningsdagar per person ¹⁾	-	-	49	49

Källa: Kammarkollegiet

¹⁾ Det finns endast ofullständiga uppgifter fram till utgången av 2003.

Verksamhetsområde II – Programverksamhet

Målet för verksamhetsområdet är att de arbetsmarknadspolitiska programmen skall öka möjligheten för arbetssökande att få ett arbete och motverka brist på arbetskraft.

Målet innebär för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten att prioritera dem som har svårt att få ett arbete och dem som har varit utan arbete under lång tid. Särskild uppmärksamhet skall riktas mot ungdomar, arbetshandikappade och personer med utländsk bakgrund. Särskild uppmärksamhet skall riktas mot arbetsmarknadsutbildningen.

De arbetsmarknadspolitiska programmen svarar för en del av den nationella medfinansieringen av socialfondsinsatser inom målprogrammen 1, 2 och 3 samt gemenskapsinitiativet Equal. Under 2004 har 585 socialfondsprojekt medfinansierats med totalt 537,7 miljoner kronor under anslag som disponeras av AMS.

Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har genomfört en jämställdhetsanalys inom verksamhetsområde Programverksamhet under hösten 2004 och våren 2005 i enlighet med regeringens plan för genomförande av jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet (N2004/3108/JÄM).

Av denna jämställdhetsanalys framgår att kvinnors och mäns skilda arbets- och livsvillkor återspeglas till viss del inom de arbetsmarknadspolitiska programmen. Exempelvis är kvinnor och män till viss del olika representerade, i förhållande till deras andel av de arbetslösa, inom programmen. Det är fler kvinnor än män i förberedande utbildning och aktiviteter inom vägledning och platsförmedling. Männerna är i sin tur överrepresenterade inom subventionerade anställningar såsom anställningsstöd, lönebidrag och stöd till start av egen näringsverksamhet. Vidare visar jämställdhetsanalysen att kostnaderna för vissa program till män är högre än för program till kvinnor.

Regeringen ser allvarligt på det rådande könsmonster inom de arbetsmarknadspolitiska programmen och insatserna där män är överrepresenterade i de mest effektiva programmen som mest liknar vanliga jobb (och som i hög utsträckning resulterar i varaktigt arbete) samt i

särskilda program för handikappade, medan kvinnor är överrepresenterade i förberedande insatser (som i mindre grad leder till varaktigt arbete).

För att programverksamheten och de kompetenshöjande insatserna skall vara utformade så att de i högre utsträckning svarar mot både kvinnors och mäns villkor på arbetsmarknaden så är regeringens ambition att se över nuvarande insatser ur denna aspekt. Detta för att kvinnor och män skall få lika möjligheter utifrån deras situation på arbetsmarknaden att komma i fråga för program som är effektiva och leder till arbete.

Arbetsmarknadsutbildningen skall öka möjligheten för arbetslösa att få ett arbete och bidra till att motverka brist på arbetskraft.

Samtliga program skall användas effektivt och vara inriktade mot arbete. Förberedande och vägledande insatser skall ingå som en del i processen mot ett arbete.

AMS har under 2004 haft ett mål att antalet långtidsinskrivna får uppgå till högst 36 000 personer. AMV uppnådde detta mål genom att månadsnittet blev 14 700 kvinnor och 21 100 män (totalt 35 800).

I genomsnitt lämnade 3 100 personer i månaden långtidsinskrivning. Det är ungefär samma antal som året innan. Andelen av dessa som fått arbete uppgick till 58 procent. Majoriteten av dessa fick arbete via anställningsstöd.

Regeringens bedömning är att AMV har haft stort fokus på långtidsinskrivna, vilket också har bidragit till ett bra resultat.

I enlighet med EU:s sysselsättningsstrategi skall minst 25 procent av de långtidsarbetslösa delta i en aktiv arbetsmarknadspolitisk åtgärd, dvs. i form av arbetsmarknadsutbildning, arbetspraktik etc. senast 2010. I Sverige deltog knappt 64 procent av de långtidsarbetslösa i en aktiv arbetsmarknadspolitisk åtgärd, för både kvinnor och män uppgick deras respektive andel till cirka 64 procent.

Tabell 4.6 Antalet långtidsarbetslösa och långtidsinskrivna samt deras andel av samtliga arbetslösa respektive samtliga inskrivna i respektive grupp

	Långtidsarbetslösa ¹						Långtidsinskrivna ²					
	2003		2004		2005 jan-juni ³		2003		2004		2005 jan-juni ³	
	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁴	Antal	(%) ⁵	Antal	(%) ⁵	Antal	(%) ⁵
Totalt	48 702	(22)	58 849	(25)	53 786	(23)	37 008	(6)	35 852	(6)	36 973	(6)
- Kvinnor	19 287	(20)	23 597	(23)	22 353	(21)	15 373	(5)	14 719	(4)	15 366	(4)
- Män	29 415	(23)	35 252	(26)	31 433	(24)	21 635	(7)	21 133	(7)	21 607	(7)
18 – 19 år	613	(8)	429	(5)	300	(4)	1	(0)	3	(0)	3	(0)
- Kvinnor	271	(7)	183	(5)	131	(4)	1	(0)	2	(0)	2	(0)
- Män	342	(8)	246	(6)	169	(4)	1	(0)	1	(0)	2	(0)
20 – 24 år	6 111	(18)	4 202	(12)	3 211	(9)	1 002	(1)	1 076	(1)	1 184	(1)
- Kvinnor	2 261	(16)	1 513	(11)	1 199	(8)	312	(1)	312	(1)	349	(1)
- Män	3 851	(19)	2 689	(13)	2 012	(10)	690	(2)	764	(2)	835	(2)
25 – 54 år	29 198	(20)	39 422	(24)	36 401	(23)	21 119	(5)	22 134	(5)	23 658	(5)
- Kvinnor	11 649	(18)	16 138	(22)	15 479	(21)	8 694	(4)	9 146	(4)	9 916	(4)
- Män	17 549	(21)	23 285	(26)	20 922	(24)	12 425	(6)	12 988	(6)	13 742	(6)
55-	12 762	(40)	14 788	(43)	13 872	(39)	14 886	(15)	12 639	(12)	12 128	(11)
- Kvinnor	5 097	(40)	5 760	(43)	5 544	(39)	6 366	(14)	5 260	(11)	5 099	(10)
- Män	7 665	(39)	9 028	(43)	8 329	(39)	8 520	(16)	7 379	(13)	7 029	(12)
Arbetshandikappade	6 289	(33)	7 094	(37)	6 212	(30)	10 203	(9)	9 976	(8)	10 454	(8)
- Kvinnor	2 665	(32)	3 006	(36)	2 623	(28)	4 745	(10)	4 656	(9)	4 979	(9)
- Män	3 624	(33)	4 088	(37)	3 589	(31)	5 458	(8)	5 319	(8)	5 475	(8)
Utomnordiska medborgare ⁶	3 779	(21)	4 645	(24)	4 437	(22)	3 393	(7)	3 375	(6)	3 663	(6)
- Kvinnor	1 394	(18)	1 732	(21)	1 675	(20)	1 321	(5)	1 311	(5)	1 429	(5)
- Män	2 384	(22)	2 913	(25)	2 762	(23)	2 072	(8)	2 064	(7)	2 235	(7)

¹ Personer, 25 år eller äldre, som varit arbetslösa under mer än sex månader. Personer under 25 år räknas som långtidsarbetslösa när de varit arbetslösa mer än 100 dagar.

² Sökande som varit inskrivna på arbetsförmedlingen i mer än 2 år. Långtidsinskrivningen bryts av arbete som varar mer än 30 dagar.

³ Avser första halvåret 2005.

⁴ Andel av det totala antalet arbetslösa i respektive grupp.

⁵ Andel av det totala antalet inskrivna i respektive grupp.

⁶ Uppgifter om utrikes födda finns ej för 2003, varför i stället utomnordiska medborgare redovisas.

Källa: AMS

Ungdomar

Utmärkande för ungdomars arbetsmarknad är att tillströmningen av nya arbetslösa är stor och att ungdomar i stor utsträckning har tillfälliga jobb. Detta påverkar arbetslöshetsnivån och kan skapa stora fluktuationer. I perioder med svag efterfrågan på arbetskraft parallellt med stora inflöden av nya arbetslösa ungdomar kan detta ge höga nivåer på ungdomsarbetslösheten. Ungdomar har vanligtvis korta arbetslöshetsperioder och en hög relativ ungdomsarbetslöshet behöver inte innebära ett problem om ungdomar inte går arbetslösa under en längre period. Forskning från IFAU har påvisat långsiktiga effekter av tidig ungdomsarbetslöshet. De ungdomar som slutade gymnasiet i början av 1990-talet och därefter blev arbetslösa hade betydligt större sannolikhet

att vara arbetslösa under de följande tio åren än de ungdomar som inte blev arbetslösa på en gång. Forskningsrapporten visar att ungdomsarbetslöshet, trots att den i allmänhet är relativt kortvarig, har kraftiga långvariga effekter för de individer som hamnar utanför arbetsmarknaden. Det viktiga är att ungdomar inte fastnar i arbetslöshet under en längre tid utan aktiveras och söker arbete på ett tidigt stadium.

Under 2004 uppgick den relativa ungdomsarbetslösheten till 12,3 procent av arbetskraften i åldern 18–24 år, vilket är en ökning med 2,1 procentenheter jämfört med 2003. Arbetslösheten bland unga män är högre än bland unga kvinnor. Ökningen i arbetslöshet mellan 2003 och 2004 var också större bland de unga männen. En möjlig förklaring till skillnaden mellan unga kvinnor

och män på arbetsmarknaden kan vara den nuvarande könssegregeringen inom utbildningsväsendet. Inom gymnasieskolan fullföljde unga kvinnor utbildningen i större grad än unga män. Det är också en något större andel kvinnor som deltar i högre studier. Däremot kan skillnaden inte förklaras av arbetskraftsdeltagandet, som är lika stort bland unga kvinnor och män mellan 18 och 24 år. Bland de öppett arbetslösa ingår inte deltidsarbetslösa och timanställda ungdomar. Bland dessa grupper finns en överrepresentation av unga kvinnor.

Antalet ungdomar i konjunkturberoende program uppgick till i genomsnitt 19 600 personer under 2004, varav 11 600 var män och 8 000 var kvinnor. Jämfört med föregående år är detta en ökning med 6 000 personer. Programdeltagandet ökade med 3 500 bland de unga männen och med 2 500 bland de unga kvinnorna. Fördelningen bör ses mot bakgrund av att det är fler unga män som är arbetslösa än unga kvinnor. De särskilda ungdomsinsatserna kommunalt ungdomsprogram (KUP) och ungdomsgarantin (UG) utgjorde 48 procent av de arbetsmarknadspolitiska insatserna för ungdomar. Totalt 9 400 ungdomar deltog i dessa två program. Resterande 52 procent deltog i övriga arbetsmarknadspolitiska program där den vanligaste insatsen för ungdomar var arbetspraktik. När det gäller arbetsmarknadsutbildning och förberedande utbildning bör de användas för ungdomar med särskilda behov och inte vara ett alternativ till det reguljära utbildningsväsendet.

Ungdomsinsatserna är för närvarande under översyn. IFAU har i en första rapport om kommunala arbetsmarknadsinsatser riktade till ungdomar mellan 18 och 24 år visat att sedan

starten 1995 respektive 1998 fram till 2000 var det vanligast att deltagarna i KUP och UG hamnade i arbetslöshet efter avslutat program. Därefter har andelen som gått till arbete ökat till omkring 40 procent och omkring 15 procent har gått vidare till studier. Detta resultat inkluderar en uppskattning av de ungdomar som har fått jobb men där AMS endast har registrerat att kontakten med arbetsförmedlingen har upphört. Av rapporten framkommer också att könsfördelningen i ungdomsprogrammen KUP och UG är skev. I KUP var 54 procent av deltagarna kvinnor, men enbart 44 procent i UG. Vidare uppges att en väsentligt större andel i ungdomsgarantin jämfört med kommunala ungdomsprogrammet är utomnordiska medborgare. Av IFAU-rapporten framkommer dock inte hur könsfördelningen såg ut bland de utomnordiska medborgarna. Det framkommer även att andelen socialbidragstagare är hög i både KUP och UG med 28,6 respektive 33,6 procent av deltagarna.

Under 2004 fortsatte AMS intensifierade arbete med att aktivera långtidsarbetslösa ungdomar. AMS mål om att halvera antalet långtidsarbetslösa ungdomar nåddes i augusti 2004 och det andra delmålet om att antalet långtidsarbetslösa inte skulle överstiga målnivån under den resterande delen av året nåddes vid utgången av 2004. Mellan 2003 och 2004 minskade antalet långtidsarbetslösa med omkring 2 000 individer, varav 1 200 utgjorde unga män och 800 var unga kvinnor. För 2005 har AMS satt mål om att antalet långtidsarbetslösa ungdomar i genomsnitt inte skall överstiga 3 000 individer. När det gäller ungdomar med inskrivningstider längre än två år har nivån legat på en låg och stabil nivå på omkring 1 000 individer sedan 2001.

Tabell 4.7 Arbetsmarknadspolitiska program – Antal deltagare per månad samt kostnader, tusentals kronor

	2003				2004			
	Totalt	kvinnor	män	kostnader ¹	Totalt	kvinnor	män	kostnader ¹
Lönebidrag	56 435	21 941	34 493	6 158	55 254	21 394	33 860	5 881
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA)	6 128	1 432	4 695	444	5 880	0	0	793
Start av näringsverksamhet	5 527	2 121	3 406	899	5 601	2 089	3 512	848
Allmänt anställningsstöd	3 397	1 192	2 205	261	3 668	1 212	2 456	279
Förstärkt anställningsstöd (2-årsinskrivna)	6 749	2 493	4 256	508	7 883	2 760	5 124	606
Särskilt anställningsstöd	1 749	680	1 069	186	6 428	2 442	3 986	939
Förstärkt anställningsstöd (4-årsinskrivna)	4 244	1 611	2 633	441	2 524	1 019	1 505	295
Arbetspraktik	10 521	4 514	6 007	1 606	14 392	6 309	8 083	1 874
Datortek	2 874	1 471	1 404	615	3 093	1 598	1 496	536
Kommunalt pgm för ungd. under 20 år	2 943	1 487	1 456	172	4 104	2 107	1 998	130
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	3 649	1 491	2 158	299	5 386	2 182	3 203	523
Arbetslivsriktad rehabilitering	5 378	2 658	2 721	489	8 104	4 147	3 957	608
Aktiviteter inom vägledning o platsförmedling	21 204	10 027	11 177	2 910	22 480	10 461	12 018	3 084
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	1 236	664	572	212	722	325	397	159
Arbetsmarknadsutbildning, inkl. förberedande	22 501	11 047	11 454	5 170	21 810	10 191	11 641	
Samhall ²	22 583	10 375	12 208	4 137	21 946	10 064	11 882	4 235

¹ Kostnaderna avser både utgifter och minskade inkomster på statsbudgetens inkomstsida för anställningsstöd och OSA. Kostnaderna omfattar både individersättningen och kringkostnader för respektive insats. För att få en uppfattning om den genomsnittliga kostnaden per månad och deltagare för respektive insats kan totalsumman relateras till antalet deltagare.

² Avser anställda sista december 2003 och 2004.

Källa: AMS och Samhall

Arbetshandikappade

Under 2004 hade 61 000 arbetssökande med arbetshandikapp i genomsnitt per månad en anställning med lönebidrag eller stöd till skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA). I förhållande till 2003 har antalet platser under 2004 minskat med 1 570 sysselsatta. Minskningen förklaras av att volymerna vid utgången av 2003 var exceptionellt höga vilket orsakat en viss återhållsamhet när det gäller nya anställningar med lönebidrag. En annan förklaring är att arbetsförmedlingarna har koncentrerat sig på att arbeta med övergångar från lönebidrag till arbete i stället för att fokusera på antalet platser. Ytterligare en annan förklaring är att taket för den bidragsgrundande lönen för lönebidrag har varit oförändrat sedan 1991 vilket inneburit en viss återhållsamhet bland arbetsgivare. Regeringen har beslutat att höja taket till 15 200 kronor från och med den 1 juli 2005. Ytterligare höjning sker i januari 2007 till 16 700 kronor per månad.

Andelen män som påbörjat en anställning med lönebidrag under 2004 var högre än andelen kvinnor (63 respektive 37 procent). Fördelningen är oförändrad jämfört med 2003. Könsfördelningen bland samtliga inskrivna arbetshandikappade var 46 procent kvinnor och 54 procent män. Den ojämna könsfördelningen har

uppmärksammats genom olika insatser, men har ännu inte resulterat i en ökad andel kvinnor i anställningar med lönebidrag.

Målet att andelen övergångar till arbete skall öka jämfört med föregående år har uppnåtts. Under 2004 övergick 2 337 personer från lönebidrag till osubventionerad anställning. Den ojämna könsfördelningen i anställning med lönebidrag avspeglades också i övergångarna till arbete. Övergångarna ökade mest bland dem som haft anställning med lönebidrag sju år eller mer. Andelen kvinnor var högre än andelen män i den sistnämnda gruppen.

Prioriteringen av de sökande med arbetshandikapp i de konjunkturberoende programmen har under 2004 varit i stort sett oförändrad i jämförelse med 2003. Andelen med arbetshandikapp av de arbetslösa var 8 procent under 2004 medan andelen i konjunkturberoende program var 20 procent. Motsvarande siffror för 2003 var 9 procent respektive 20 procent.

Av de med arbetshandikapp som lämnade konjunkturprogrammen under 2004 fick 28 procent arbete och 27 procent fanns i program 90 dagar senare. Övergångarna från arbetslöshet och program till arbete var dock lägre för arbetshandikappade än för övriga grupper.

Stöd till hjälpmedel och särskilda anordningar på arbetsplatsen lämnades till 2 860 personer år 2004 till en kostnad av 45 790 000 kronor. Stödet kan lämnas både till arbetsgivare och arbetstagare men har inte särredovisats så.

Stödet till personligt biträde omfattade 3 855 personer till en kostnad av 93 089 000 kronor. Det är en snittkostnad på 24 147 kronor. Jämfört med 2003 är det en ökning av både antalet bidragstagare och den totala kostnaden. År 2003 fick 3 750 personer stödet till en kostnad av 79 516 000 kronor, dvs. en snittkostnad på 21 200 kronor. AMS har i sitt budgetunderlag för perioden 2006–2008 framfört ett behov av en höjning av bidraget från nuvarande högst 50 000 kronor per år till 60 000 kronor samt från högst 100 000 kronor till 120 000 kronor för egna företagare. Enligt samma underlag har man beräknat att kostnaden för en sådan höjning skulle uppgå till 22 miljoner kronor och beräkningen är gjord utifrån att 2 100 personer får stödet. Detta trots att man uppgett att nästan 4 000 personer fått stödet under 2004 till en genomsnittlig kostnad per person på drygt 24 000 kronor. Det är svårt att motivera en höjning av bidraget utan ytterligare analys av och argument för behovet. Bidraget är också differentierat men AMS har inte redovisat hur stor andel av alla som beviljats det högre bidraget.

Genderperspektivet saknas i redovisningen av insatserna. Det framgår inte heller om personer som fått dessa bidrag även har en anställning med lönebidrag. Önskvärt vore att få kunskap om dessa förhållandevis mycket billiga insatser leder till arbete utan långvarig subvention.

Som framgår av Utgiftsområde 10 Anslag 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*, övertar AMV fr.o.m. budgetåret 2006 ansvaret för stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen för alla som bedöms ha sådant behov och som har en anställning med lönebidrag så länge lönebidrag lämnas. Detsamma gäller OSA.

En stor andel av de anställda i Samhall som övergår till reguljärt arbete gör det med hjälp av ett lönebidrag. Övergångarna bland ombytesökande från Samhall till reguljärt arbete har under perioden januari – april 2005 legat på 1,5 procent. Detta är i samma nivå som motsvarande siffra 2004.

Samhall har under 2004 vänt en negativ ekonomisk utveckling till ett positivt resultat. Bolaget uppnådde det i de årliga avtalen uppsatta sys-

sättningsmålet och sysselsatte personer med arbetshandikapp i cirka 26,4 miljoner arbetstimmar.

Även målet för rekrytering från de prioriterade grupperna uppnåddes och hela 49 procent av dem som anställdes under 2004 kom från dessa grupper. Målet var 40 procent. Mot bakgrund av den svaga arbetsmarknaden uppnådde Samhall dock inte målet för övergångar till reguljärt arbete. Under 2004 övergick 4,6 procent av de anställda till ett reguljärt arbete utanför Samhall, att jämföra med målet på 5 procent. Resultatet var dock bättre än föregående år då övergångarna uppgick till 4,3 procent.

Arbetslivsinriktad rehabilitering

AMV har sedan 1980 ett uppdrag att erbjuda arbetslivsinriktad rehabilitering. Detta uppdrag skall åtskiljas från det särskilda uppdrag som AMV har av regeringen tillsammans med Försäkringskassan sedan 2003 att bedriva arbetslivsinriktad rehabilitering med finansiering via sjukpenninganslaget. AMS har under en följd av år haft i uppdrag att särskilt åiterrapportera främst vilka resurser som avsätts för grunduppdraget. Av rapporten som avser 2004 framgår följande:

En betydande del av AMV:s personalresurser var under 2004 inriktade på arbetet med arbetslivsinriktad rehabilitering, 19 procent av årsarbetare (1 475 av 7 589) vid arbetsförmedlingarna arbetade med sådana arbetsuppgifter. Personer med arbetshandikapp utgör en stor andel av deltagarna och antalet kvarstående med arbetshandikapp har ökat de senaste fyra åren. Första halvåret 2002 var det genomsnittliga antalet 116 000 personer och motsvarande siffra för 2005 uppgick till 125 000 personer.

AMS har förtydligat verkets arbetslivsinriktade rehabilitering. En vägledande princip i detta arbete har varit att varje arbetsförmedling vid behov skall kunna erbjuda hela tjänsteutbudet.

I tidigare åiterrapporteringar har AMS poängterat att nya och större grupper av arbetssökande med behov av olika tjänster inom den arbetslivsinriktade rehabiliteringen kräver en viss omprioritering av befintliga personalresurser. Regeringen delar uppfattningen att behovet av sådana tjänster ökar och att det är ytterst angeläget att AMS bevakar att resurser både i form av personal och kompetens säkerställs i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

AMS har i sin rapport till regeringen om de arbetsmarknadspolitiska programmen 2004, när det gäller den arbetslivsinriktade rehabiliteringen, inte hållit isär deltagare som uppbär aktivitetsstöd och sådana som deltar i program som finansieras via sjukpenninganslaget. En redovisning av hur många och vilka som deltagit och vilka resultat insatsen lett till kan därför inte lämnas för den arbetslivsinriktade rehabilitering, som finansieras under utgiftsområde 13. Regeringen kommer att uppdraga åt AMS att inför kommande avrapporteringar särredovisa den service som erbjuds enligt grunduppdraget för den arbetslivsinriktade rehabiliteringen och den verksamhet som finansieras via sjukpenninganslaget.

Arbetsmarknadsutbildning

Det av AMS uppsatta målet för arbetsmarknadsutbildningen att 70 procent skall ha arbete 90 dagar efter avslutad utbildning har medverkat till att resultatet för varje år har förbättrats.

Andelen som fick arbete efter arbetsmarknadsutbildning uppgick till 74 procent 2004 och är en förbättring jämfört med föregående år då resultatet var 70 procent. Skåne, Norrbottens, Jämtlands och Västerbottens län lyckades bäst med i genomsnitt drygt 77 procent. Kvinnorna lyckades något bättre än männen. För dem var resultatet 76 procent medan det för männen stannade vid 73 procent. Det beror på att kvinnor, som främst utbildar sig inom vård och omsorg, snabbt får ett arbete men ofta genom tim- och deltidsanställningar. Inriktningen på arbetsmarknadsutbildningen har förändrats sedan föregående år. Vård- och omsorgsutbildningar har minskat vilket till viss del förklaras av AMS högre krav på att utbildningar skall leda till anställning med önskad sysselsättningsgrad men också minskad efterfrågan på undersköterskor, medan transport, tillverkning/hantverk och maskinoperatörsarbete ökat sin andel i arbetsmarknadsutbildning. Det förhållandet avspeglas även bland deltagarna där 64 procent utgörs av män.

Samtidigt som den svaga konjunkturutvecklingen fortsatte under 2004, fanns trots allt utrymme för att förbättra föregående års resultat. Utbildningar som uppvisar resultat över genomsnittet finns inom vård- och omsorg samt transport- och maskinoperatörsarbete. Utbildningar inom dessa områden står för nästan en tredjedel av alla arbetsmarknadsutbildningar.

Däremot har utbildningsvolymerna minskat till följd av en generell nedgång i efterfrågan på arbetskraft. Under verksamhetsåret 2004 deltog knappt 8 000 deltagare i genomsnitt per månad i arbetsmarknadsutbildning. Det är en minskning med drygt 3 200 deltagare sedan föregående år respektive 10 000 deltagare sedan 2 000. I tider med låg efterfrågan är det naturligt att volymerna sjunker. Andra förklaringar som AMS pekar på är att målet om andelen i arbete också medverkat till skarprioriteringar av deltagare till arbetsmarknadsutbildning. I en rapport från IFAU, Vikten av arbetsgivarkontakter: en studie av den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen i ljuset av 70-procentsmålet (2003:10), framkommer också att i yrkesinriktade utbildningar med hög måluppfyllelse återfinns fler personer som varit inskrivna på arbetsförmedlingen under en mycket kort tid. Utbildningar med hög måluppfyllelse behöver därför inte innebära att programmet haft den effekt som eftersträvas. Om utbildningar erbjuds personer som antas kunna få arbete utan insatser har den arbetsmarknadspolitiska effekten helt uteblivit. AMS har uppmärksammat den här problematiken.

Positivt är dock att utrikes födda och arbetshandikappade, vilka vi vet har en svårare situation på arbetsmarknaden, utgjorde 12 respektive 27 procent av dem i arbetsmarknadsutbildning. Deras andel av arbetslösa var 8 respektive 23 procent. Andelen i arbete har också förbättrats sedan föregående år. Av de utrikes födda hade 70 procent, och av de arbetshandikappade 60 procent, arbete efter avslutad arbetsmarknadsutbildning.

Ett annat mått på hur arbetslösa med låg utbildning får tillgång till arbetsmarknadsutbildning, är övergången mellan förberedande utbildning och yrkesinriktad utbildning. Av dem som avslutade en förberedande utbildning 2004 återfanns 13 procent i yrkesinriktad utbildning 90 dagar senare. Av dem var tio procent kvinnor och 15 procent män. Detta är en ökning sedan föregående år men inte en acceptabel nivå eftersom syftet med den förberedande utbildningen är en övergång till främst arbetsmarknadsutbildning. I en rapport till regeringen om den förberedande utbildningen redovisar AMS vilka insatser som kan genomföras för att förbättra genomströmningen till den yrkesinriktade utbildningen. Dels har AMS påbörjat ett arbete som syftar till en enhetligare tillämpning av re-

gelverket av den förberedande utbildningen, dels har AMS utvecklat ett nytt stödverktyg som innebär att det bättre går att följa kostnader och resultat samt flöden mellan arbetsmarknadsutbildning och förberedande utbildning. AMS betonar samtidigt att det kan vara vilseledande med de mått på genomströmningen som i dag används eftersom flera insatser inom den förberedande utbildningen syftar till andra arbetsmarknadspolitiska program eller insatser än arbetsmarknadsutbildning.

I AMS återrapporering föreslås därför att insatsen förberedande utbildning omvandlas till ett självständigt program. Genom en sådan ändring renodlas programmet och insatserna i den riktas enbart mot individens behov av utbildning. Vägledande, rehabiliterande eller orienterande insatser skulle då fortsättningsvis komma att räknas till programmet förberedande insatser. AMS föreslår även att insatsen yrkesbedömning omvandlas till ett självständigt program. Regeringen delar AMS uppfattning att en uppdelning av insatserna behövs för att kunna följa upp hur de används. Däremot menar regeringen att en sådan ordning går att uppnå utan att ytterligare program skapas. En tydlig redovisning av de olika insatsernas syfte och resultat i nuvarande program medger den uppföljning som behövs för att analysera hur väl målen uppfylls i verksamheten.

Arbetsmarknadsutbildningen har också till uppgift att bredda kvinnors och mäns utbildningsval. Trots att AMV på olika sätt arbetar för att bryta den könsuppdelade arbetsmarknaden har förändringarna varit små. Inom vård och omsorgsutbildningar har emellertid männen ökat sin andel från 20 till 23 procent sedan 2002 och kvinnor som väljer utbildningar inom bygg och anläggning har ökat från 6 till 9 procent under samma period. I Equal-projektet Libra som syftar till att öka mångfalden i byggbranschen och väcka kvinnors intresse för byggutbildning är AMV en av parterna tillsammans med Svenska Byggnadsarbetareförbundet och Sveriges Byggindustrier. Denna satsning kan vara en förklaring till det ökade intresset hos kvinnor för arbetsmarknadsutbildning inom byggsektorn.

I den särskilda folkhögskolesatsningen som vänder sig till arbetslösa i aktivitetsgarantin deltog under 2004 nästan 7 000 personer varav 3 438 kvinnor och 3 514 män. Könsfördelningen speglar i stort förhållandet bland de arbetslösa. Av deltagarna var 1 575 personer eller 23 procent

utrikes födda. Av deltagarna saknade 79 procent slutförd gymnasieskola och hälften av deltagarna var över 45 år. Syftet med satsningen är att i en alternativ utbildningsmiljö, som folkhögskolorna kan erbjuda, få arbetslösa med låg utbildningsbakgrund att öka sina chanser på arbetsmarknaden. Resultatet visar att 19 procent fick arbete 90 dagar efter avslutad utbildning varav 15 procent kvinnor och 23 procent män. Skillnaden beror troligtvis på att män i högre utsträckning får erbjudande om arbete med anställningsstöd. Därutöver gick 64 procent till aktivitetsgarantin eller annat program. Dock visar resultaten att 20 procent av dem över 55 år fick arbete vilket är högre än genomsnittet. I juli 2005 fattade regeringen ett beslut som gör det möjligt att anvisa även arbetslösa ungdomar som inte är inskrivna i aktivitetsgarantin till folkhögskolesatsningen. Syftet är att erbjuda lågutbildade ungdomar med svag motivation för studier en chans att skaffa sig baskunskaper i kärnämnen för att kunna påbörja en yrkesinriktad utbildning eller få ett arbete. Folkhögskolornas pedagogik, utbildningsmiljö och möjligheter till individuell anpassning är av erfarenhet särskilt lämplig för studieovana personer.

Arbetslivsinriktad rehabilitering för sjukskrivna

Arbetsförmedlingen har under 2004 – liksom under 2003 – kunnat erbjuda arbetslösa sjukskrivna arbetslivsinriktad rehabilitering. Den särskilda satsningen har genomförts i samverkan med försäkringskassorna inom ramen för sjukpenninganslaget. Syftet med insatserna skall enligt regleringsbrevet för AMV vara ”att antalet sjukskrivna arbetslösa som återfår arbetsförmågan och får ett arbete skall öka”.

Gemensamma verksamhets- och handlingsplaner har upprättats såväl på central nivå som på länsnivå. RFV och AMS har haft en ram på högst 1,5 procent av sjukpenninganslaget, cirka 543 miljoner kronor, för verksamhet i samverkan.

Försöksverksamhet har också bedrivits för utveckling av metoder och samverkansformer för att ge gruppen anställda med behov av att byta arbete adekvat hjälp från arbetsförmedlingen. I anslutning härtill har ett anställningsstöd för långtidssjukskrivna prövats. Regeringen bedömer att uppdraget bör utvidgas till att omfatta hela landet.

Verksamheten för arbetslösa sjukskrivna hade för 2004 ett av RFV och AMS uppsatt gemensamt mål, att 10 000 sjukskrivna arbetslösa skulle

få del av insatserna och att minst 25 procent av deltagarna inom 6 månader efter påbörjad insats skulle få ett arbete eller påbörja en utbildning. Fler har under 2004 kunnat erbjudas hjälp och efter avslutad insats fått arbete än 2003. Erfarenheterna visar dock att det kan ta tid att komma fram till en lösning. Regeringens mål att fler skall återgå till arbete har uppfyllts. Myndigheternas mål att 25 procent av deltagarna skulle nå detta inom 6 månader har inte nåtts.

Under 2004 deltog i genomsnitt varje månad 8 500 personer i verksamheten. Under året började 7 900 nya deltagare i verksamheten, varav 23 procent i slutet av december 2004 har fått arbete eller påbörjat utbildning. Av alla som fick arbete hade 73 procent fått det i form av subventionerad anställning.

Av alla deltagare sedan starten i mars 2003, hade 31 procent fått ett arbete i december 2004, varav 17 procent inom 6 månader. En majoritet – 69 procent – hade fått arbete med någon form av subvention till arbetsgivaren, framför allt lönebidrag. Sexton procent återgick dock till försäkringskassan, antingen på grund av försämrad hälsa eller för att prövningen visat att de i nuläget inte hade någon möjlighet att återgå i arbete. Uppgifter om andelen kvinnor respektive män bland deltagarna saknas i AMS avrapportering till regeringen.

Beträffande försöksverksamheten för sjukskrivna med en anställning som de inte kan återgå till har myndigheterna till regeringen redovisat erfarenheter från 2004 och första halvåret 2005. Målgruppens storlek på riksnivå uppskattas till 18 000 personer som varit sjukskrivna över ett år och av dem uppskattas 9 000 personer ha behov av hjälp för att finna ett nytt arbete. Under 2004 och 2005 har 400 personer deltagit i försöksverksamheten. Det anställningsstöd för långtidssjukskrivna som arbetsförmedlingen kan använda för att underlätta en ny anställning har använts i mycket begränsad omfattning, sammanlagt ett knappt 50-tal. AMS uppger att det ännu låga utnyttjandet av anställningsstödet beror på att det kan ta lång tid att hitta en ny lämplig arbetsgivare och att vissa av arbetsgivarna tycker att lönesubventionen lämnas under för kort tid (6 månader). Av dem som under 2004 deltog i försöksverksamheten fick under året en tredjedel arbete eller gick vidare till utbildning. Under november 2004 genomförde AMS en s.k. brukarundersökning, baserad på telefonintervjuer med 173 av 235 deltagare. Undersökningen

visade sammanfattningsvis att programmet tagits emot väl av deltagarna och att deras egenaktivitet ökat.

Det uppdrag AMS och dåvarande RFV hade att under 2002–2004 utveckla metoder och arbetsformer för förnyelse av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen har följts upp av Statskontoret. I en första del av Statskontorets slutredovisning till regeringen i augusti 2005 redovisas en utvärdering av förnyelsearbetets måluppfyllelse. Uppdrag 3 – projekt FAROS – har berört såväl arbetsförmedlingen som försäkringskassan och med målet att den arbetslivsinriktade rehabiliteringen för arbetslösa sjukskrivna skall vara sammanhållen och ändamålsenligt organiserad. Statskontorets bedömning är att den arbetsmetodik i sex steg, som utvecklats inom projektet, är utformad i enlighet med målet. Modellen tillämpas dock ännu inte fullt ut i hela landet och variationen i tillämpningen är relativt stora. Statskontoret bedömer dock att det finns en stark ambition hos såväl arbetsförmedlingen som Försäkringskassan i hela landet att modellen skall tillämpas.

Statskontoret konstaterar dock att FAROS inte kommit att involvera personer som av Försäkringskassan anses kunna ta ett på arbetsmarknaden normalt förekommande arbete. Statskontoret påpekar att en konsekvens av att Försäkringskassan på senare tid blivit mer försäkringsmässig i sina bedömningar kan bli att antalet ärenden som kommer i fråga för rehabilitering enligt FAROS blir mycket få. Trots att det alltså kan finnas en stor grupp personer som har behov av rehabilitering i samverkan.

Insatser för integration

Utrikes föddas sysselsättning och arbetslöshet har mellan 2003 och 2004 försämrats mer än vad som skett för svenska medborgare.

Tabell 4.8 Sysselsättningsgrad, 16–64 år, 2004 (2003), procent

	Totalt	Kvinnor	Män
Svenska, ej naturaliserade	75,6 (76,3)	74,3 (75,2)	76,9 (77,4)
Utrikes födda, totalt	58,3 (59,5)	55,9 (57,1)	60,9 (62,5)
Utrikes födda, utanför Europa	51,2 (52,4)	46,6 (47,9)	55,8 (56,7)

Källa: AKU

Tabell 4.9 Öppet arbetslösa, 16–64 år, 2004 (2003), procent

	Totalt	Kvinnor	Män
Svenska, ej naturaliserade	4,6 (4,1)	4,2 (3,7)	4,9 (4,4)
Utrikes födda, totalt	12,9 (11,0)	11,6 (9,6)	14,1 (12,3)
Utrikes födda, utanför Europa	18,6 (16,3)	17,2 (14,6)	19,6 (17,6)

Källa: AKU

En fortsatt svag efterfrågan på arbetskraft återspeglas i den redovisade utvecklingen. AMS uppdrag att med hjälp av olika insatser och program underlätta för personer med utländsk bakgrund att få arbete har sin utgångspunkt i den generella arbetsmarknadspolitiken. Vissa säråtgärder har också funnits, framför allt för insatser under utrikes föddas första tid i Sverige.

Utrikes födda var under 2004 starkt överrepresenterade bland de arbetslösa vid arbetsförmedlingen och utgjorde 22 procent av samtliga öppet arbetslösa. De utrikes föddas andel av befolkningen i åldern 16–64 år var 12 procent.

Arbetsförmedlingens arbete med personer med utländsk bakgrund styrs, mot bakgrund av den generella politikens framskjutna roll, av mål inom samtliga verksamhetsgrenar. Dessutom lyfts gruppens situation särskilt fram när det gäller målet att korta arbetslöshetstiderna och målet att antalet kvinnor och män med svag förankring på arbetsmarknaden som får ett arbete skall öka samt målet att andelen som får arbete efter avslutat program skall öka.

Från och med 2004 redovisar AMS volymer och resultat för utrikes födda. Vid jämförelse med tidigare år redovisas dock utomnordiska medborgare.

Andelen utrikes födda av samtliga i program var 23 procent 2004. Andelen var för såväl kvinnor som män på ungefär samma nivå som deras andel av de arbetslösa. Utrikes föddas genomsnittliga tid i öppen arbetslöshet översteg tiden för samtliga arbetslösa med 8 dagar. En ökad prioritering under 2004 av långtidsarbetslösa till program kan ha bidragit till att tiden inte skiljer sig mer. Andelen övergår till arbete från arbetslöshet och program har varit förhållandevis låg bland utrikes födda. Dessa söker dock arbete på orter utanför dagpendlingsavstånd i högre utsträckning än svenskfödda. Andelen långtidsinskrivna bland de utomnordiska medborgarna har varit i stort sett oförändrad mellan 2003 och

2004. Antalet har, liksom för andra grupper, ökat svagt under året.

Försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare har under 2004 omfattat drygt 4 000 nya deltagare, varav hälften fått arbete efter avslutad insats. Resultaten efter arbetsmarknadsutbildning har för gruppen utomnordiska medborgare förbättrats något sedan föregående år, i genomsnitt 70 procent fick arbete. Gruppen utrikes födda utgjorde 27 procent av alla i arbetsmarknadsutbildning. I de förberedande utbildningarna var utrikes födda ännu mer välrepresenterade. Drygt var tredje deltagare hade sådan bakgrund.

Den prioritering av deltagare med utländsk bakgrund som finns inom försöksverksamheten med bristyrkesutbildning, har inte fått genomslag. Enligt regleringsbrevet för AMV skall AMS redovisa dels vilka resultat som uppnåtts för de 200 miljoner kronorna på anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* för att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund, dels vilken samverkan med andra aktörer som skett och med vilket resultat i arbetet med nyanlända invandrare och asylsökande. I en gemensam redovisning av de båda uppdragen menar AMS att de 200 miljoner kronorna varit viktiga för att insatser för målgrupperna – i samverkan med andra aktörer och från arbetsförmedlingen – har kunnat erbjudas i ett tidigare skede. Samverkan har skett med såväl Migrationsverket för asylsökande som kommunerna under den kommunala introduktionen och uppges ha skapat tydligare roller för alla berörda och en ökad samsyn. Den samverkan som sker bedrivs till stor del inom ramen för den centrala överenskommelsen för utveckling av introduktionen för flyktingar och andra invandrare. Regeringen anser att särskilda medel även fortsättningsvis skall avsättas för dessa insatser. Uppgifter om vad de 200 miljoner kronorna inneburit i termer av hur många som berörts av servicen och vilka resultat som uppnåtts saknas dock i avrapporteringen från AMS. En förbättrad redovisning är nödvändig för kommande år.

Utrikes födda, kvinnor liksom män, fick under 2004 tillgång till arbetsmarknadspolitiska program ungefär i nivå med deras andel av de arbetslösa. De är överrepresenterade i förberedande utbildning, och anställningar med anställningsstöd medan de är underrepresenterade i

programmen start av näringsverksamhet och datortek.

Arbetshandikappade utrikes födda är vidare kraftigt underrepresenterade bland deltagare i särskilda insatser för arbetshandikappade samt konjunkturberoende program.

I den avsiktsförklaring som i juni 2004 träffades mellan regeringen, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO och SACO om insatser för bättre integration, återfinns bl.a. de arbetsmarknadspolitiska insatserna prova-på-plats och arbetsplatsförlagd bedömning av yrkeskompetens (yrkesbedömning). AMS har haft i uppdrag att etablera en samrådsgrupp med företrädare för centralorganisationerna på arbetsmarknaden för att förankra och samordna dessa insatser. AMS har i juni 2005 till regeringen avrapporterat att samrådsgruppen under våren 2005 haft sex möten. I överläggningarna har även Valideringsdelegationen deltagit. Gemensamt informationsmaterial har utarbetats för spridning inom berörda organisationer. Prova-på-platser har funnits i arbetsförmedlingens programutbud sedan februari 2005 medan möjligheten att erbjuda yrkesbedömning fanns först i maj. AMS bedömning är att vissa regeländringar behövs för att underlätta användningen av insatsen. AMS menar att kravet på upphandling av yrkesbedömningsplatser bör tas bort. Frågan bereds inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Prova-på-platser har 500 personer tagit del av, varav ungefär hälften har varit utrikes födda. Således finns ännu mycket begränsade erfarenheter av insatserna.

Arbetsförmedlingens medverkan i storstadspolitiken

På uppdrag av regeringen genomförde AMS under 2004 ett antal konferenser för de kommuner som tecknat lokala utvecklingsavtal. Syftet med konferenserna var mångsidigt; att diskutera hur storstadsarbetet kan införlivas i AMV:s egen organisation på nationell, regional och lokal nivå; att resonera kring hur en långsiktig samverkan med kommuner inom ramen för de lokala utvecklingsavtalen bör utformas samt att avhandla hur de befintliga samverkansöverenskommelserna kan vidareutvecklas för att effektivisera samverkan med kommuner och stadsdelar som omfattas av avtalen.

Storstadsatsningen har vidare förbättrat samverkan mellan berörda intressenter, såsom mel-

lan arbetsförmedling, kommun/stadsdel och utbildningsanordnare. Där samverkan tidigare bestått av sporadiska möten till att nu ske i mer organiserad form. Storstadsarbetet har också skapat utrymme för reflektioner och kvalitetsförbättringar av redan befintlig verksamhet. Det finns dock fortfarande en upplevd målkonflikt mellan kommunerna och arbetsförmedlingen. Detta framhålls av kommunerna och arbetsförmedlingarna som orsak till att en effektiv samverkan försvåras.

Aktivitetsgarantin

Aktivitetsgarantin riktar sig till dem som har svårast att få varaktig förankring på arbetsmarknaden. I augusti 2005 var drygt 44 000 personer inskrivna i aktivitetsgarantin.

Kvinnor är med en andel av 45 procent underrepresenterade. Detta är det mönster som återfinns i all arbetsmarknadspolitisk verksamhet där målgruppen är långtidsarbetslösa.

Av de drygt 90 000 personer som skrivits in i aktivitetsgarantin sedan starten i augusti 2001 och varit inskrivna sex månader eller längre har 18 procent fått arbete utan subvention, 18 procent arbete med subvention, en procent har påbörjat en reguljär utbildning utanför arbetsmarknadspolitiken och 22 procent har lämnat aktivitetsgarantin av annan orsak, ofta pension. Under 2004 hade aktivitetsgarantin i genomsnitt 38 000 deltagare. Knappt hälften deltog i aktiviteter inom vägledning och platsförmedling. 23 procent hade olika typer av subventionerade anställningar, oftast det särskilda anställningsstödet. 11 procent deltog i arbetspraktik och 8 procent deltog i förberedande utbildning.

IAF konstaterar i sin rapport Anvisning till aktivitetsgarantin eller förlängd period med arbetslöshetsersättning (IAF 2005-07-01) att de flesta arbetssökande som påbörjar aktivitetsgarantin anvisas vid slutet av sin ordinarie ersättningsperiod. Samtidigt är det en stor andel som beviljas förlängd ersättningsperiod och inte blir anvisade till aktivitetsgarantin förrän vid slutet av den förlängda perioden. IAF uppmärksammar att den senare gruppen stadigt har ökat.

Vid lång tid av svag arbetskraftsefterfrågan sker en ackumulation av personer som står långt från arbetsmarknaden i aktivitetsgarantin. Regeringen föreslår därför att en ny insats, Plusjobb, inrättas som bl.a. ger ett varaktigt utflöde av personer som deltagit i aktivitetsgarantin länge.

Regeringen gav i mars 2005 Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning vid Växjö universitet i uppdrag att utvärdera aktivitetsgarantin. Preliminära resultat har rapporterats. Av dessa framgår att aktivitetsgarantin har en statistiskt säkerställd positiv effekt på sannolikheten att få arbete. Mediantiden fram till arbete förkortas med 70 dagar för deltagare från län där man anvisar långtidsarbetslösa tidigt till aktivitetsgarantin jämfört med län där man väntar tills deltagarna riskerar utförsäkring från arbetslöshetsförsäkringen. Om begreppet arbete snävas in till att bara innefatta osubventionerat arbete kan dock inte någon statistiskt säkerställd effekt påvisas. Förutom denna utvärdering kommer Riksrevisionen under oktober 2005 att presentera en rapport om aktivitetsgarantin.

Anställningsstöden

Under 2004 fanns det tre permanenta varianter av anställningsstöd, det allmänna, det förstärkta och det särskilda. Subventionsgraden varierar mellan 25 och 85 procent och stöd ges 6 till 24 månader beroende på svårigheterna för målgruppen att få osubventionerat arbete. Inom det allmänna anställningsstödet finns en särskild ungdomssatsning som försök till den 31 december 2005. Ett försök med anställningsstöd för långtidsjukskrivna finns till den 31 oktober 2005. Antalet platser i alla anställningsstöd uppgick 2004 till 20 500 i genomsnitt vid månadsslut. Andelen kvinnor är cirka 40 procent. Överrepresentationen av män är en följd av den överrepresentation av män bland de långtidsarbetslösa. Utomnordiska medborgare är underrepresenterade i det särskilda anställningsstödet av liknade skäl; de också är underrepresenterade i stödets målgrupp. Utomnordiska medborgare är i stället överrepresenterade i det förstärkta anställningsstödet.

I det allmänna anställningsstödet hade 60 procent av deltagarna osubventionerat arbete 180 dagar efter avslutat stöd. I det förstärkta anställningsstödet hade 40 procent av deltagarna osubventionerat arbete 180 dagar efter avslutat stöd. I det särskilda anställningsstödet hade 15 procent av deltagarna osubventionerat arbete 180 dagar efter avslutat stöd.

Resultatet för det särskilda anställningsstödet har försämrats kraftigt från 2003 då andelen i osubventionerat arbete 180 dagar efter avslutat stöd var 43 procent. Förklaringen till försämringen är att stödet den 1 juli 2003 öppnades för

de under 57 år med mycket långa inskrivningstider. Vidgningen av målgruppen har inneburit en ökning av volymen från cirka 1 000 till mer än 10 000 deltagare i genomsnitt vid månadsslut. Den nya gruppen yngre än 57 år med mycket långa inskrivningstider har särskilt svårt att etablera sig på en osubventionerad arbetsmarknad och detta visar sig genom det försämrade resultatet för det särskilda anställningsstödet.

Trots dessa svårigheter bedömer regeringen att anställningsstöden tillhör de program som fungerar bäst för grupper med svag etablering på arbetsmarknaden. IFAU visade i sin rapport Anställningsstöd, en väg från arbetslöshet till arbete? (IFAU R2004:17) att de med anställningsstöd får osubventionerat arbete i genomsnitt åtta månader fortare än de som inte fått anställningsstöd.

Regeringen har tidigare i år beslutat att öka AMV:s ram för skattekreditering för anställningsstöd. Anställningsstöden kommer därmed att öka i volym.

Friåret

Under perioden februari 2002 t.o.m. december 2004 pågick i tolv kommuner försöksverksamhet med friår. Friår är ett arbetsmarknadspolitiskt program som arbetsförmedlingen anvisar till. IFAU studerade friåret under försöksperioden. Studien visar att könsfördelningen bland deltagare i friårsförsöket var mycket ojämn där kvinnorna var klart överrepresenterade. Likaså var offentliganställda och personer utan högskoleutbildning överrepresenterade bland de friårslediga, medan personer inom bristyrken sällan tycks ta friårsledigt. Vidare visar studien att efterfrågan på friårsledighet varit stor. De friårslediga var koncentrerade till ett fåtal yrkesgrupper, framförallt inom vård och barnomsorg, exempelvis som undersköterska, vårdbiträde, barnskötare och förskolelärare. Några andra vanliga yrken var sekreterare/kontorsbiträde, industriarbetare och brevbärare. Att friårslediga i större utsträckning finns bland dessa yrkesgrupper kan bero på ersättningsnivån vid ledigheten. Personer med en hög månadsinkomst förlorar en högre andel av sin lön jämfört med personer med en lägre månadsinkomst, vilket innebär att friåret är mindre attraktivt för personer med högre månadslöner. Vidare kan enligt IFAU den relativt sett goda tillgången till vikarier i offentlig sektor göra arbetsgivare mer benägna att komma överens med den anställde om friår. I de yrken där

tillgången till rätt kompetens är begränsad har arbetsgivaren svårare att bevilja friår.

Enligt studien har friårsvikarierna en relativt stark position på arbetsmarknaden redan innan de påbörjar vikariaten. Under försöksperioden var det dock inget krav att vikarien borde tillhöra en prioriterad grupp. Liksom bland de friårslediga var kvinnorna överrepresenterade bland vikarierna. Utbildningsnivån bland vikarierna var relativt hög. Nära fyra av tio vikarier hade en eftergymnasial utbildning, vilket är högre än bland gruppen arbetslösa. Vidare framgår att drygt hälften av vikarierna upplever att vikariatet förbättrat deras möjligheter att få ett fast arbete. Efter vikariatets slut fick hälften av vikarierna någon typ av fortsatt anställning vid arbetsplatsen, 25 procent fick en tills vidareanställning och 27 procent fortsatt vikariat eller timanställning.

När det gäller friårsförsökets arbetsmarknadseffekter framgår det av studien att friårsvikariernas framtida arbetslöshet minskar som en effekt av friårsvikariatet. Likaså minskar det totala antalet dagar som vikarierna är registrerade vid arbetsförmedlingen. Sedan tidigare vet vi också att friårsvikariatet som arbetsmarknadspolitisk åtgärd har en låg undanträngningseffekt på reguljära jobb. Utvärderingen visar vidare att friårsledigheten innebär en lägre lön ett år efter ledigheten. Löneeffekten varierar dock mellan olika grupper av arbetstagare. Likaså tycks friårslediga arbeta efter ledigheten i samma omfattning som de skulle ha gjort om de inte hade deltagit i friårsförsöket. Det går inte heller att belägga att sjukfrånvaron minskar efter friårsledigheten. Utvärderingen av friårsförsöket ger heller inte något stöd för att friårsledighet skulle ge en högre pensionsålder. Friåret är en relativt ny åtgärd och den arbetsmarknadspolitiska inriktningen av friåret har nu stärkts i samband med att friåret utvidgades till att omfatta hela landet den 1 januari 2005. AMS har fördelat platserna, som under 2005 uppgår till i genomsnitt 10 000 per månad, till länsarbetsnämnderna som i sin tur fördelar till arbetsförmedlingarna i respektive kommun. Målet är att 14 000 platser skall vara tillsatta till slutet av 2005. Utgångspunkten för den regionala fördelningen är kommunernas befolkningsmängd i åldern 16–64 år. Genom att regeringen för 2005 har inriktat friåret på de prioriterade grupperna inom arbetsmarknadspolitiken kan det förbättra matchningen på arbetsmarknaden, förbättra integrationen och bidra till att färre arbetslösa av olika skäl lämnar arbets-

marknaden. Åtgärden friår har på förmedlingen krävt stora resurser, den är, jämfört med andra åtgärder, mer resurskrävande.

I slutet av augusti var drygt 12 000 friårsplatser tillsatta runt om i landet. Fler kvinnor än män var friårslediga, mer än två tredjedelar (68 procent) är kvinnor. När det gäller åldersfördelningen är hälften av alla friårslediga mellan 50 och 64 år. Motsvarande siffra för vikarierna är 18 procent.

Flest friårslediga finns inom yrkeskategorierna service-, omsorgs- och försäljningsarbete. I denna grupp ingår bland annat barnskötare, undersköterskor och sjukvårdsbiträden. Med en tydligare arbetsmarknadspolitisk inriktning av friåret har arbetssökande ur de prioriterade grupperna inom arbetsmarknadspolitiken fått en större del av friårsvikariatet. Nästan hälften av friårsvikarierna är från de prioriterade grupperna. Särskilt positivt är den höga andelen utrikes födda bland dem som har gått in som vikarier. Nästan tre av tio vikarier (29,3 procent) är utrikes födda.

Stöd till start av näringsverksamhet

Under 2004 påbörjade drygt 10 000 personer en period med stöd till start av näringsverksamhet. 5 600 deltog i programmet i genomsnitt vid månadsslut. Andelen kvinnor var 37 procent. Visserligen är detta en underrepresentation jämfört med andelen kvinnor bland arbetslösa men 37 procent är samtidigt en överrepresentation jämfört med förhållandena i nystartade företag. Av nyföretagarna är 29 procent kvinnor. Bara 22 procent av alla företag ägs av kvinnor.

Stöd till start av näringsverksamhet har det bästa resultatet av alla arbetsmarknadspolitiska program. 2004 hade 80 procent av deltagarna egen försörjning 180 dagar efter avslutat stöd. Överlevnaden på lång sikt för företag startade med stöd är den samma som för företag startade utan stöd.

Undanträngning i stöd till start av näringsverksamhet sker genom konkurrensnedvridning. Det finns en risk att nya företag med stöd tar marknadsandelar från företag utan stöd. Detta beaktas vid anvisning till stödet, men konkurrensnedvridning måste också bevakas vid resultatuppföljning. Institutet för tillväxtpolitiska studier har i sin rapport Utvärdering av de näringspolitiska effekterna av stöd till start av näringsverksamhet (ITPS 2003:003) visat att problemen med konkurrensnedvridning ökar

vid långa stödperioder. Tvärt emot förväntningarna är det också så att andelen ny-startare som kan försörja sig genom sina företag minskar med längre stödperiod. Under 2005 har därför förordningsändringar gjorts så möjlig-heterna att erhålla förlängt stöd beskurits.

Arbetspraktik

Antalet deltagare i arbetspraktik ökade under 2004 jämfört med året innan. 2003 års deltagar-volym var dock den lägsta sedan programmets start 1999. Totalt deltog nästan 67 000 personer någon gång under året i arbetspraktik, vilket är en ökning med knappt 21 000 deltagare jämfört med 2003. Vid varje månads slut deltog i genom-snitt cirka 14 500 personer i arbetspraktik. Av dessa utgjorde 44 procent kvinnor och 56 procent män vilket i det närmaste motsvarar deras andel av de arbetslösa. Utomnordiska medborgare hade 10 procent av arbetspraktiken under 2004, kvinnor 5 och män 5 procent, vilket är två procentenheter mer än deras andel av de arbetslösa. Utrikes födda hade 24 procent av ar-betspraktiken, kvinnor 1 procent och män 12 procent, och deras andel av de arbetslösa var 22 procent.

Den genomsnittliga tiden i arbetspraktik un-der 2004 var 85 dagar eller cirka tre månader. Jämfört med året innan är det en minskning av programtiden med en månad. Tiden i arbets-praktik skiljde sig inte åt mellan kvinnor och män.

Enskilda företag är den vanligaste praktikan-ordnaren. Budgetåret 2004 återfanns 47 procent av praktikplatserna hos enskilda företag och 23 procent respektive 15 procent hos kommuner respektive allmännyttiga organisationer.

90 dagar efter avslutad arbetspraktik hade 42 procent av kvinnorna och 45 procent av männen arbete. Kvinnorna fick arbete utan stöd i större utsträckning än männen. 30 procent av dem som fick arbete 90 dagar efter avslutad arbetspraktik hade timanställningar samt tidsbegränsade an-ställningar. Kvinnor var timanställda eller hade deltidsanställningar i högre utsträckning än män, medan män var tillsvidareanställda i högre ut-sträckning än kvinnor. Skillnaden speglar olik-heter på arbetsmarknaden i stort.

Under 2005 har förordningsändringar gjorts för att motverka att praktikplatserna tränger un-dan ordinarie jobb. Samtliga arbetsgivare betalar från den 1 juli 3 000 kronor per månad i finansie-ringsbidrag. Vissa praktikplatser får dock un-dantas från finansieringsbidrag.

Tabell 4.10 Arbetsmarknadspolitiska program – Andel i arbete med eller utan subvention 90 dagar efter avslutat program

	2003			2004		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Start av näringsverksamhet	80	81	79	80	80	80
Allmänt anställningsstöd	59	65	57	61	63	60
Förstärkt anställningsstöd (2-års-inskrivna)	46	50	43	39	44	36
Särskilt anställningsstöd	47	49	45	12	11	13
Förstärkt anställningsstöd (4-års-inskrivna)	45	47	44	45	47	43
Arbetspraktik	39	39	39	44	42	45
Datortek	26	27	24	44	42	45
Kommunalt program för ungdomar under 20 år	40	42	37	26	26	25
Ungdomsgaranti för ungdomar 20-24 år	37	38	36	36	36	36
Arbetslivsinriktad rehabilitering	33	30	36	34	30	37
Aktiviteter inom vägledning och platsförmedling	32	31	32	35	31	37
Arbetsmarknadsutbildning	70	70	69	74	76	73
Förberedande utbildning	24	26	22	21	21	22
Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning	32	32	31	31	31	32

¹ Avser arbete med eller utan ekonomiskt stöd i form av exempelvis lönebidrag eller anställningsstöd.
Källa: AMS

Europeiska socialfonden

Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal genomförs i enlighet med de av EG-kommissionen fastställda programdokumenten för perioden 2000–2006. I dessa dokument anges såväl kvantitativa som kvalitativa mål. Övervakningskommittéerna har till uppgift att löpande och i halvtidsöversynen följa upp resultaten och föreslå de förändringar som behövs för att uppnå målen. En halvtidsöversyn genomfördes under 2003 och 2004 och har, liksom de oberoende halvtidsutvärderingarna av programmen, redovisats närmare i budgetpropositionen för 2005.

Ytterligare utvärderingar av mål 3 och Equal, vilka innebär en uppdatering och tematisk fördjupning av halvtidsutvärderingarna, kommer att slutredovisas under hösten 2005. I en interimrapport i utvärderingen av Equal framgår bl.a. att inriktningen av programmet bör ligga fast och fullföljas. Svenska ESF-rådets styrning av Equal i den första ansökningsomgången har lett till att verksamheten inte till fullo följt prioriteringarna i programdokumentet. Styrningen har främst påverkat projekten i ekonomiska och administrativa avseenden, och i mindre grad den verksamhet som de bedrivit. Det transnationella samarbetet i projekten har enligt rapporten varit mindre kvalificerat än avsett. Starten av spridningsaktiviteterna i Equal har tagit längre tid än planerat, särskilt upprättandet av de nationella temagrupperna. Ofullständiga riktlinjer har medverkat till att aktörerna i spridningsfasen av programmet har varit oklara över sina roller.

Ett väsentligt inslag i mål 3 och Equal är insatser för att sprida de nya metoder m.m. som har utvecklats inom programmen. Regeringen har mot denna bakgrund uppdragit åt Svenska ESF-rådet att redovisa erfarenheter av mål 3 och Equal som kan bidra till att utveckla den nationella politiken och verksamheten. Svenska ESF-rådet har i sin rapport i februari 2005 bl.a. pekat på att partnerskapen i mål 3 på ett positivt sätt har bidragit till det regionala tillväxtarbetet. Vidare innebär mål 3 att en offensiv metodutveckling sker i gränslandet mellan olika aktörers ansvarsområden och i samverkan med ideella föreningar. Detta leder enligt Svenska ESF-rådet till att nya arbetstillfällen växer fram. En första rapport med förslag från de nationella temagrupperna och projekten i Equal har också lämnats. Svenska ESF-rådet har vidtagit ett antal åtgärder för att sprida och ta till vara resultaten av mål 3

och Equal. Bland annat publiceras ett periodiskt magasin med projektexempel och ett stort antal konferenser och seminarier anordnas.

Verksamhetsområde III – verksamhetstillsyn, kontroll och uppföljning

Målen är att:

- Tillsynen och kontrollen av det arbetsmarknadspolitiska regelverket skall förbättras.
- Öka kunskaperna om de samlade effekterna av de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Arbetsmarknadspolitiken innebär en stor samhällsekonomisk utgift. Det är väsentligt att verksamheten följs upp. Flera universitet har vid sina samhällsvetenskapliga fakulteter särskilda forskarlag med fokus på arbetsmarknad. Inom utgiftsområdet finansieras också ett statligt institut, IFAU. Institutets uppgift är att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder och arbetsmarknadens funktionssätt samt att bedriva utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. IAF har under 2005 publicerat en rad rapporter som rör tillsynen över hanteringen av arbetslöshetsersättningen. I bl.a. rapporten Arbetsmarknadsverkets handläggning av ärenden som rör arbetslöshetsförsäkringen (2005-07-01) påvisar IAF en rad brister och skillnader i hanteringen av arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen har tagit del av denna information och i dialog med AMS diskuterat hur man skall kunna komma tillrätta med bristerna (se resultat verksamhetsområde I).

Vid utformning av politik måste en rad aspekter sammanvägas. Kunskapsutveckling och uppföljning tillhör de viktigaste grunderna för förbättringar. Kvalitetshöjning av arbetsmarknadspolitiska program och nya regler för samordning mellan arbetslöshetsförsäkring och sjukförsäkring är exempel på åtgärder som vidtagits med utgångspunkt i utvärdering gjord vid universitet och IFAU.

4.6.3 Analys och slutsatser

Regeringens bedömning är att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten har bidragit till en väl fungerande arbetsmarknad. Bedömningen görs mot bakgrund av resultatredovisningen

under respektive verksamhetsområde och utifrån att förutsättningarna under 2004 har präglats av en låg efterfrågan på arbetskraft samt en hög arbetslöshet.

När regeringen bedömer måluppfyllelsen för verksamhetsområdet är inte arbetslöshetstiden eller vakanstiden i sig de mest lämpliga indikatorerna. Båda dessa indikatorer påverkas i huvudsak av andra faktorer än vad arbetsmarknadspolitiken råder över. Exempelvis kommer arbetslöshetstiderna generellt att minska då efterfrågan på arbetskraft ökar. Vid en minskad efterfrågan ökar arbetslöshetstiderna. Generellt gäller detta även för vakanstiderna men i omvänd ordning. Givetvis skall arbetsförmedlingens insatser påverka tiderna, men det går inte att särskilja vad som beror på arbetsmarknadspolitiken respektive andra faktorer.

Regeringen har tidigare påpekat vikten av att anpassa AMV:s verksamhet till lokala och regionala förhållanden. Regeringen menar att AMV:s verksamhet skall präglas av nationell enhetlighet samtidigt som den skall anpassas efter regionala och lokala förutsättningar. Detta för att AMV:s verksamhet, i alla delar av landet, skall bli så effektiv och likvärdig som möjligt och för att den skall överensstämma med regeringens och riksdagens intentioner. AMV skall därmed ta fasta på regionala skillnader på arbetsmarknaden som är av betydelse för effektiviteten av AMV:s verksamhet och som innebär en reell skillnad för den arbetssökande och arbetsgivare.

I dag finns det skillnader i AMV:s resultat som inte kan förklaras av regionala och lokala förhållanden på arbetsmarknaden. Dessa skillnader har i stället sin grund i att regelverket inte tillämpas på det sätt det är tänkt eller att rutinerna ser olika ut i landet. Dessa skillnader utgör problem i och hinder för AMV:s verksamhet. Regeringen anser därför att det finns all anledning att arbeta mer aktivt för att uppnå enhetlighet inom AMV avseende tillämpning av regelverk och rutiner. Därmed är det av största vikt att skillnader tydliggörs och att AMV aktivt arbetar för att undanröja dessa. AMS har också i uppdrag att genomgående redovisa regionala skillnader i verksamhetens resultat.

Utifrån de resultat som ovan redovisas bedömer regeringen sammantaget att följande utvecklingsområden är prioriterade områden för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten:

- Öka kontakterna mellan arbetsförmedlingen och arbetsgivare.

- Säkerställande av att de prioriterade grupperna verkligen prioriteras inom samtliga arbetsmarknadspolitiska program.
- Förbättrad och säkerställd enhetlig tillämpning av de arbetsmarknadspolitiska regelverken inom AMV.
- Bättre anpassning av den nationella arbetsmarknadspolitiken till de regionala och lokala förhållandena.

4.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelser utan invändning för AMV, Svenska ESF-rådet, IFAU och IAF, dvs. Riksrevisionen har därmed bedömt att myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2004 i allt väsentligt är rättvisande.

I början av februari 2004 publicerade Riksrevisionen rapporten "Arbetslöshetsförsäkringens hantering på arbetsförmedlingarna" (RiR 2004:3). Granskningen påvisade stora variationer mellan arbetsförmedlingarna i tillämpningen av reglerna kring arbetslöshetsförsäkringen. Riksrevisionen menar att denna brist påverkar de arbetslösa sökaktivitet och därmed kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen.

Rapporten "Arbetslöshetsförsäkringen – kontroll och granskning" (RiR 2005:3) syftar till att gå vidare med granskningen av arbetslöshetsförsäkringen. Denna granskning påvisar brister i bl.a. förutsättningarna för kontrollen samt att allt fler anvisningar sker enbart i kontrollsyfte med små möjligheter att leda till anställning.

Regeringen anser att Riksrevisionens bedömning och rekommendationer ligger i linje med det pågående utvecklingsarbetet och skall beaktas av AMV i det fortsatta arbetet. Regeringen gav AMS i uppdrag mars 2005 att vidta åtgärder för att säkerställa en mer likartad tillämpning av arbetslöshetsersättningen (se avsnitt 4.6.2).

Riksrevisionen har i sin rapport Kontrollen av strukturfonderna (RiR 2004:29) redovisat de viktigaste slutsatserna av en granskning av förvaltnings- och kontrollsystemen för bl.a. Europeiska socialfondens mål 3. En slutsats är att kontrollverksamheten fungerar i förhållande till de regelverk som finns. Däremot fångar den inte upp effektiviteten vad avser de konkreta målen i strukturfondsprogrammen. Riksrevisionen bedömer att dagens organisatoriska lösningar är

komplexa, och ger rekommendationer för utformningen av den svenska förvaltningsorganisationen för nästa programperiod i strukturfonderna.

4.8 Politikens inriktning

Det övergripande målet för regeringens ekonomiska politik är full sysselsättning. Allas möjlighet till en egen försörjning och ett arbetsutbud som möjliggör ett välfärdssystem som tillgodoser medborgarnas behov är centralt. För att klara den uppgiften krävs ett stort arbetsutbud, det vill säga ett högt arbetskraftsdeltagande och ett stort antal arbetade timmar.

Regeringens mål om att den reguljära sysselsättningen för personer i åldern 20–64 år skall uppgå till 80 procent ligger fast. Den öppna arbetslösheten skall också pressas tillbaks till fyra procent, i ett första steg på väg mot full sysselsättning. Regeringen följer löpande utvecklingen på arbetsmarknaden och är beredd att föreslå en rad åtgärder för att dessa mål skall nås.

Trots en relativt god tillväxt har nya arbetstillfällen uteblivit. Den låga sysselsättningen, arbetslösheten och det faktum att stora grupper av befolkningen inte deltar i arbetskraften utgör på sikt ett hot mot finansieringen av välfärden. Det innebär i sig ett hot mot möjligheterna att slå vakt om och ytterligare utveckla ett samhälle där lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter råder. Ytterst handlar kampen mot arbetslösheten om att värna demokrati, rättvisa och ett väl utbyggt välfärdssamhälle.

För att möjliggöra en stigande sysselsättning och låg arbetslöshet kombinerat med en låg inflation krävs en väl fungerande och flexibel arbetsmarknad. Det kräver effektiv matchning av arbetskraft och arbetstillfällen samt rörlighet – såväl yrkesmässig som geografisk.

Arbetsmarknadspolitiken är ett viktigt instrument för att skapa en väl fungerande arbetsmarknad. Arbetsmarknadspolitiken skall bidra till uthållig tillväxt, ökad sysselsättning och ett konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet.

Detta kan göras genom en fungerande matchning mellan utbud och efterfrågan på kompetens och därmed förhindra att inflationsdrivande flaskhalsar uppstår. Arbetsmarknadspolitiken skall också verka för lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett kön, kulturell bak-

grund, ålder, sexuell läggning och eventuella funktionshinder. Den könssegregerade arbetsmarknaden måste särskilt motverkas.

De arbetsmarknadspolitiska insatserna skall hålla en sådan kvalitet och effektivitet att de på ett påtagligt sätt förbättrar möjligheterna för de arbetslösa att få ett reguljärt osubventionerat arbete. Åtgärderna får inte användas så att de onödigtvis tränger ut och ersätter ordinarie arbeten.

Inom ramen Europeiska socialfondens mål 3 och Equal, vilka har en nyskapande karaktär, sker en omfattande metodutveckling som involverar ett stort antal aktörer från olika samhällssektorer. Programmen utgör därmed en arena för utveckling av bl.a. de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna.

Grunden för de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna är platsförmedlingen. Platsförmedlingen måste ta en mer central roll och effektiviseras. Insatserna måste tydligare individriktas, sökaktiviteten hos de arbetslösa måste öka och arbetsutbudet stimuleras. En sådan stimulans måste utgå från insikten om att matchningsprocessen har en kvalitativ sida, där arbetslöshetsförsäkringsbegreppet "lämpligt arbete" är centralt. Hur sökprocessen skall se ut bör vara beroende av den individuella situationen.

Arbetslinjen – att aktivitet i form av arbete eller utbildning främjas – är en överordnad princip för regeringens sysselsättnings- och tillväxtpolitik.

Lönegarantiersättningen skall utgöra ett skydd om arbetsgivaren går i konkurs och den anställda har utestående lönefordringar. Det måste dock inte nödvändigtvis vara staten som skall ombesörja lönegarantin. I andra EU-länder finns andra system för lönegarantin och försäkringslösningar inom andra områden har även i Sverige ett annat upplägg. Regeringen bereder för närvarande frågan om en långsiktig finansiering av lönegarantin.

Regeringens sysselsättningspaket

Arbetsmarknaden har fortsatt att präglas av en låg efterfrågan på arbetskraft med en arbetslöshet som ligger på en oacceptabelt hög nivå. Detta slår särskilt hårt mot människor som har liten eller ingen erfarenhet av arbetsmarknaden. Det finns också en stor grupp människor som har kommit i en liknande situation på grund av

långa tider som arbetslös eller sjukskriven. Regeringen föreslår ett tvåårigt sysselsättningspaket med start den 1 januari 2006. Paketet beräknas att ge omkring 55 000 personer möjlighet till arbete, praktik eller utbildning. Huvuddelen av satsningen sker inom ramen för arbetsmarknadspolitiken. De arbetsmarknadspolitiska programmen ökar med drygt 40 000 platser under 2006 till över 161 000 platser totalt. Regeringen avser att noga följa effekterna av sysselsättningspaketet.

Fler arbetsförmedlare för förbättrad matchning och kontroll

Denna kraftfulla satsning innebär en ökad belastning på arbetsförmedlingen. Regeringen föreslår därför att AMV tillfälligt skall förstärkas de närmaste två åren med upp till 200 arbetsförmedlare. Ett viktigt utvecklingsområde är kontakterna mellan arbetsförmedlingen och arbetsgivarna.

Regeringen kommer att ge IFAU i uppdrag att i samråd med AMS utveckla verktyg för arbetsförmedlingen för att bättre kunna ge rätt åtgärder till rätt individer vid rätt tidpunkt. Syftet är att ta fram metoder för att tidigt identifiera arbetslösa som riskerar att fastna i långtidsarbetslöshet och erbjuda dem effektiv hjälp. Dessa metoder skall därefter testas av AMS i ett antal försöksområden.

Medborgarna skall känna trygghet i att bli likvärdigt behandlade oberoende av var i landet de är bosatta. Enligt rapporter och utredningar från bl.a. Statskontoret, Riksrevisionen och IAF finns det utrymme för att ytterligare förbättra verksamheten så att arbetssökande behandlas lika oavsett var i landet de kontaktar arbetsförmedlingen. Arbetet med att uppnå ökad enhetlighet när det gäller hanteringen av arbetslöshetsförsäkringen fortsätter. De insatser som gjorts inom AMV bl.a. utifrån regeringsuppdraget om att säkerställa en mer likartad tillämpning av arbetslöshetsförsäkringen kommer att följas upp noggrant. I detta arbete bör AMS också ta till vara och pröva de förslag och rekommendationer som Riksrevisionen presenterat.

Inom ramen för sysselsättningspaketet sker en satsning på arbetslösa akademiker, bl.a. genom riktade myndighetssatsningar för tillsyn och kontroll. För att AMV skall säkerställa målet om arbetslöshetsförsäkringen som en omställningsförsäkring är det viktigt att insatser som ökar stödet till de arbetssökande samt säkerstäl-

ler kontrollfunktionen prioriteras. Under 2006 och 2007 får AMV resurser för att anställa upp till 300 personer för att stärka kontrollverksamheten. Denna personalförstärkning tillsammans med nya rutiner och metodstöd som AMV tagit fram skall under 2006 leda till förbättrade och avläsbara resultat i uppföljningen av verksamheten.

Genom en dialog och i arbetet med den individuella handlingsplanen skall arbetsförmedlingen ge den enskilda arbetssökanden förutsättningar att bedriva ett kvalitativt sett bra sökande efter ett arbete. Måttet på en god sökaktivitet är inte bara antalet sökta arbeten. Det finns också en kvalitativ sida, som har bäring på arbetslöshetsförsäkringens begrepp "lämpligt arbete". I detta sammanhang kan nämnas att IAF har beslutat om nya tillämpningsföreskrifter i fråga om lämpligt arbete som trätt i kraft den 1 september i år. Samtliga arbetssökande som uppstår arbetslöshetsersättning skall ha en handlingsplan, som motsvarar kraven för rätt till arbetslöshetsersättning. Anvisningsinstrumentet skall användas effektivt och enhetligt av arbetsförmedlingarna. AMS skall genom systematiska jämförelser mellan olika länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingskontor minska skillnaderna i tillämpningen av regelverket. Regeringen anser att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten skall präglas av en enhetlig och därmed rättvis tillämpning av de regler som gäller i arbetsförmedlingens och arbetslöshetskassornas verksamhet. Uppföljningen av hur reglerna tillämpas bör bli effektivare. Rättssäkerheten är av grundläggande betydelse för den arbetslöse och för legitimiteten i försäkringen.

Vidare upplever många arbetsförmedlare obehag då det kan bli frågan om att lämna rapport till arbetslöshetskassan då en arbetssökande avvisar ett arbete. Mot denna bakgrund kommer AMS under 2006 att utarbeta och i några län pröva en ny modell där ansvaret för att ifrågasätta arbetslöshetsförsäkringen flyttas till en central funktion inom arbetsförmedlingen utifrån Riksrevisionens förslag (RiR 2004:3 och RiR 2005:3). Enligt regeringen bör detta bidra till en enhetligare tillämpning av regelverket och därmed öka rättssäkerheten för den enskilde.

Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2007 med en redovisning av resultatet av de ökade kontrollinsatserna.

Plusjobb

Regeringens bedömning: En ny typ av anställningsstöd, benämnda Plusjobb, införs från den 1 januari 2006 för anställning inom stat, kommuner, kommunförbund, och av dessa organisationer anlidade entreprenörer. Målgruppen är arbetslösa som är inskrivna vid arbetsförmedlingen i minst två år.

Skälen för regeringens bedömning: Det finns i dag önskvärda arbetsuppgifter inom gemensamt finansierad verksamhet som inte utförs eftersom kommunerna och offentliga arbetsgivare saknar medel att inrätta tjänster. Det kan handla om arbetsuppgifter som försvunnit vid tidigare besparingar inom offentlig sektor eller arbetsuppgifter som skulle öka eller förbättra servicen till allmänheten, antingen genom att nya uppgifter utförs eller genom att personaltätheten ökar inom befintlig verksamhet. På några års sikt väntas stora pensionsavgångar inom denna sektor och en ökad sysselsättning i takt med att kommunernas ekonomi förbättras. På sikt finns en uppenbar risk för en brist på lämplig arbetskraft. Samtidigt finns, inte minst inom aktivitetsgarantin, ett stort antal arbetslösa som skulle kunna utföra dessa arbetsuppgifter.

Plusjobb har det dubbla syftet att både stärka de arbetslösas möjligheter att få ett stadigvarande arbete och att öka eller tidigarelägga en ökad servicenivå inom den offentligt finansierade verksamheten. De bör också kunna motverka en kommande bristsituation.

Avsikten är att deltagare i Plusjobb skall övergå till en osubventionerad anställning efter Plusjobbet. För att förbättra förutsättningarna för detta ges förutom en lönesubvention även kompensation för merkostnader för anpassning och utveckling så att arbetsgivaren kan förbättra förutsättningarna för varaktiga anställningar.

Plusjobb skall utgöra ett nettotillskott i befintlig verksamhet. De får inte omfatta nyinvesteringar i exempelvis anläggningstillgångar. Anvisningstiden föreslås bli maximalt två år. Under tiden i Plusjobb skall deltagare ha regelbunden kontakt med arbetsförmedlingen och söka osubventionerat arbete.

Till Plusjobb får personer som varit inskrivna vid arbetsförmedlingen som arbetslösa eller i olika program i minst två år anvisas. Inskrivningstiden kan dock ha brutits av en period med

arbete under högst sex månader. Anställningar med andra arbetsmarknadspolitiska lönesubventioner får inte växlas mot Plusjobb.

Inskrivna i aktivitetsgarantin avaktualiseras från aktivitetsgarantin. De ges dock rätt till återgång till aktivitetsgarantin om Plusjobbet avslutas utan egen förskyllan eller när tiden för Plusjobbet går ut och någon fortsatt anställning inte är aktuell. Plusjobb omfattas inte av lagen om anställningsskydd och arbete i Plusjobb kvalificerar inte för ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Anställning i Plusjobb utgör dock överhoppningsbar tid vid kvalificeringen till arbetslöshetsersättning. Personer som fyllt 60 år är i behov av kontinuitet i arbetsmarknadspolitiska satsningar. Efter att Plusjobb avvecklats kommer det särskilda anställningsstödet att vara tillgängligt med de regler för positiv särbehandling av äldre som gäller för detta stöd.

Personer i Plusjobb skall således utföra ordinarie arbeten varför ordinarie avtal och villkor skall gälla.

För att säkerställa att Plusjobben verkligen innebär ett nettotillskott och en kvalitetshöjning i verksamheten skall anvisningarna bygga på lokala avtal mellan arbetsförmedlingen, det lokala facket samt arbetsgivaren. Arbetsmarknadsnämnderna bör kunna spela en roll i detta sammanhang.

AMS bör få i uppdrag att utarbeta former för avtal samt att i samråd med berörda parter närmare definiera vad som kan betraktas som Plusjobb.

Den som anställer en person på Plusjobb får en lönesubvention på 100 procent av lön inklusive lönebikostnader upp till ett tak på 1 000 kronor per dag. Om överenskommelse om anpassning och utveckling görs ges ett bidrag för merkostnader på 100 kronor per dag till arbetsgivaren. För deltagare från aktivitetsgarantin ges dessutom alltid ett bidrag på 150 kronor per dag till arbetsgivaren. Denna ersättning kan användas till exempel för handledare på arbetsplatserna.

Anvisning till Plusjobb får göras under perioden den 1 januari till den 31 december 2006. Ersättningen till arbetsgivaren för Plusjobb krediteras dennes skattekonto. Bidrag för merkostnader för anpassning och utveckling och den särskilda ersättningen för personer inskrivna i aktivitetsgarantin lämnas av arbetsförmedlingen som ett bidrag till arbetsgivaren och belastar därför budgetens utgiftssida.

Antalet personer i Plusjobb får inte överskrida 20 000. Den totala kostnaden för 2006 beräknas bli 2 832 miljoner kronor förutsatt att volymen 20 000 personer i Plusjobb nås i mitten av året. Effekten på statsbudgetens inkomstsida i form av minskade skatteinkomster beräknas till 3 834 miljoner kronor. Utgifterna för merkostnadsersättning beräknas uppgå till 378 miljoner kronor under anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*. Samtidigt beräknas utgifterna minska med 1 380 miljoner kronor i form av minskade utgifter för arbetslöshetsersättning.

Utbildningsvikariat

Regeringens bedömning: En ny arbetsmarknadspolitisk insats bör införas i form av utbildningsvikariat som kan bidra till minskad arbetslöshet och stärkt kvalitet inom vård och omsorg.

Regeringens förslag: Lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden ändras på så sätt att även stöd till utbildningsvikariat får tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på sådant skattekonto som har upprättats för denne enligt 3 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Ärendet och dess beredning: Synpunkter på lagförslaget har inhämtats från myndigheterna AMS och Kompetensstegen. Dessa har i huvudsak inte haft några invändningar mot förslaget.

Skälen för regeringens bedömning och förslag

Utbildningsvikariat

Inom vård och omsorg ökar kraven på de anställdas utbildning, bland annat som en följd av den medicintekniska utvecklingen. Till stor del utförs vård- och omsorgsarbetet av vårdbiträden och undersköterskor och lämplig utbildning för dessa yrkeskategorier är företrädesvis omvårdningsprogrammet som ges i den kommunala vuxenutbildningen eller av annan utbildningsentreprenör. I nuläget har omkring 60 procent av de anställda i kommunernas vård och omsorg en sådan yrkesinriktad utbildning.

Ett sätt att stärka basen för en god kvalitet inom vård och omsorg är att verka för att fler anställda i kommuner, landsting och hos vårdentreprenörer har nödvändig grundutbildning för omvårdnad, liksom att fler anställda har spe-

cialiserade kunskaper för avancerade uppgifter inom omvårdnadsområdet. En sådan förstärkning av de anställdas möjligheter att utbilda sig i kombination med att ekonomiskt stöd tillgodoförs arbetsgivare som anställer en vikarie för den som utbildar sig, kan samtidigt bidra till minskad arbetslöshet.

Utbildningsvikariat har funnits tidigare som en arbetsmarknadspolitisk insats och utvärderats av IFAU. Resultaten visar att sannolikheten för att den arbetslöse efter avslutat vikariat får en reguljär anställning ökade med i genomsnitt tio procentenheter. Enligt IFAU kan resultaten bero på att vikariaten gett deltagarna värdefull arbetserfarenhet och en möjlighet till värdefulla kontakter, vilket förbättrat deras chanser att få ett arbete när arbetsgivaren tillsätter en vakans.

Regeringen avser därför att införa en ny arbetsmarknadspolitisk insats i form av utbildningsvikariat. Den innebär att den som är inskriven som arbetssökande vid den offentliga arbetsförmedlingen och varit arbetslös i minst en månad erbjuds en vikariatsanställning hos en kommun, ett landsting eller en av dem anlita vårdentreprenör som beviljat en anställd utbildning med lön. Främst avses yrkesinriktade kurser som ingår i omvårdningsprogrammet. Utbildningar i övrigt som höjer kvaliteten inom vård och omsorg kan också komma i fråga om de vänder sig till personal med låg utbildningsnivå. Vikarien behöver inte ersätta en viss person utan kan placeras där han eller hon bedöms göra störst nytta i verksamheten. Arbetsgivaren svarar för nödvändig introduktion och erbjuder vikarien önskad sysselsättningsgrad. Arbetsgivaren ges stöd för den faktiska lönekostnaden som ligger till grund för utbildningsvikariat, dock med högst 800 kronor per dag. Stödet lämnas under längst sex månader.

Ett utbildningsvikariat skall kunna komma i fråga oavsett vem som bekostar den utbildning som den anställda tar del av. I de fall där utbildningen bekostas av arbetsgivaren lämnas ett särskilt stöd för utbildningskostnaden till arbetsgivaren med hälften av utbildningskostnaden, dock högst 1 000 kronor per vecka och person som deltar i utbildningen. Utbildningen får vara högst 12 månader. För att nå god effektivitet i programmet är det angeläget att de kunskaper som den enskilde har tillägnat sig på annat sätt än genom betygsgivande former valideras. På så sätt kan utbildningstiden förkortas. Satsningen riktar sig i första hand till personal inom den äld-

reomsorg kommunerna ansvarar för. Utbildningsvikariatet får pågå t.o.m. 2007.

Ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden

Kostnaden för den lönesubvention som lämnas till arbetsgivaren och ersättningen för utbildningskostnaden föreslås konstrueras som en skattekreditering som belastar statsbudgetens inkomstsida. Detta föranleder en ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av arbetsmarknadsmyndighet och Rederinämnden (se avsnitt 2.5).

Lagförslaget är av så lagtekniskt enkel beskaffenhet att regeringen anser att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Något yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

Den nya regeln bör träda i kraft den 1 januari 2006.

Utifrån en beräknad omfattning på i genomsnitt 5 000 deltagare per månad beräknas kostnaden som belastar statsbudgetens inkomstsida 2006 uppgå till 1 008 miljoner kronor för lönesubventionen samt 240 miljoner kronor för utbildningskostnaden. Samtidigt beräknas utgifterna under utgiftsområdet minska med 460 miljoner kronor i form av minskade utgifter för arbetslöshetsersättning.

Akademiker

Regeringens bedömning: Regeringen avser att ge AMS i uppdrag att upprätta ett samarbete mellan arbetsförmedlingen och bemanningsföretag eller liknande.

Skälen för regeringens bedömning: Ökad tillväxt kräver ofta kunskap. Högutbildade personer kan bidra med kunskap som behövs för att utveckla och förbättra verksamheten inom företag. Små och medelstora företag kan ha behov av att utveckla sin verksamhet samtidigt som företagare drar sig för att anställa. Genom en ordning där arbetsförmedlingen via bemanningsföretag eller liknande placerar en arbetslös akademiker i ett mindre företag med en subvention utan att företaget behöver ta det fulla arbetsgivaransvaret ökar sannolikt småföretagens vilja att pröva en akademiker samtidigt som förmedlingens möjlighet att erbjuda arbetslösa akademiker kontakt med arbetslivet breddas och ökar. Regeringen

avser därför att ge AMS i uppdrag att pröva en sådan ordning under 2006 och 2007.

Insatsen förväntas innebära att i genomsnitt 4 000 arbetslösa akademiker kan erbjudas jobb under 2006. Regeringen beräknar 515 miljoner kronor för verksamheten under anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*.

Riktad arbetsmarknadsutbildning mot kriminalvården

AMS kommer att få i uppdrag att inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen använda 500 platser för utbildning i behandlingsarbete med inriktning mot kriminalvård, behandlingshem och skola. Bakgrunden till satsningen är främst ett behov av att rekrytera vårdare inom kriminalvården med sådan utbildning men även anställningar på behandlingshem och skola kan komma i fråga. Regeringen beräknar 71 miljoner kronor för verksamheten under anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*.

Lärlingsplatser för ungdomar

Regeringens bedömning: Arbetsmarknadsutbildning i form av lärlingsplatser för arbetslösa ungdomar – där arbetsplatsförlagd yrkesutbildning kombineras med studier i kärnämnen och yrkesanpassade ämnen – bidrar till företagets behov av yrkeskompetens, minskad arbetslöshet och höjd utbildningsnivå hos ungdomar. Lärlingsplatserna bör rikta sig till arbetslösa mellan 20 och 24 år. Lärlingsplatserna skall riktas mot den privata sektorn.

Skälen för regeringens bedömning: Ett av de stora problemen på arbetsmarknaden nu är den höga ungdomsarbetslösheten. Ungdomar med låg utbildningsnivå har särskilda svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Under 2004 uppgick det totala antalet inskrivna arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år med låg utbildningsnivå till i genomsnitt 11 300 personer, varav 4 600 var öppet arbetslösa. Med låg utbildningsnivå avses här ungdomar som inte har en fullföljd grundskola eller gymnasieutbildning.

För att underlätta för lågutbildade ungdomar att få ett arbete avser regeringen att fr.o.m. den 1 januari 2006 bredda det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetsmarknadsutbildning med särskild inriktning på kategorin arbetssökande

ungdomar mellan 20 och 24 år. Lärlingsplatser i form av en kombination av i huvudsak arbetsplatsförlagd yrkesutbildning och studier i kärnämnen, yrkessvenska eller yrkesanpassade ämnen bör bidra till minskad arbetslöshet och höjd utbildningsnivå hos deltagarna.

AMS tidigare erfarenheter av projekt med lärlingsplatser skall ligga till grund för modellen. Lärlingsplatserna skall utgå från behoven på den lokala arbetsmarknaden och utbildningen skall vara konkret och utarbetad i nära samarbete mellan arbetsförmedlingen, utbildningsanordnaren och företagen samt fackliga organisationer i regionen. Den arbetsplatsförlagda yrkesutbildningen skall svara mot det behov av yrkeskompetens som finns i näringslivet. Lärlingsplatserna skall riktas mot den privata sektorn. En annan komponent i lärlingsplatserna bör vara rotation mellan ett begränsat antal företag för att öka den arbetslöses kontaktyta med företagen på orten. Arbetsförmedlingens arbetsgivarkontakter är i detta sammanhang värdefulla för att få kvalitet i utbildningen. Inom ramen för lärlingsplatserna fastställs en särskild utbildningsplan som kan innehålla olika utbildnings- och arbetsmoment i syfte att säkerställa lärandet i arbetet.

Efter en avslutad lärlingsplats skall den unge få ett intyg med en beskrivning av genomgångna utbildnings- och arbetsmoment i syfte att ge presumtiva arbetsgivare en tydlig information om vilka kunskaper och färdigheter som deltagaren har tillgodogjort sig under lärlingstiden. Lärlingsplatserna beräknas pågå under sex månader, eller till dess målet med utbildningen uppnåtts. Företagens behov av yrkeskompetens är i detta sammanhang viktigt att beakta.

Som en del i den arbetsplatsförlagda yrkesutbildningen skall deltagarna ges möjlighet att studera en dag i veckan i syfte att läsa kärnämnen och vid behov svenska språket. Möjlighet skall även finnas att genomföra utbildningsmoduler kopplade till de arbetsuppgifter lärlingen får hos arbetsgivaren. Utbildningsanordnaren kan också skraddarsy det yrkesspråk som kan komma att behövas på arbetsplatsen. Den utbildningsanordnaren som används bör vara förtrogen med en pedagogik som är anpassad till den aktuella målgruppen och där varje person kan ges den individuella handledning som är nödvändig. Lärlingsplatserna liksom all programverksamhet skall ha ett tydligt könsperspektiv.

Antalet deltagare i lärlingsplatserna beräknas

uppgå till i genomsnitt 3 000 personer under 2006. Liksom i annan arbetsmarknadsutbildning lämnas aktivitetsstöd till deltagaren medan insatsen pågår. Utgifterna för verksamheten beräknas uppgå till 581 miljoner kronor 2006.

Övriga förslag och bedömningar

Allmänt anställningsstöd för ungdomar

Regeringens förslag: Det allmänna anställningsstödet villkor på 12 månaders inskrivningstid sänks till 6 månaders inskrivningstid vid anställning av arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år. Förslaget gäller anvisningar som görs mellan den 1 januari och den 31 december 2006.

Skälen för regeringens förslag: Från och med den 1 februari 2005 sänktes det allmänna anställningsstödet villkor på 12 månaders inskrivningstid till 6 månaders inskrivningstid vid anställning av arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år. Syftet var att ge arbetsförmedlare ett effektivt verktyg att få ut ungdomar i arbete under 2005. I juni 2005 hade antalet ungdomar i anställning med allmänt anställningsstöd ökat med 60 procent jämfört med juni månad 2004. Anställningsstöden har utvärderats av IFAU och resultatet tyder på att anställningsstödet har bidragit till en signifikant förkortad arbetslöshets-tid för deltagarna, som i studien utgjorde alla åldersgrupper. Särregler för ungdomar har inte utvärderats i denna studie men tidigare svenska erfarenheter samt internationell forskning tyder på att ungdomar har hög andel övergångar till arbete vid anställning med anställningsstöd. Anställningsstöd är dock förenat med undantränningseffekter och därför är det viktigt att de arbetslösa ungdomarna som får stödet står långt från arbetsmarknaden och har särskilda behov.

Arbetslöshetsnivån bland ungdomar är fortfarande hög på grund av stora inflöden av nya ungdomar från utbildningssystemet och svagt efterfrågeläge på arbetsmarknaden. Regeringen bedömer därför att det finns ett fortsatt behov för AMV att även under 2006 kunna använda det allmänna anställningsstödet redan från 6 månaders inskrivningstid för arbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år. Förslaget påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

Feriearbeten

Regeringens bedömning: Regeringen avser att tillfälligt förstärka resurserna för feriearbeten under 2006 med 25 miljoner kronor.

Skälen för regeringens bedömning: För 2004 avsatte regeringen 50 miljoner kronor för att skapa feriearbeten för gymnasieungdomar. Målgruppen är ungdomar på gymnasiet som kan antas ha särskilda svårigheter att ordna feriearbeten på egen hand såsom ungdomar med utländsk bakgrund och ungdomar med funktionshinder. Totalt fick cirka 22 800 ungdomar feriearbete med hjälp av den statliga medfinansieringen under 2004. Feriearbeten liksom all programverksamhet skall ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Ungdomar som har särskilt svårt att få ett feriearbete skall prioriteras. Könsfördelningen var 54 procent flickor och 46 procent pojkar. Cirka 5 procent var ungdomar med funktionshinder. Ungdomar med invandrabakgrund utgjorde cirka 18 procent. I syfte att öka antalet feriearbeten avser regeringen att tillfälligt förstärka resurserna för feriearbeten under 2006 med 25 miljoner kronor under anslag 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*.

Interpraktikstipendier

Interpraktikstipendier är stipendier för långtidsarbetslösa ungdomar för praktik på arbetsplatser utanför Sverige i maximalt 6 månader. För 2004 avsatte regeringen 26 miljoner kronor avseende kostnader för interpraktikstipendiater samt för administration av stipendierna. Utfallet för 2004 blev 554 stipendiater. Under 2004 utgjorde andelen kvinnor omkring 51 procent. Administrationen av interpraktikstipendierna överfördes den 1 januari 2005 från Internationella programkontoret för utbildningsområdet till AMS för att underlätta möjligheten att nå rätt målgrupp. Målgruppen är ungdomar mellan 20 och 29 år som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa. Ungdomar som saknar grundläggande utbildning och som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden skall särskilt beaktas. I första hand avses personer som saknar eftergymnasial utbildning utan större erfarenheter av vistelser, studier eller arbete utomlands, men en viss andel långtidsarbetslösa med akademisk bakgrund har beviljats stipendiet. Regeringen bedömer att flytten av administrationen av interpraktikstipendierna till AMS bör ha ökat förutsättning-

arna för att bättre kunna följa upp resultatet av insatsen.

Syftet med stipendierna är att de skall höja den arbetslöses kompetens och möjligheter att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden. Interpraktikstipendierna skall därför beviljas utifrån ett renodlat arbetsmarknadsperspektiv. Stipendierna bör således fortsättningsvis kunna omfatta alla länder, så länge praktiken ligger i linje med den arbetslöses handlingsplan och antas förbättra den arbetslöses utsikter på den svenska arbetsmarknaden.

AMS har i en skrivelse till regeringen inkommit med förslag till förvaltning av interpraktikstipendierna. Förslaget bereds inom Regeringskansliet.

Integration

Politiska insatser för att minska arbetslösheten och öka sysselsättningen bland kvinnor och män med utländsk bakgrund är fortsatt mycket angelägna. Framtida insatser inom arbetsmarknadspolitiken måste inriktas såväl mot att tidigarelägga insatser för nyanlända invandrare som mot att uppnå en bättre prioritering och högre träffsäkerhet i insatser för dem som varit arbetslösa länge.

Utvecklingen av arbetslöshetstider, programdeltagande och resultat för gruppen utrikes födda eller i förekommande fall utländska medborgare följer i stort den utveckling som gäller samtliga arbetslösa. Att skillnaden i arbetslöshetstid inte är större mellan utrikes födda och samtliga arbetslösa hänger sannolikt samman med en ökad prioritering av långtidsarbetslösa till program. Ett stort problem är den begränsade andel deltagare som sedan får ett arbete. Män och kvinnor med utländsk bakgrund skall vara en prioriterad grupp. En tydligare prioritering bör ske till alla arbetsmarknadspolitiska program. Vid dessa prioriteringar skall hänsyn tas till eventuella skillnader mellan kvinnors och mäns behov. De möjligheter arbetsplatsintroduktion ger bör utnyttjas fullt ut.

Fortsatta ansträngningar inom arbetsmarknadspolitiken är angelägna för att åstadkomma en bättre integration på arbetsmarknaden. Regeringens sysselsättningspaket kommer att innebära nya möjligheter för många arbetslösa.

Regeringen har för avsikt att våren 2006 presentera en proposition om insatser för nyanlända invandrades etablering. Förslag kommer att läggas som ökar incitamenten för kommunerna att

se till att individen tidigt får ta del av arbetslivsinriktad introduktion samt även öka individens incitament att delta. I propositionen kommer också att föreslås att ansvarsfördelningen mellan berörda aktörer tydliggörs. Regeringen avser också att ge AMS ett tydligare ansvar för arbetslivsinriktade aktiviteter för nyanlända invandrare i yrkesverksam ålder som inom rimlig tid kan bedömas få ett arbete. Arbetsförmedlingen skall bl.a. medverka till tidig kartläggning och bedömning av yrkesbakgrund och samverka med berörda aktörers. Av särskilt intresse i sammanhanget är möjligheten att kombinera utbildningen i svenska med andra etableringsaktiviteter.

Regeringen avser vidare att ge länsstyrelserna i uppdrag att redovisa den samverkan som finns i regionen samt hur denna kan utvecklas och effektiviseras.

Samverkan mellan olika offentliga aktörer, parterna på arbetsmarknaden och det privata näringslivet är ett fortsatt viktigt utvecklingsområde. Liksom insatser inom en rad olika områden; asylmottagande, Svenska för invandrare (Sfi), annan utbildning, boende, hälso- och sjukvård samt insatser för att motverka diskriminering samt för att underlätta eget företagande. Arbetsförmedlingen är, för att lyckas med sitt uppdrag, starkt beroende av att övriga pusselbitar i integrationskedjan fungerar effektivt. Ett nära samarbete mellan alla berörda aktörer är centralt för att åstadkomma en bättre integration på arbetsmarknaden.

Regeringen kommer noga att följa den fortsatta utvecklingen av de åtaganden, som gjorts i den s.k. avsiktsförklaringen som i juni 2004 träffades mellan regeringen, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, LO, TCO och SACO om insatser för bättre integration. I april 2005 beviljade regeringen 15 miljoner kronor under 2005–2007 för delfinansiering av informations- och utbildningsinsatser som skall genomföras av de centrala parterna på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens uppdrag att erbjuda s.k. prova-på-platser måste i fortsättningen i ökad utsträckning komma personer med utländsk bakgrund till del.

Särskilda medel skall även fortsättningsvis avsättas för att särskilt stärka ställningen på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund.

Arbetet mot etnisk diskriminering på arbetsmarknaden skall fortsätta. AMV har en viktig

roll i detta sammanhang såväl när det gäller arbetsförmedlingarnas kontakter med arbetsgivare och arbets sökande som i uppgiften att se till att kunskaper i diskrimineringsfrågor finns hos personal på alla nivåer inom organisationen.

Regeringens målsättning är att behovet av särskilda åtgärder för utrikes födda på sikt skall minska. En förbättrad uppföljning och utvärdering av de arbetsmarknadspolitiska insatserna är viktiga för att kunna åstadkomma detta. Inom EU:s sysselsättningsstrategi har ministerrådet 2004 gett rekommendationen till Sverige att noga följa upp resultaten av insatserna för att integrera invandrare i arbetskraften. Regeringen har i regleringsbrev för 2005 avseende IFAU formulerat ett sådant uppdrag.

Arbetsplatsintroduktion

Regeringens bedömning: Försöksverksamheten med arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare (SIN) bör fortsätta under 2006. Verksamheten bör följas upp och utvärderas.

Skälen för regeringens bedömning: Den försöksverksamhet med arbetsplatsintroduktion för flyktingar eller invandrare, som är eller riskerar att bli långtidsinskrivna vid arbetsförmedlingen, hade i april 2005 nått totalt 5 850 deltagare. Försöksverksamheten, som bedrivs från och med den 1 september 2003 till och med den 31 december 2005 i 20 kommuner i landet, uppvisar goda resultat. Andelen som fått arbete efter avslutad introduktion var 52 procent, enligt en uppföljning till och med april 2005. De flesta, 67 procent av dem som fick ett arbete, fick arbete utan statligt stöd. I offentlig förvaltning och inom tillverkningsindustrin har över 60 procent av deltagarna fått arbete medan andelen inom byggverksamhet och inom hotell och restaurang stannar vid drygt 40 procent. För deltagare som inte redan vid starten haft en anställning har det ofta räckt med en kortare period i praktik eller med anställningsstöd för att de skall få en anställning.

Metoden, som innefattar analys av såväl sökande som arbetsplatser samt stöd och uppföljning under den första anställningstiden, har givit god precision i matchnings- och platsackvireningsarbetet. Specialutbildade arbetsförmedlare – sammanlagt 275 personer – med goda arbetsgivarkontakter fungerar som dörröppnare. Ar-

betsgivare inom enskilda företag dominerar men i synnerhet deltagare som har arbetat inom statlig förvaltning får fortsatt anställning. Fler män än kvinnor deltar, vilket avspeglar könsfördelningen i målgruppen. De som tagit del av introduktionen har i genomsnitt gjort detta i 126 dagar.

AMS målsättning för 2005 är att 5 775 personer skall ha påbörjat arbetsplatsintroduktion. En målsättning som att döma av hittillsvarande utveckling kommer att uppnås.

Regeringen anser att resultaten av verksamheten är goda och att den bör fortsätta under 2006.

Försöksverksamheten skall följas upp och utvärderas av IFAU.

Utgifterna för verksamheten beräknas uppgå till 148 miljoner kronor under anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*.

Arbetslivsinriktad rehabilitering för sjukskrivna

Regeringens bedömning: Arbetsförmedlingens uppdrag att sedan 2004 i vissa försöksområden erbjuda service till sjukskrivna med en anställning de inte kan återgå till, bör utvidgas från och med 2006 till att omfatta hela landet.

Skälen för regeringens bedömning: Regeringens fortsatta strategi för ohälsarbetet är inriktat på att dels ytterligare stärka insatserna för att förebygga ohälsa i arbetslivet, dels att fortsätta stärka åtgärderna för att ge sjukskrivna möjlighet till snabb återgång i arbete. Arbetsförmedlingen har en viktig uppgift när det gäller sjukskrivna som är arbetslösa men också när det gäller vissa sjukskrivna med en anställning som de inte kan återgå till.

Den samverkan mellan arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som bedrivs sedan 2003 inom ramen för den gemensamma verksamhets- och handlingsplanen för arbetslösa sjukskrivna har inneburit en kraftig ambitionshöjning i myndigheternas arbete med arbetslösa sjukskrivna.

Samverkansformerna och den utprövade metodik som tillämpas inom ramen för den gemensamma verksamhets- och handlingsplanen garanterar en väl sammanhållen rehabiliteringsinsats för sjukskrivna arbetslösa och skall fortsätta 2006. Den försöksverksamhet som bedri-

vits för sjukskrivna med en anställning som de inte kan återgå till har bedrivits utifrån den metodik som använts i verksamheten för arbetslösa sjukskrivna. Regeringen avser att inom ramen för den gemensamma verksamhets- och handlingsplanen, finansierad med samverkansmedel under det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.*, utvidga verksamheten till att omfatta hela landet. Målgruppen är sjukskrivna inom verksamheter där möjligheterna att erbjuda omplacering eller anpassning av arbetssituationen ej är möjlig. I Försäkringskassans avstämningsmöte skall i dessa fall även arbetsförmedlingen delta. Personer med kvarvarande arbetsförmåga som behöver byta arbetsgivare skall i princip kunna få samma stöd och hjälp som andra arbetssökande utan att behöva säga upp sin anställning. Regeringen vill här särskilt framhålla att rehabiliteringsersättningen även kan användas för att förebygga framtida nedsättning av arbetsförmågan.

Regeringen avser också att uppdra åt Försäkringskassan att i samverkan med AMS tillämpa nya och förstärkta insatser för långtidssjuka och försäkrade som uppbär tidsbegränsad sjuk- och aktivitetsersättning. Syftet är att samtliga personer i dessa målgrupper skall kartläggas för att säkerställa dels att rehabilitering eller andra åtgärder vidtas för att återföra den försäkrade till arbetslivet, dels att rätt ersättning lämnas.

Med hänsyn till det stora antalet personer i målgruppen måste en stegvis process ske. Det första steget är att Försäkringskassan inom ett särskilt pilotområde kommer att gå igenom samtliga sjukfall som pågått mer än två år eller fall med aktivitetsersättning eller tidsbegränsad sjukersättning som inom kort beräknas upphöra att gälla.

Vid granskningen skall även bedömas om ärenden finns som lämpligen bör bli föremål för de insatser i samverkan som arbetsförmedlingen kan vidta för att underlätta för den försäkrade att återgå till arbete. En nära samverkan måste, i denna bedömning, ske med arbetsförmedlingen. Regeringen avser att utforma särskilda riktlinjer för pilotverksamheten.

Den könssegregerade arbetsmarknaden

Könsuppdelningen som finns på arbetsmarknaden återspeglas till viss del inom de arbetsmarknadspolitiska programmen. Regeringskansliet

(Näringsdepartementet) har genomfört en jämställdhetsanalys inom verksamhetsområde Programverksamhet under hösten 2004 och våren 2005 i enlighet med regeringens plan för genomförande av jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet (N2004/3108/JÄM). Regeringen ser allvarigt på att den könsuppdelning som finns på arbetsmarknaden även återspeglas inom de olika arbetsmarknadspolitiska programmen. Det gäller bl.a. programverksamheten kompetenshöjande insatser. Regeringens ambition är att bland annat se över insatserna ur denna aspekt. Detta för att kvinnor och män skall ges lika möjligheter att komma i fråga för program som är effektiva och leder till arbete utifrån deras situation på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsnämnderna

Enhetligare tillämpning av regelverket står inte i konflikt med behovet av att anpassa verksamheten till regionala och lokala förhållanden.

I oktober 2002 fastställde AMS en strategi för samverkan på lokal nivå. Denna strategi har sedan varit vägledande för ett utvecklingsarbete inom samverkansområdet. Strategin har bl.a. inneburit att AMS genomför utbildningsdagar för alla ledamöter i arbetsmarknadsnämnderna. Över 2 000 ledamöter har deltagit under de senaste åren. Länsarbetsnämnden har medverkat i upprättande av lokala samverkansplaner samt tagit fram egna utvecklingsprogram för samverkansarbetet. Under 2005–2006 kommer nya samverkansdagar att genomföras över hela landet. Syftet är att följa upp och ytterligare stimulera det utvecklingsarbete som bedrivs i arbetsmarknadsnämnderna.

Regeringens bedömning är att det är av största vikt att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten bättre anpassas efter regionala och lokala förhållanden. De arbetsmarknadsnämnder som i dag finns bör därför mer aktivt kunna påverka beslut om t.ex. lokala mål och prioriteringar. Regeringen anser att detta skulle kunna göras genom att på ett mer aktivt sätt använda den lokala kunskap och erfarenhet som finns i arbetsmarknadsnämnderna. Regeringen avser för närvarande att inte genomföra några förändringar avseende AMV:s myndighetsstruktur.

Svenska ESF-rådet

Regeringens mål för Svenska ESF-rådet är att myndigheten skall säkerställa ett effektivt och korrekt genomförande av mål 3 och Equal i en-

lighet med programdokumenten och de målsättningar som där anges. Som regeringen redovisade i budgetproposition för 2005 har tidigare framkommit brister i myndighetens handläggningsrutiner, inklusive den finansiella kontrollen. Regeringen anser att Svenska ESF-rådet, bl.a. inom ramen för halvtidsöversynen, har vidtagit genomgripande åtgärder för att förbättra kvaliteten i beredningen av projektansökningar och i den finansiella kontrollen. Arbetet har bedrivits i nära samverkan med övervakningskommittéerna och AMS som utbetalande myndighet. Regeringen bedömer att vidtagna åtgärder har lett till ökad kvalitetssäkring av verksamheten. Därigenom underlättas också avslutandet av programperioden.

Svenska ESF-rådet har en viktig uppgift i att tillsammans med andra aktörer sprida de nya metoder m.m. som tagits fram inom mål 3 och Equal, och genomför ett stort antal insatser i detta syfte. Regeringen avser att fortsatt följa detta arbete.

Förstärkta insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga

Ärendet och dess beredning

Samhallutredningen

Samhallutredningen (N 2002:04) överlämnade i juni 2003 betänkandet *Inte bara Samhall* (SOU 2003:56). I betänkandet föreslås bl.a. ändringar i de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionshinder som handhas av Samhall AB och AMV.

Betänkandet har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Regeringskansliet (Näringsdepartementet) (dnr N2003/4484/A).

Lönebidragsutredningen

Lönebidragsutredningen (N2002:05) överlämnade i november 2003 betänkandet *ArbetsKraft* (SOU 2003:95). I betänkandet föreslås bl.a. ändringar i reglerna om lönebidrag och att begreppet arbetshandikapp avskaffas.

Betänkandet har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Regeringskansliet (Näringsdepartementet) (dnr N2003/8006/A).

Några utgångspunkter

Alla invånare i Sverige skall ha samma möjligheter till delaktighet i samhället, rättigheter och skyldigheter. Den utgångspunkten är grundläggande när samhället utformas. Samhället har ansvar för att alla människor får jämlika levnadsförhållanden och ges möjlighet att medverka i samhällsutvecklingen. I Sverige har olika åtgärder vidtagits för att bygga ett sådant samhälle men mycket återstår att göra innan människor med funktionshinder har full delaktighet och jämställdhet i alla avseenden. Regeringen strävar efter att utforma också den del av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten som gäller personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga så att effektiva åtgärder vidtas för att jämställdhet mellan kvinnor och män uppnås.

De senaste årens reformer har lett till att personer med funktionshinder fått en bättre ställning i samhället. Möjligheten att ha inflytande över sitt liv, kunna delta i samhällslivet och rätten till integritet har stärkts. Förbättringar inom socialförsäkringsområdet, inom skolområdet och utveckling av hjälpmedel bl.a. har medverkat till detta. Stöd och service till personer med funktionshinder har förbättrats, en rättighetslagstiftning som ökar självbestämmandet och självständigheten har införts och en diskrimineringslagstiftning har trätt i kraft.

Fortfarande finns dock brister i samhällets utformning. Alla har inte full tillgänglighet, lika rättigheter och skyldigheter är inte självklart i alla sammanhang och diskriminering förekommer i vissa situationer.

År 1999 beslutade regeringen om en nationell handlingsplan för handikappolitiken. Den sträcker sig fram till 2010 och omfattar alla samhällsområden och markerar därigenom att handikappolitiken är allas ansvar. Som nationella mål för handikappolitiken fastställdes:

- En samhällsgemenskap med mångfald som grund.
- Samhället skall utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet.
- Jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder.

Regeringen har åtagit sig att kontinuerligt återrapportera till riksdagen om hur arbetet fortskrider.

Målet är att funktionshindrade personer skall ha samma möjligheter som icke funktionshin-

drade att delta i arbetslivet. Att kunna delta i arbetslivet och få sin försörjning genom eget arbete har stor betydelse för att människor skall kunna känna sig delaktiga och ha ett faktiskt inflytande över sitt eget liv.

Vartannat år genomför Statistiska Centralbyrån (SCB) en intervjuundersökning som belyser funktionshindrades situation på arbetsmarknaden. Den senaste genomfördes fjärde kvartalet 2004. Drygt 30 000 personer mellan 16 och 64 år deltar i undersökningarna. Cirka en miljon människor uppger att de har något funktionshinder och det är rörelsehinder och astma/allergi som dominerar. Vidare uppger cirka 600 000 av dem som anser sig ha ett funktionshinder att det också innebär nedsatt arbetsförmåga. Andelen personer som anger att de har ett funktionshinder har minskat från 21 procent 2002 till 19 procent 2004 medan andelen som anser sig ha nedsatt arbetsförmåga har ökat. Kvinnor uppger i högre utsträckning än män att de har nedsatt arbetsförmåga (29 procent av de intervjuade kvinnorna uppger att de har nedsatt arbetsförmåga, motsvarande siffra för män är 18 procent). Arbetskraftsdeltagandet har gått ner i senaste undersökningen jämfört med 2000 och 2002.

Andelen sysselsatta med funktionshinder har minskat från 65 procent 2002 till 62 procent 2004. Andelen som uppger att de är arbetslösa har i undersökningen från 2004 ökat till 6,3 procent från 4,6 procent 2002. För befolkningen totalt har det också skett en ökning från 3,9 procent till 5,1 procent mellan åren. En fråga i undersökningen avser behovet av anpassad arbetsplats. Kvinnorna uppger i större utsträckning än männen att de behöver anpassad arbetstid respektive anpassat arbetstempo. Siffrorna gäller personer som är sysselsatta. Även de icke sysselsatta med nedsatt arbetsförmåga får frågan om de tror att de skulle kunna gå ut i ett arbete om de fick en anpassning av arbetsplatsen. Mellan 10–15 procent uppskattar att så skulle kunna ske.

Andelen arbetslösa personer med arbetshandikapp av alla arbetslösa på arbetsförmedlingen uppgår till drygt 8 procent både för kvinnor och män.

Att arbetslösa med arbetshandikapp har större svårigheter på arbetsmarknaden än andra visar sig också i en högre andel långtidsinskrivna och långtidsarbetslösa. De är vidare överrepresenterade i aktivitetsgarantin och bland övriga sö-

kande. Arbetslösa med arbetshandikapp lämnar arbetsförmedlingen i lägre utsträckning än arbetslösa i genomsnitt. Bland de arbetshandikappade är andelen som lämnat förmedlingen till ett reguljärt arbete 30 procent under 2004 bland kvinnor och 36 procent bland män. Motsvarande tal bland samtliga är 37 procent respektive 39 procent.

Det var mot ovanstående bakgrund som regeringen tillkallade de två särskilda utredarna vars uppdrag var att se över de arbetsmarknadspolitiska program som är avsedda att stödja funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga i arbetslivet. Regeringen är angelägen om att de särskilda insatserna effektiviseras och kvalitets-säkras så att personer med ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga får ett sådant stöd att arbetslösheten minskar och att sysselsättningen ökar. Det är generellt sett viktigt att insatserna har en hög kvalitet och fokuserar på den befintliga arbetsförmågan hos individen. De arbetssökande skall ges förutsättningar till individuella val och stimuleras till att välja vägar som vidgar deras yrkesliv och därmed bredda deras arbetsutbud.

De förstärkta insatser för funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga som redovisas under detta avsnitt förväntas innebära att sammantaget 1 200 fler personer kan erbjudas sysselsättning 2006 för att därefter ytterligare successivt öka fram till 2008.

Förslag och bedömningar

Begreppet personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga

Regeringens förslag: Orden "funktionshindrade eller arbetshandikappade medlemmar" ersätts med "medlemmar med funktionshinder" i mervärdesskattelagen (1994:200). "Arbetshandikapp" och "arbetshandikappade" ersätts med "funktionshinder" respektive "personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga" i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Lönebidragsutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser instämmer i förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Begreppet "arbetshandikapp" används sedan länge inom arbetsmarknadspolitiken för att markera den nedsättning av arbetsförmågan som kan finnas hos en person med funktionshinder.

Enligt förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp avses med en person med arbetshandikapp den som på grund av funktionshinder har nedsatt arbetsförmåga och som därför har eller kan förväntas få svårigheter att få eller behålla ett reguljärt arbete.

Av lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder framgår att med funktionshinder avses "varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå".

Relationen mellan begreppen arbetshandikapp och funktionshinder är följande. Den som har ett arbetshandikapp har alltid ett funktionshinder. Men att en person har ett funktionshinder innebär inte nödvändigtvis att han eller hon har ett handikapp. Ett funktionshinder kan ge upphov till ett arbetshandikapp i mötet med vissa arbetsuppgifter eller vissa miljöer. Begreppet arbetshandikapp är därmed ett relativt begrepp och ett mindre omfattande begrepp än funktionshinder.

Olika invändningar har riktats mot begreppet arbetshandikapp. Handikapprörelsen har länge påtalat att begreppet leder tankarna till sjukdom och diagnostänkande. Man har ansett att det är angeläget att i stället fokusera på det friska och positiva i den befintliga arbetsförmågan. Enligt lönebidragsutredningen är begreppet arbetshandikapp oklart till sin innebörd och kan ge utrymme för godtyckliga bedömningar. Utredningen konstaterar att det inte alltid finns en koppling mellan funktionshinder och nedsatt arbetsförmåga och att med rätt stöd behöver arbetsförmågan inte påverkas av funktionsnedsättningen. Att en person har en omfattande funktionsnedsättning innebär inte att han eller hon automatiskt skall ha en hög lönebidragsnivå eller en särskild insats över huvud taget. Det är arbetsförmågan som skall vara avgörande.

Regeringen ansluter sig till utredningens synsätt. Insatserna för individen styrs inte enbart av graden av funktionshinder. Det är värdefullt om begreppsbildningen ansluter sig till insatsernas faktiska utformning utan att leda tanken fel. Be-

greppsbildningen har också betydelse som ett uttryck för ett förhållningssätt till de personer som kan ta del av insatserna. För att markera att insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga utgår från den enskilda individens förutsättningar, kompetens, erfarenhet och möjligheter att utföra ett arbete, snarare än från funktionshindret, bör orden arbetshandikapp eller arbetshandikappade inte användas längre. Regeringen föreslår i stället benämningen ”personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga”

Förslaget föranleder ändringar i mervärdesskattelagen (1994:200) och lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Ändringarna är av endast terminologisk art. Att orden ”funktionshindrade” och ”arbetshandikappade” byts mot ”med funktionshinder” respektive att ”arbetshandikappade” byts mot ”personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga” innebär ingen ändring i sak när det gäller vilka personer som omfattas av lagarnas tillämpningsområden.

Regeringen anser därför att saken är av så enkel beskaffenhet att ett yttrande från Lagrådet skulle sakna betydelse. Lagrådets yttrande har därför inte inhämtats. Vidare bör ändringar vidtas i de arbetsmarknadspolitiska förordningar som berörs, däribland förordningen om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp vars rubrik bör vara ”förordningen om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga”.

En ny modell i tre steg för arbetssökande med särskilda behov

De särskilda insatserna för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga är viktiga för att kompensera eller helt undanröja en nedsättning av arbetsförmågan och därmed underlätta en anställning. För flertalet av de som inte kan få ett osubventionerat arbete är möjligheten att få en anställning med lönebidrag en tillräcklig insats. Regeringen menar därför att möjligheten att bevilja ett lönebidrag för en reguljär anställning skall finnas kvar. För andra däremot räcker det inte med ett lönebidrag utan ett kraftfullare stöd behövs. Samtidigt är det angeläget att öka effektiviteten och träffsäkerheten i olika insatser mer generellt så att rätt stöd ges till rätt person. Regeringen har därför valt en modell med insatser i tre steg för arbetssökande som har

en oklar problembild som gör att de trots egna och länsarbetsnämndens ansträngningar faktiskt inte får ett arbete.

Som *första steg* införs fördjupad kartläggning och vägledning. Avsikten är att ge de arbetssökande som länsarbetsnämnden bedömer behöver det en ökad självinsikt om vad de faktiskt förmår och möjligheter att närmare utreda vilka insatser som är nödvändiga för att den arbetslöse skall få ett arbete.

Det *andra steget*, utvecklingsanställning, är avsett för de personer som har ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och trots deltagande i fördjupad kartläggning och vägledning eller liknande aktiviteter ändå inte kunnat komma fram till en lösning på sin arbetssituation. Genom att få pröva att arbeta på en arbetsplats där också inslag av t.ex. rehabiliteringsinsatser finns prövas individens möjligheter till ett arbete med eller utan subvention närmare. Avsikten är att många skall gå från utvecklingsanställning till osubventionerat arbete, lönebidrag eller annat subventionerat arbete.

För dem som inte kan få ett arbete efter en utvecklingsanställning finns ett *tredje steg* i form av anställning hos Samhall eller trygghetsanställning. Trygghetsanställning får anordnas av alla arbetsgivarkategorier och skall vara ett komplement till anställning i Samhall i syfte att bredda arbetsmöjligheterna för denna grupp.

I normalfallet skall inte en person kunna anställas i Samhall eller trygghetsanställning utan att först ha haft en utvecklingsanställning. Undantag skall dock kunna göras då det är uppenbart att det endast är i Samhall eller i en trygghetsanställning som personen kan få en varaktig sysselsättning.

Steg 1: Fördjupad kartläggning och vägledning

Regeringens bedömning: Att länsarbetsnämnden erbjuder kartläggning och vägledning till arbetssökande med oklar problemställning när länsarbetsnämnden bedömer att insatserna behövs.

Samhallsutredningens och Lönebidragsutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Lämnar i stort förslagen utan invändningar.

Skälen för regeringens bedömning: Lönebidragsutredningen och Samhallutredningen har båda pekat på att hittillsvarande insatser inom arbetslivsinriktad rehabilitering för bl.a. personer

med funktionshinder är otillräckliga. Flera av remissinstanserna delar den uppfattningen.

Regeringen kan konstatera att de första kontakterna mellan länsarbetsnämnden och den enskilde bör inriktas på att klargöra vilka insatser individen behöver för att stärka sin position på arbetsmarknaden. Arbetssökande har olika behov. De som av olika orsaker varit borta från arbetsmarknaden under långa perioder, eller kanske aldrig varit i kontakt med arbetslivet, kan ha särskilda svårigheter att formulera sina önskemål och ta ställning till vilka insatser som kan vara nödvändiga för att få ett arbete. Regeringen delar därför utredningarnas uppfattning om att en fördjupad kartläggning och vägledning med professionell medverkan med problemlösning i ökad utsträckning bör kunna erbjudas arbetssökande som har ett särskilt behov därav. Under kartläggningen och vägledningen bör den arbetsökandes möjligheter till arbete identifieras, realistiska delmål klargöras och utvecklingsbehoven göras tydliga inom ramen för den individuella handlingsplanen. I vissa fall kan praktisk träning vara nödvändig för att individen skall kunna komma vidare i sitt val av arbete eller utbildning.

Regeringen bedömer att en ordning med sådan fördjupad kartläggning och vägledning i inledningsfasen av kontakterna mellan den arbetsökande och länsarbetsnämnden kan bidra till en större precision i de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Den fördjupade kartläggningen och vägledningen kan anordnas som en insats inom det arbetsmarknadspolitiska programmet Förberedande insatser. Det programmet omfattar individuellt anpassade arbetsmarknadspolitiska insatser av vägledande, rehabiliterande eller orienterande karaktär för den som särskilt behöver förbereda sig för ett annat arbetsmarknadspolitiskt program eller för ett arbete.

Insatsen skall kunna komma arbetssökande till del oberoende av om funktionshinder föreligger hos den arbetssökande. Insatsen bör pågå under en bestämd tid; en riktlinje är längst 12 veckor. Den nya insatsen påverkar inte ramen för utgiftsområdet.

Steg 2: Utvecklingsanställning

Regeringens bedömning: Skyddat arbete i form av utvecklingsanställning kan bidra till att personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga får en stärkt ställning på arbetsmarknaden.

Regeringens förslag: I lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring anges att vid prövning av arbetsvillkoret bortses från utfört förvärsarbete inom ramen för en utvecklingsanställning samt att när ramtid vid prövning av arbetsvillkoret skall bestämmas räknas inte tid då den sökande utfört arbete i en utvecklingsanställning.

Samhallsutredningens och Lönebidragsutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens bedömning och förslag. Utredningarna har dock inte föreslagit någon ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Remissinstanserna: Instämmer i eller lämnar i huvudsak förslaget utan erinran.

Skälen för regeringens bedömning och förslag: Det kan antas att vissa arbetssökande med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga även efter genomförd fördjupad kartläggning och vägledning kommer att vara så långt ifrån arbetsmarknaden att det inte är möjligt att utan ytterligare insatser komma fram till vad som behövs för att de skall komma närmare en anställning. De bör som ett ytterligare stöd för att hitta ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden kunna erbjudas en skyddad anställning i vilken arbetsförmågan kan bedömas och utvecklas.

Regeringen avser att utforma en ny insats benämnd *utvecklingsanställning*. Insatsen är avsedd i första hand men inte uteslutande för arbetssökande som deltagit i den fördjupade kartläggningen och vägledningen. Den som anvisas skall ha ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och av länsarbetsnämnden bedömas ha behov av ytterligare stöd för att närma sig arbetsmarknaden. Anställningen skall vara längst ett år. Om det anses lämpligt kan den förlängas ytterligare längst ett år. Regeringen vill peka på vikten av att undantagen begränsas och att skälen för ett eventuellt undantag framgår av den individuella handlingsplanen på ett sådant sätt att det blir möjligt att följa upp. Anställningen skall efter överenskommelse med länsarbetsnämnden kunna anordnas hos alla kategorier av arbetsgivare. För att en anvisning skall få göras skall den arbetssökande erbjudas lön och andra anställningsförmåner som följer av kollektivavtal eller är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen.

Anställningen skall innefatta, förutom de egentliga arbetsuppgifterna, inslag av utbildning, rehabilitering, hjälpmedelsanpassning, arbetsprövning och vägledning. Den bör också ha in-

slag av prövning på andra arbetsplatser under kortare tid. Som IFAU visat i rapporten "Funktionshinderade personer med nedsatt arbetsförmåga – ett arbetsgivarperspektiv", kan arbetsgivare ha en benägenhet att underskatta produktiviteten hos personer med funktionshinder. Det bör vara möjligt att ändra denna attityd genom att ge den arbetssökande möjlighet att träffa arbetsgivaren.

Länsarbetsnämnden svarar tillsammans med arbetsgivaren för att arbetet kombineras med övriga insatser som en utvecklingsanställning kan komma att inrymma. Länsarbetsnämnden har också ansvar för uppföljningen och skall säkerställa att kvaliteten i verksamheten är sådan att individen får en stärkt ställning på arbetsmarknaden. Detta förutsätter att höga krav ställs på arbetsgivaren vad gäller arbetsmiljö, arbetsledning, långsiktighet och ekonomiska förutsättningar. Länsarbetsnämnden skall samråda med arbetstagarorganisationerna på arbetsplatsen eller inom branschen före en anvisning. Arbetsgivaren skall acceptera och genomföra de insatser som varje anställd har inplanerat i sin handlingsplan. Länsarbetsnämnden skall ta initiativet till regelbundna uppföljningar med arbetstagar och arbetsgivare för att se till att handlingsplanen fullföljs, eller vid behov, justeras.

Den som anställer någon i den nya anställningsformen skall erbjudas ekonomiskt stöd på samma sätt som lönebidrag enligt de bestämmelser som gäller i dag. Arbetsgivaren skall därtill få anordnarbidrag för merkostnader – föranledda t.ex. av särskild arbetsledning – med högst 100 kronor per dag och person som anställs. Sådan ersättning skall dock inte beviljas om arbetsgivaren blir kompenserad för sina kostnader genom andra offentliga stöd. För en arbetsgivare inom Samhallkoncernen är vidare avsikten att eventuella utvecklingsanställningar skall ligga vid sidan av det av regeringen fastställda antalet årsanställda.

Stöd till personligt biträde får inte kombineras med utvecklingsanställningen.

Att anställningsformen utformas som en form av skyddat arbete innebär att den undantas från reglerna i lagen (1982:80) om anställningsskydd.

En utvecklingsanställning är en form av arbetsplatsförlagd rehabilitering och bör inte kvalificera till arbetslöshetsersättning. Däremot bör tid med utvecklingsanställning vara överhoppningsbar i den meningen att när ramtid vid prövning av arbetsvillkoret skall bestämmas enligt ar-

betslöshetsförsäkringslagstiftningen räknas inte tid då den sökande utfört förvärvsarbete i form av en utvecklingsanställning. Detta föranleder tillägg i 14 och 17 §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring av innebörd att vid prövning av arbetsvillkoret bortses från förvärvsarbete som utförts i en utvecklingsanställning respektive att när ramtid skall bestämmas räknas inte tid då den sökande utfört arbete i en utvecklingsanställning. Förslagen om ändring i lagen om arbetslöshetsförsäkring faller inte inom Lagrådets granskningsområde.

Bidraget till utvecklingsanställning kommer på samma sätt som lönebidrag att räknas upp med timlöneutvecklingen för löner under taket.

Utvecklingsanställningar beräknas 2006 omfatta i genomsnitt närmare 1 400 personer och utgifterna uppgå till 214 miljoner kronor under anslag 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Steg 3: Trygghetsanställning

Regeringens bedömning: En ny anställningsform – trygghetsanställning – kan bidra till att personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga får en stärkt ställning på arbetsmarknaden.

Regeringens förslag: Lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program ändras. Den som tar del av ett arbetsmarknadspolitiskt program skall inte anses som arbetstagar om inte programmet gäller en anställning med anställningsstöd eller lönebidrag, skyddat arbete, *trygghetsanställning*, reguljärt arbete inom ramen för aktivitetsgarantin eller en anställning med särskilt stöd för introduktion och uppföljning (SIUS).

Samhallsutredningens och Lönebidragsutredningens förslag: Överensstämmer till stor del med regeringens bedömning i fråga om trygghetsanställningen. Utredningarna har dock inte föreslagit någon ändring i lagen om arbetsmarknadspolitiska program.

Remissinstanserna: Är i huvudsak positiva till trygghetsanställningen.

Skälen för regeringens bedömning och förslag: Samhallsutredningen och Lönebidragsutredningen har båda förespråkat en ordning som innebär, i huvudsak, att arbetssökande vars behov inte kan tillgodoses inom ramen för övriga insatser, skall erbjudas särskilda anställningar med

statlig lönesubvention hos arbetsgivare som tillhör Samhallkoncernen eller hos andra arbetsgivare. Remissinstanserna har i huvudsak tillstyrkt utredningarnas förslag.

Regeringen delar utredningarnas uppfattning om att det är angeläget att sådana eller liknande anställningar som i dag finns hos Samhall kan komma i fråga även hos andra arbetsgivare. En breddning till andra arbetsgivare kan vara ett värdefullt komplement till de skyddade anställningarna inom Samhallkoncernen. För personer med funktionshinder med nedsatt arbetsförmåga som inte har möjlighet att få en reguljär anställning med eller utan t.ex. lönebidrag kan det ge ett bredare utbud av möjliga arbetsplatser, med mer varierande arbetsuppgifter på fler orter och i fler branscher. Det kan också öka möjligheterna till anställning utan subvention på sikt.

Regeringen avser därför att utforma en ny arbetsmarknadspolitisk insats med benämningen *trygghetsanställning*. En trygghetsanställning skall komma till stånd när en annan arbetsgivare än en arbetsgivare som ingår i Samhallkoncernen efter överenskommelse med länsarbetsnämnden anställer en person med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser. Insatsen har flera gemensamma drag med en anställning hos Samhall. Samhallkoncernen skall inte kunna anställa någon i en trygghetsanställning. Anställningsformen är avsedd för dem som har mycket omfattande funktionshinder, stora begränsningar i arbetsförmågan och därmed stora svårigheter att få anställning med annat stöd eller genom annan insats. Trygghetsanställningen skall för dessa arbetssökande säkra arbetsledning och en bra arbetsmiljö. Avsikten är att den som har en trygghetsanställning endast i undantagsfall skall utföra ensamarbete.

Den anställdes lön och andra anställningsvillkor skall följa av kollektivavtal eller vara likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal i branschen.

Stöd för arbetsgivarens lönekostnad skall lämnas till arbetsgivaren med samma belopp och enligt de grunder som gäller för lönebidrag. Därutöver lämnas ett anordnarbidrag – föranledd t.ex. av särskild arbetsledning – med högst 100 kronor per dag. Stöd till personligt biträde (arbetsbiträde) får inte kombineras med trygghetsanställningen.

Länsarbetsnämnden skall regelbundet pröva om den som har en trygghetsanställning kan övergå till en anställning utan subvention. I länsarbetsnämndens uppdrag kommer att ingå ett ansvar för att följa upp och säkerställa kvaliteten i verksamheten. Det förutsätter att höga krav ställs på arbetsgivaren vad gäller anpassad arbetsmiljö, arbetsledning, långsiktighet och ekonomiska förutsättningar. Regelbundna uppföljningar skall genomföras med arbetstagare och arbetsgivare i avsikt att garantera att arbetsituationen är av god kvalitet.

En arbetsgivare som har anställt en person i en trygghetsanställning får behålla ersättningen på den nivå som ursprungligen fastställts om inte behovet av en sänkning är uppenbart. Regeringen avser att det vart fjärde år skall ske en prövning, med hänsyn till arbetstagarens arbetsförmåga och aktuella arbetsuppgifter, om bidragsnivån eller anordnarbidraget skall sänkas eller om det skall ske en övergång till osubventionerat arbete.

Lönebidragsutredningen för i sitt betänkande ett resonemang om olika sätt att stärka organisationernas arbetsgivarroll. Utredningen förordar en modell som redan praktiseras i många kommuner och mellan många föreningar och som innebär att ett antal organisationer samverkar både lokalmässigt och resursmässigt kring föreningsadministration. En sådan samverkan kan också innebära ett förtydligande när det gäller arbetsgivaransvaret och även avhjälpa en del av arbetsmiljöproblemen samt dessutom bidra till att pressa kostnaderna för små föreningar.

Den nya anställningsformen föranleder ett tillägg i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program av innebörd att trygghetsanställning läggs till i den uppräknade i vilken det anges vilka deltagare i arbetsmarknadspolitiska program som är att anse som arbetstagare. Lagförslaget är av så lagteknisk enkel beskaffenhet att regeringen anser att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Något yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

Bidraget till trygghetsanställning kommer på motsvarande sätt som lönebidrag att räknas upp med timlöneutvecklingen för löner under taket.

Trygghetsanställningar beräknas 2006 omfatta i genomsnitt drygt 500 personer och utgifterna uppgå till drygt 85 miljoner kronor under anslag 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.*

Samhall

Regeringens bedömning: Bidrag till Samhall AB bör från den 1 januari 2007 utformas på samma sätt som bidragen för trygghetsanställningar i form av bidrag för lönekostnad samt anordnarbidrag. Bidraget för lönekostnaden skall dock beräknas utifrån en beräknad genomsnittlig arbetsförmåga hos de anställda med funktionshinder. AMS bör från den 1 januari 2006 få ansvaret för bidraget till Samhall AB.

Samhallutredningens förslag: Överensstämmer delvis med regeringens bedömning. Samhallutredningen föreslog att bidraget till Samhall i fortsättningen skulle lämnas per individ på samma sätt som bidraget till trygghetsanställningar.

Remissinstanserna: De flesta instanserna lämnar förslaget utan erinran. Samhall avvisar förslaget med hänvisning till att försämrade planeringsförutsättningar och den stora andelen anställda med funktionshinder skulle göra att Samhall inte skulle kunna konkurrera med anordnare av trygghetsanställningar på lika villkor.

Skälen för regeringens bedömning: I dag lämnar staten stöd för arbetsmarknadspolitiska insatser speciellt riktade till personer med funktionshinder motsvarande cirka 12 miljarder kronor. Dessa insatser regleras i förordningen (2000:630) om särskilda insatser för arbetshandikappade. Regeringens ambition är att skapa en mer sammanhållen arbetsmarknadspolitik för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Som ett led i detta arbete ges AMS fr.o.m. 2006 det samlade ansvaret för utbetalning av de olika stödformerna för insatser för personer med funktionshinder. Samarbetet mellan AMS och Samhall bör därmed bli mer effektivt på detta sätt samtidigt som måluppfyllelsen i Samhall kan förbättras ytterligare.

Positivt är att effektiviteten i insatser för personer med funktionshinder kommer att kunna jämföras. AMS kommer att ges i uppdrag att utifrån regeringens mål för arbetsmarknadspolitiken sluta avtal med Samhall AB om vad som skall levereras och uppnås för att medel skall utbetalas. Sammantalet kommer möjligheterna till arbete för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionshinder att förbättras.

Samhall är i dag det ledande företaget i Sverige inom området utveckling genom arbete för personer med funktionshinder. Under de 25 år som Samhall har funnits har bolaget kunnat utveckla en unik kompetens inom nämnda område. Samhall kommer också i framtiden att spela en fortsatt viktig roll för att skapa arbetstillfällen för de funktionshindrade som står längst från arbetsmarknaden. De reformer som aviserats här syftar till att effektivisera regeringens samlade insatser för personer med funktionshinder genom att Samhall via sitt kärnuppdrag i ännu högre grad än idag erbjuder arbete till dem som står allra längst från arbetsmarknaden, men också att Samhalls kompetens när det gäller att genom arbete utveckla personer med funktionshinder som medför omfattande nedsättning av arbetsförmågan tas till vara på ett bättre sätt. Härigenom bör de ambitioner som regeringen har för integrationen av funktionshindrade i arbetslivet bättre kunna uppnås. Samhalls kärnuppdrag skall även framöver utgöra basresursen för skyddat arbete. Därutöver bedömer regeringen att Samhall på samma sätt som andra arbetsgivare, i fortsättningen, bör kunna anställa funktionshindrade inom ramen för utvecklingsanställningar och särskilt anställningsstöd. Utvecklingsanställningar och anställningar med anställningsstöd skall dock ligga vid sidan av det av regeringen fastställda antalet årsanställda.

Samhallutredningen påpekade att dagens modell med en merkostnadsersättning som lämnas i form av klumpsumma har brister när det gäller att kunna spåra de merkostnader som bidraget baseras på.

Regeringen avser att ändra modellen för beräkningen av bidraget till Samhall AB. Modellen bedöms införas budgetåret 2007. En uppföljning med hänsyn till de ekonomiska effekterna på Samhall av det nya systemet bör göras inför 2009. Regeringen bedömer dock att förändringen av stödet skall anmälas till EG-kommisionen med hänsyn till EG:s statsstödsregler.

Regeringen bedömer att bidraget till Samhall fr.o.m. 2007 bör beräknas per årsanställd. Bidraget bör räknas på samma sätt som bidrag till trygghetsanställningar, dock utifrån en beräknad genomsnittlig arbetsförmåga hos de anställda med funktionshinder. På detta sätt skapas jämförbarhet mellan bidraget till Samhall och bidraget till anordnare av trygghetsanställningar, vilket bör leda till bättre spårbarhet och effektivitet i bidraget. Regeringen vill också på detta

sätt skapa rimliga och förutsägbara ekonomiska förutsättningar för Samhall AB. Regeringen kommer, när den nya modellen införs 2007 att varje år fastställa ett medelantal årsanställda som skall ligga till grund för beräkningen av bidraget. AMS skall betala bidrag motsvarande den omfattning anställda som Samhall levererar centralt till Samhall med en tolfedel per månad. En årlig avräkning skall göras så att bidraget lämnas för högst det av regeringen fastställda medelantalet årsanställda i bolaget. Därigenom säkerställs att alla arbetsgivare behandlas på liknande villkor och att de funktionshindrade får det stöd de behöver.

Regeringens avsikt är att alternativa arbetsgivare skall få en utökad roll åren framöver och att därigenom bredda utbudet av arbetstillfällen på fler orter än vad som är möjligt idag för personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionshinder. Antalet anställda vid Samhall AB beräknas dock minska med 700 personer 2006. Men då utvecklings- och trygghetsanställning införs kan totalt 1 200 fler personer erbjudas sysselsättning.

För 2007 kommer en ny finansieringsmodell, som har redovisats i det föregående, att införas för Samhall. För 2006 kommer bidraget till Samhall att utbetalas på samma sätt som i dag men med skillnaden att det görs av AMS och inte av Kammarkollegiet. En avräkning av bidraget skall göras för 2006 utifrån det av staten fastställda antalet arbetstimmar.

Utvärdering av den nya modellen

Det är viktigt att de arbetsmarknadspolitiska insatserna följs upp och att erfarenheter från den praktiska tillämpningen tas till vara. Regeringen avser därför att inför 2009 låta utvärdera den nya modellen för arbets sökande med särskilda behov.

Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare, OSA

Regeringen avser att närmare överväga hur insatserna skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) framöver skall relateras till den nya modellen och lämnar nu inget förslag eller anger någon viljeinriktning i den delen.

Frågor om lönebidrag

Regeringens bedömning: Taket för lönebidrag bör höjas. Lönebidragets effektivitet kan vidare

skärpas genom justeringar och förtydliganden i den nu gällande regleringen.

Skälen för regeringens bedömning: Den arbetsmarknadspolitiska insatsen lönebidrag innebär ekonomiskt stöd till den som är arbetsgivare åt en person med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga som anvisats anställning hos arbetsgivaren. Stödet är ett bidrag till arbetsgivarens lönekostnad för den anställde och skall fastställas med hänsyn till graden av nedsättningen i arbetsförmågan.

Regeringen bedömer att det finns finansiellt utrymme och fördelningspolitiska skäl att höja taket för lönebidraget. Per den 1 januari 2007 skall gälla att den del av lönekostnaden vid heltidsarbete som inte överstiger en bruttolön om 16 700 kronor per månad läggs till grund för bidrag.

Regeringen anser vidare – mot bakgrund inte minst av Lönebidragsutredningens arbete – att insatsens effektivitet kan skärpas genom några justeringar och förtydliganden i den nu gällande regleringen.

1. Lönebidraget för en bestämd tidsperiod är i dag huvudsakligen knutet till en enda arbetsgivare; i huvudfallet den arbetsgivare som nyanställer en arbetssökande med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Om arbetstagaren byter arbetsgivare upphör i praktiken lönebidraget. En ordning där länsarbetsnämnden har möjlighet att besluta att bidraget följer arbetstagaren på så sätt att denne vid byte av arbetsgivare får behålla lönebidraget för återstående del av stödperioden skulle bidra till ökad rörlighet på arbetsmarknaden även för personer med funktionshinder.
2. Riksdagen har som sin mening tillkännagett att regeringen bör överväga om det finns situationer när det kan vara befogat med lönebidrag i bestående anställningsförhållanden (se bet. 1999/2000:AU1, rskr. 1999/2000:83). Lönebidrag lämnas i dag i princip inte för en arbetstagare som under pågående anställning drabbats av ett funktionshinder som medför så nedsatt arbetsförmåga att hans eller hennes arbetsgivare överväger uppsägning. Regeringen har prövat frågan om möjligheten att lämna lönebidrag i sådana fall men har funnit att det kan finnas negativa effekter av bl.a. inskränkningar i arbetsgivarens rehabiliter-

ingsansvar som gör att det för närvarande inte bör göras några förändringar i denna del. Däremot bereds inom Regeringskansliet (Socialdepartementet) ett tilläggsdirektiv kring detta till utredningen om Översyn av vissa delar av arbetsgivarens rehabiliteringsansvar (dir. 2005:48).

3. Lönebidrag bör kunna lämnas till en arbetsgivare som nyanställer någon med ett funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och som är långtidssjukskriven från en anställning som han eller hon inte kan återgå till, om arbetsgivaren fullgjort sina rehabiliteringsskyldigheter och arbetstagaren inte tidigare haft en anställning med lönebidrag. Arbetsgivarens fullgörande av rehabiliteringsinsatserna skall beaktas i samband med ett avstämningsmöte mellan arbetsgivare, arbetstagare, arbetstagarorganisation, läkare, försäkringskassan och länsarbetsnämnd.
4. En anvisning till anställning med lönebidrag kan enligt gällande ordning komma i fråga för den som fyllt 65 år om det är arbetsmarknadspolitiskt motiverat. Det finns inte skäl att ändra denna ordning.
5. Lönebidraget lämnas med ett bestämt belopp per arbetsdag. Bidragets storlek fastställs med hänsyn till graden av nedsättning i arbetsförmågan hos arbetstagaren till – som huvudregel enligt gällande regelverk – 80 procent av arbetsgivarens bidragsgrundande lönekostnad. För arbetsgivarkategorierna allmännyttiga organisationer kan bidrag lämnas med belopp upp till 90 procent. Lönebidragsutredningen menar att arbetsmarknadspolitiska stöd skall vara oberoende av arbetsgivarkategori och att lika ersättningsregler för alla arbetsgivare innebär en förenkling av handläggningen. Regeringen – som kan konstatera att flera remissinstanser instämt i utredningens resonemang – delar utredningens uppfattning. Med en ordning där alla arbetsgivare har möjlighet till full kompensation för den bidragsgrundande lönekostnaden, när det är påkallat med hänsyn till graden av nedsättning i arbetsförmågan hos arbetstagaren, kan de särregler som i dag omfattar bl.a. allmännyttiga organisationer avvecklas utan att den viktiga verksamhet som där utförs äventyras. På samma sätt bör den i dag gällande detaljerade regleringen av vilka kategorier arbets sökande som kan få fullt lönebidrag öppnas upp och utformas på ett mer generellt sätt. Lönebidragets storlek skall fastställas med hänsyn till graden av nedsättning i arbetsförmågan hos arbetstagaren och till hur stor del av arbetsgivarens lönekostnad som är bidragsgrundande snarare än med hänsyn till arbetsgivarens förhållanden. Genom att inte föreskriva olika bidragsnivåer för olika arbetsgivarkategorier finns möjligheten att alla arbetsgivare kan anställa personer som har mycket svåra funktionshinder som medför omfattande nedsättning i arbetsförmågan, vilket skulle kunna innebära högre lönebidragsnivåer. Motivet till en högre bidragsnivå hos allmännyttiga organisationer är att de tar emot personer med svårare funktionsnedsättningar än andra arbetsgivarkategorier. Om så är fallet kommer de även fortsättningsvis att ta del av relativt sett högre lönebidrag. Regeringen anser dessutom att allmännyttiga organisationer som anställer personer som har en sådan begränsning av arbetsförmågan att det motiverar en bidragsnivå på mer än 80 procent också kan beviljas ett anordnarbidrag på 70 kronor per dag. Förändringarna påverkar inte ramen för utgiftsområdet. Den föreslagna förändringen är utformad med utgångspunkt från att det inte skall innebära försämrade villkor för de allmännyttiga organisationerna.
6. Av förordningen (2000:630) om särskilda insatser för arbetshandikappade framgår att en förlängning av lönebidraget efter fjärde året får beviljas efter att särskild prövning av arbetstagarens arbetsförmåga gjorts. I december 2004 hade 20 537 personer eller 37 procent av samtliga med lönebidrag haft anställning med lönebidrag fyra år eller längre. Regeringen menar att det är angeläget att öka omsättningen i anställningar med lönebidrag. Den särskilda prövningen måste därför innehålla en grundlig prövning av det fortsatta behovet av lönebidrag. Prövningen bör därför ha inslag av bl.a. en förnyad medicinsk bedömning av läkare och också en strukturerad analys av arbetsförmågan relaterad till arbetsuppgifterna. Regeringen kommer att följa utvecklingen.

Försäkringar

Länsarbetsnämnden får anvisa någon en anställning med lönebidrag eller skyddat arbete endast om lön och andra anställningsförmåner följer av kollektivavtal eller är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen. Vidare gäller att den bidragsgrundande lönekostnaden består av kontant bruttolön inklusive sjuklön och semesterlön, avgifter som skall betalas enligt socialavgiftslagen (2000:980) och premier för avtalsenliga arbetsmarknadsförsäkringar eller motsvarande försäkringar. En arbetsgivare som tecknar kollektivavtal får genom avtalet en försäkringslösning för de anställda. Regeringen vill förtydliga att avsikten med regleringen inte är att utesluta möjligheten för arbetsgivare att teckna försäkringsavtal trots att kollektivavtal saknas. En arbetsgivare som saknar kollektivavtal kan ändå teckna ett separat försäkringsavtal för sina anställda. För en sådan försäkring krävs dock regelmässigt att arbetsgivaren tecknar försäkringsavtal för all anställd personal. Det är således inte möjligt att försäkra enstaka individer i dessa försäkringar om det finns fler anställda i företaget.

Unga med funktionshinder

Regeringens bedömning: Det finns skäl att rikta ökad uppmärksamhet mot de arbetsmarknadspolitiska insatserna för "Unga med funktionshinder".

Skälen för regeringens bedömning: Verksamheten särskilda insatser för *Unga Handikappade* var ursprungligen ett initiativ från AMV som bedrevs som försöksverksamhet i fyra län under budgetåret 1983/84 med goda resultat. AMS fick 1987 i uppdrag av regeringen att påbörja en landsomfattande verksamhet för att få till stånd rehabiliteringsåtgärder som ett alternativ till sjukbidrag eller förtidspension för unga med funktionshinder. AMV tilldelades under fyra budgetår särskilda projektmedel för försöksverksamheten som bl.a. användes för en samordnarfunktion på varje länsarbetsnämnd. Målgruppen var landets samtliga förtidspensionärer och sjukbidragsmottagare i åldern 16–29 år. Försäkringskassorna svarade för kartläggning och uppsökande kontakter. Totalt aktualiserades 900 ungdomar för arbetslivsinriktad rehabilitering. Verk-

samheten utvecklades efter en tid till ett ökat samarbete mellan länsarbetsnämnden och skolan genom mer förebyggande arbete för att förhindra att pensionsalternativet över huvud taget aktualiserades. Genom samverkan mellan skolan och länsarbetsnämnden med tidiga vägledningsinsatser till ungdomarna informerades och stimulerades de till att göra mer för respektive kön otraditionella val av utbildningar och även i större utsträckning söka sig till högre studier. Utvärderingar under försöksverksamheten visade att av de ungdomar med sjukbidrag eller förtidspension som deltagit i verksamheten Unga Handikappade gick drygt hälften till aktiva insatser det vill säga arbete med eller utan stöd eller utbildning i stället för fortsatt pensionering. I uppdraget från regeringen ingick att verksamheten skulle utformas på ett sådant sätt att den efter försökstiden skulle kunna övergå i den reguljära verksamheten vid länsarbetsnämnden.

Lönebidragsutredningen anser att verksamheten med unga funktionshindrade behöver förnyas och intensifieras. Regeringen delar uppfattningen att det är av stor vikt att alla åtgärder vidtas som på ett tidigt stadium medför att unga människor får en plats på arbetsmarknaden, oavsett om de har ett funktionshinder eller ej. Det finns därför skäl att rikta ökad uppmärksamhet mot de arbetsmarknadspolitiska insatserna som riktar sig till den aktuella gruppen unga. Regeringen menar att AMV skall samverka med skolan kring unga personer med funktionshinder i syfte att underlätta övergången från skola till arbetsliv. AMV skall också i ökad utsträckning samverka med Försäkringskassan kring unga funktionshindrade som uppbär aktivitetsersättning i syfte att öka deras möjligheter till egen försörjning genom förvärsarbete. Regeringen avser att låta verksamheten komma till uttryck i de arbetsmarknadspolitiska författningarna.

Tjänstledighet utan lön

Regeringens förslag: Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ändras på så sätt att det av lagen framgår att ersättning i normalfallet inte lämnas till personer som är tjänstlediga utan lön. Det skall däremot vara möjligt för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i vissa undantagsfall meddela föreskrifter om att ersättning får lämnas till personer som är tjänst-

lediga utan lön samt om de villkor för rätt till ersättning som i sådana fall skall gälla.

Ärendet och dess beredning: Inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet) har upprättats en promemoria om lagreglering av arbetslöshetsersättning till personer som är tjänstlediga utan lön. I dag behandlas frågan i IAF:s föreskrifter om arbetslöshetsförsäkringen (IAFFS 2004:1). Promemorian har behandlats vid ett remissammanträde den 6 september 2005. Till sammanträdet bjöds följande myndigheter och andra in att delta: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Arbetslöshetskassornas samorganisation, Arbetsmarknadsstyrelsen, Försäkringskassan och Socialdepartementet. Ett protokoll från remissammanträdet finns tillgängligt i Näringsdepartementet (dnr N2005/7283/A).

Till regeringen har inkommit förslag på andra ändringar i arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen avser för närvarande inte att föreslå några andra ändringar i arbetslöshetsförsäkringen än de som föreslås i denna proposition.

Remissinstanserna: De remissinstanser som yttrat sig, Arbetslöshetskassornas samorganisation, Arbetsmarknadsstyrelsen och Inspektionen för Arbetslöshetsförsäkringen, har tillstyrkt förslaget eller inte haft några synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 10 § i IAF:s föreskrifter om arbetslöshetsförsäkring (IAFFS 2004:1) skall en person som ansöker om arbetslöshetsersättning och som är tjänstledig inte betraktas som arbetslös och personen är därigenom inte berättigad till arbetslöshetsersättning. Enligt paragrafens andra stycke kan ersättning dock lämnas även till en sökande som är tjänstledig utan lön i vissa särskilda situationer, t.ex. när den sökande är tjänstledig på grund av att han eller hon av hälsoskäl inte kan återgå vare sig till sitt tidigare eller till ett annat arbete hos sin arbetsgivare. Det bör enligt regeringens mening redan av lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring framgå att personer som är tjänstlediga utan lön i normalfallet inte är berättigade till arbetslöshetsersättning. På samma sätt som för personer som deltar i utbildning och personer som är permitterade utan lön, kan det dock förekomma situationer där det av särskilda skäl bör vara möjligt för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om att ersättning får lämnas till personer som är tjänstlediga utan lön. Regeringen

föreslår därför att lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ändras. Ändringen faller inte inom Lagrådets granskningsområde. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

4.9 Budgetförslag

4.9.1 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2004	Utfall	4 806 817	Anslags-sparande	54 384
2005	Anslag	4 811 484 ¹	Utgifts-prognos	4 746 560
2006	Förslag	5 079 852		
2007	Beräknat	5 159 759 ²		
2008	Beräknat	5 042 089 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 5 078 353 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 878 352 tkr i 2006 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget avser kostnader för personal och lokaler samt andra förvaltningskostnader vid AMS, länsarbetsnämnderna, arbetsförmedlingarna, Länsstyrelsen i Gotlands län samt de avgiftsfinansierade verksamheterna vid Arbetslivstjänster (ALT) och Aske kursgård. Anslaget får även användas för viss medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.12 Arbetslivstjänster, ALT

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2004	201 824	- 205 165	- 3 341
Prognos 2005	212 000	- 205 000	7 000
Budget 2006	222 000	- 214 000	8 000

Arbetslivstjänster (ALT) erbjuder mot avgift företag och myndigheter arbetslivsinriktad rehabilitering och insatser för att förebygga utslagning i arbetslivet. Målet för verksamheten är att medverka till att personer som står utanför arbetslivet skall kunna gå tillbaka till sitt tidigare arbete eller få ett annat arbete. Regeringen beslutade

den 15 juli 2004 (dir. 2004:42) att ge en särskild utredare i uppdrag att överväga förutsättningarna för en sammanslagning av Samhall Resurs AB och Arbetslivstjänster. Utredningen överlämnade den 25 maj 2005 sitt slutbetänkande Bättre arbetslivsinriktad rehabilitering – En fusion mellan Arbetslivstjänster och Samhall Resurs AB (SOU 2005:46). Utredningens förslag till en gemensam organisation för den verksamhet med arbetslivsinriktad rehabilitering som i dag bedrivs i ALT och Samhall Resurs AB lämnas i denna budgetproposition under utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 4.13 Aske kursgård

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2004	26 104	- 24 512	1 592
Prognos 2005	26 100	- 26 100	0
Budget 2006	26 100	- 26 100	0

Verksamheten vid Aske kursgård är avgiftsfinansierad. Huvuduppgiften är att vara kursgård för AMV:s kurser och konferenser. Överbliven kapacitet säljs i konkurrens på den öppna marknaden. Verksamheten uppvisade ett positivt resultat under budgetåret 2004 som främst beror på fler externa kunder.

Tabell 4.14 Tjänsteexport

Tusental kronor

	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
Utfall 2004	15 077	- 13 618	1 459
Prognos 2005	20 408	- 18 330	2 077
Budget 2006	21 825	19 171	2 654

Tjänsteexporten omfattar finansiering från SIDA och EU. Biståndsprojekten sker främst i Central- och Östeuropa, Ryssland, Kaukasus, Balkan och norra Afrika. Samarbetet med arbetsmarknadsmyndigheter i andra länder i form av bilaterala och EU Twinning-projekt fortsätter. Under 2004 har AMV totalt bedrivit 24 internationella intäktsfinansierade projekt, varav 5 projekt avslutats under året.

Regeringens överväganden

I maj 2005 gav regeringen AMS uppdraget att lokalisera totalt 350 arbeten varav till Arvidsjaur

(60), Kristinehamn (90) och Östersund (200). Detta är orter som berörts av förändringar inom Försvarsmaktens grundorganisation. Verksamheterna i Kristinehamn och Arvidsjaur beräknas kunna startas under 2006. Analys och bedömning av verksamheten som skall etableras till Östersund pågår. Verksamheten kommer att etableras enligt regeringens uppdrag senast under 2007, enligt AMS.

Som ett led i den omfattande ökningen av de arbetsmarknadspolitiska insatserna som redovisats under avsnitt 4.8 bör arbetsförmedlingen förstärkas. Anslaget bör därför tillfälligt öka med 80 miljoner kronor 2006 och motsvarande förstärkning beräknas även för 2007. Inom ramen för regeringens sysselsättningspaket sker en satsning på arbetslösa akademiker bl.a. genom riktade myndighetsinsatser för tillsyn och kontroll. För en ökad satsning på detta område ökas anslaget med 120 miljoner kronor per år under 2006 respektive 2007. Därutöver ökas anslaget med 3 miljoner kronor på grund av en tidigare beslutad tillfällig minskning av anslaget 2005. Samtidigt minskas anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* med motsvarande belopp. Vidare minskas anslaget med 1,5 miljoner kronor för den tillfälliga nivåhöjningen för medfinansieringen av projektet Work Life Development Programmet (WLDP) och beräknas minska med motsvarande belopp 2007.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag på 5 079 852 000 kronor för budgetåret 2006.

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivå 2006–2008, för 22:1 Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005¹	4 811 484	4 811 484	4 811 484
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	95 737	174 400	260 443
Beslut ³	172 631	173 874	-29 838
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	5 079 852	5 159 759	5 042 089

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Anslaget minskas med 28 869 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

4.9.2 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

Tabell 4.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	45 194 480	Anslags-sparande	440 575
2005	Anslag	45 763 000 ¹	Utgifts-prognos	46 892 000
2006	Förslag	45 020 600		
2007	Beräknat	42 491 400		
2008	Beräknat	40 660 400		

¹ Inklusivt tillägsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tillägsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak bidrag till arbetslöshetsersättning vid öppen arbetslöshet och aktivitetsstöd för personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Aktivitetsstöd får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Likaså får aktivitetsstöd användas för medfinansiering av regionala tillväxtprogram för insatser som ryms inom ramen för de arbetsmarknadspolitiska reglerna och med utgångspunkt i de mål och prioriteringar som finns uppsatta för arbetsmarknadspolitiken. Av medlen under anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för utgifter enligt ändamålet för anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i medelsanvändningen i avvägningen mellan programplatser med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m. Utgifterna påverkas främst av den öppna arbetslösheten och omfattningen av programmen samt ersättningsnivåerna. Aktivitetsstödet motsvarar den arbetslöshetsersättning som deltagarna skulle ha fått om de varit öppet arbetslösa. De som inte är berättigade till arbetslöshetsersättning får 223 kronor per dag i aktivitetsstöd.

Bidrag till arbetslöshetsersättning

Arbetslösheten fortsatte att stiga under 2004, vilket innebar ökade utgifter för arbetslöshetsförsäkringen. På tillägsbudget i samband med 2004 års ekonomiska vårproposition ökades därför anslaget 22:2 med 7 366 miljoner kronor. Under året utbetalades 32 456 miljoner kronor, vilket var 4 285 miljoner kronor mer än under 2003 och innebar en ökning med drygt 15 procent. Utgifter tillkom för utjämningsbidrag om drygt 77 miljoner kronor. Trots att den genom-

snittligt utbetalda dagpenningen till de arbetslösa steg något under 2004 beror utgiftsökningen huvudsakligen på den högre arbetslösheten. Även den betydligt högre nivån på antalet timanställda inskrivna på arbetsförmedlingen under 2004 bidrog till utgiftsökningen. Det genomsnittliga antalet öppet arbetslösa 2004 var 246 000 enligt arbeidskraftsundersökningen (AKU), vilket var en ökning med 29 000 personer eller drygt 13 procent i jämförelse med 2003. Enligt AMS var närmare 239 000 öppet arbetslösa personer i genomsnitt registrerade vid arbetsförmedlingen under 2004. Av dessa hade cirka 74 procent rätt till inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning medan närmare 13 procent hade rätt till grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen. Cirka 56 procent av de öppet arbetslösa var män. Under 2004 utbetalades ersättning för totalt 56,4 miljoner ersättningsdagar, vilket är närmare 6,7 miljoner eller drygt 13 procent mer än under 2003.

Antalet deltidsarbetslösa har minskat sedan 1999. Minskningstakten har varit betydligt lägre under de senaste två åren, men har ändå bidragit till något lägre utgifter i arbetslöshetsförsäkringen. Antalet deltidsarbetslösa som var inskrivna på arbetsförmedlingen uppgick under 2004 till i genomsnitt 73 300 personer per månad, vilket var en minskning med 2 600 personer eller drygt 3 procent i jämförelse med 2003. Av dessa hade 90 procent rätt till inkomstrelaterad ersättning och 7 procent hade rätt till grundbeloppet. Mer än 77 procent av de deltidsarbetslösa var kvinnor. Antalet timanställda som var inskrivna vid arbetsförmedlingen ökade kraftigt under hösten 2003. Ökningen fortsatte under 2004, vilket resulterade i ett genomsnitt om 91 500 timanställda per månad 2004 – en ökning med drygt 15 600 personer eller närmare 21 procent jämfört med 2003. Eftersom de timanställda som har rätt till ersättning från arbetslöshetsförsäkringen tar ut relativt många ersättningsdagar per månad innebar den kraftiga ökningen att även kostnaderna steg mycket. Drygt 80 procent av de timanställda hade rätt till inkomstrelaterad ersättning och närmare 15 procent hade rätt till grundbeloppet. Drygt 64 procent av de timanställda var kvinnor.

Under det första halvåret 2005 har 15 668 miljoner kronor utbetalats. Det är en minskning med 815 miljoner kronor eller knappt 5 procent jämfört med samma period 2004. Främst var utbetalningarna lägre under början av året, då även

arbetslösheten låg på en lägre nivå än 2004. Regeringen beräknar att under budgetåret 2006 kommer i genomsnitt 217 000 personer per månad att vara öppet arbetslösa enligt SCB:s nya arbetslöshetsdefinition, vilket motsvarar 4,8 procent av arbetskraften.

Aktivitetsstöd

Jämfört med budgetproposition för 2004 ökades utrymmet för aktivitetsstöd med 2 miljarder kronor 2004 genom en omprioritering inom anslaget. För 2004 anvisades medel för en beräknad omfattning på de arbetsmarknadspolitiska programmen om 104 000 personer per månad. Utfallet blev dock 106 000 personer per månad. Detta är en ökning med 14 000 personer jämfört med antalet deltagare under 2003. Under 2004 uppbar i genomsnitt 76 000 personer per månad aktivitetsstöd. Övriga var antingen anställda med anställningsstöd eller uppbar ersättning från kommunerna inom det kommunala ungdomsprogrammet eller ungdomsgarantin. Jämfört med budgetåret 2003 uppbar 2 000 fler personer aktivitetsstöd.

Utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 10 307 miljoner kronor för 2004. Utgifterna för aktivitetsstöd ökade därmed med 1 283 miljoner kronor 2004 jämfört med 2003. Anslagssparandet för aktivitetsstöd uppgick till 737 miljoner kronor och har förts bort från anslaget. Utifrån att arbetsmarknadsläget inte förbättrats i den takt som regeringen förväntat har de arbetsmarknadspolitiska insatserna ökat innevarande år. Ökningen har dock skett i form av anställningsstöd som belastar statsbudgetens inkomstsida, vilket redovisas under avsnitt 4.3. Utgifterna för aktivitetsstöd uppgick till 6 109 miljoner kronor under det första halvåret 2005, vilket är 42 procent än förra året. Regeringen bedömer att det totala antalet deltagare i program under 2005 kommer att öka och uppgå till i genomsnitt 121 000 personer per månad, varav drygt 86 000 personer uppbar aktivitetsstöd.

Statliga ålderspensionsavgifter

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd är belagda med statliga ålderspensionsavgifter som inbetalas till Försäkringskassan. Utbetalningen under anslaget för dessa avgifter uppgick 2004 till 2 937 miljoner kronor, inklusive regleringsbelopp för budgetåret 2001.

Regeringens överväganden

I enlighet med vad som redovisats under avsnitt 4.8 sker en kraftig ökning av de arbetsmarknadspolitiska insatserna kommande år. Samtidigt förväntas arbetslösheten och därmed utgifterna för arbetslöshetsersättning minska. Regeringen beräknar att antalet deltagare i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program kommer att uppgå till i genomsnitt 161 500 personer per månad under 2006. Av detta beräknas 97 500 platser med aktivitetsstöd. Resterande platser avser anställningsstöd, det kommunala ungdomsprogrammet samt utbildningsvikariat.

Beslut i härledning av anslagsnivån (tabell 4.17) avser effekten av de regelförändringar som innebär att fler arbetsgivare än tidigare betalar finansieringsbidrag för arbetspraktik samt att omfattningen av praktikplatser ökar. Avgiften som betalas in redovisas mot anslaget och får användas för utbetalningar av aktivitetsstöd. Makro och volym avser förändringar i form av förändrade arbetslöshetsnivåer, dagpenningnivåer och ersättningsdagar etc. Övrigt avser beräknade regleringsbelopp för statlig ålderspensionsavgift, dvs. skillnaden mellan preliminärt inbetald avgift och faktisk avgift.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 45 020 600 000 kronor för budgetåret 2006. Av detta belopp beräknas 27 879 miljoner kronor för bidrag till arbetslöshetsersättning, 12 622 miljoner kronor för aktivitetsstöd samt 4 441 miljoner kronor för statliga ålderspensionsavgifter. Utöver detta tillkommer utjämningsbidraget om drygt 78 miljoner kronor.

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

<i>Tusental kronor</i>			
	2006	2007	2008
Anvisat 2005¹	45 763 000	45 763 000	45 763 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	- 400 000	- 334 000	- 323 000
Övriga makroekonomiska förutsättningar	- 1 396 000	- 5 124 000	- 6 172 000
Volym	581 600	991 400	1 405 400
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	472 000	1 195 000	- 13 000
Förslag/beräknat anslag	45 020 600	42 491 400	40 660 400

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.3 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tabell 4.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	3 836 010	Anslags-sparande	299 095
2004	Utfall	3 836 010		299 095
2005	Anslag	4 686 606 ¹	Utgifts-prognos	4 608 649
2006	Förslag	5 332 129		
2007	Beräknat	4 892 324		
2008	Beräknat	3 875 119		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Ändamålen för anslaget är i huvudsak köp av arbetsmarknadsutbildning, förberedande utbildning och kringkostnader vid arbetsmarknadspolitiska program. Anslaget får användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*. Anslaget får även användas för medfinansiering av de regionala tillväxtprogrammen och de lokala utvecklingsavtalen inom storstadspolitiken, t.ex. för att vidareutveckla de samverkansöverenskommelser som träffats.

Av anslaget får högst 400 miljoner kronor användas för ändamål enligt anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd*. Syftet är att AMV skall kunna ha en viss flexibilitet i

medelsanvändningen i avvägningen mellan programplattor med aktivitetsstöd och upphandling av arbetsmarknadsutbildning m.m.

Utgifterna för köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader uppgick 2004 till 3 836 miljoner kronor. Utgifterna för arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader var 500 miljoner kronor lägre jämför med 2003. Detta förklaras främst av minskade utgifter för upphandlad arbetsmarknadsutbildning.

Under första halvåret 2005 utbetalades 2 277 miljoner kronor under anslaget, vilket är 654 miljoner kronor mer än under motsvarande period 2004.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Arbetsmarknadspolitiska program löper i normalfallet under cirka sex månader. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra utgifter kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2006 besluta om åtaganden under anslaget som medför framtida utgifter. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2006 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 3 000 000 000 kronor under 2007–2009.

Tabell 4.19 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2004	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008–2009
Utestående åtaganden vid årets början	744 741	1 345 389	1 255 470	-	-
Nya åtaganden	973 701	715 000	755 000	-	-
Infriade åtaganden	- 373 053	- 815 000	- 810 081	- 1 150 000	- 50 389
Utestående åtaganden vid årets slut	1 345 389	1 255 470	1 200 389	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	3 000 000	3 000 000	3 000 000	-	-

Regeringens överväganden

Vid medelsberäkningen har regeringen tagit hänsyn till att det föreslås en kraftig ökning av de arbetsmarknadspolitiska insatserna kommande år, se avsnitt 4.8. Antalet deltagare i program beräknas öka till 161 500 personer i genomsnitt per månad 2006.

Beslut i härledning av anslagsnivån avser en minskning av anslaget för att täcka det ökade re-sursbehovet för en särskild utbildnings-satsning i

Gävleborgs län. Samtidigt ökas det under ut-giftsområde 15 Studiestöd uppförda anslaget 25:2 *Studiestöd m.m.* med 719 000 kronor samt det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, tros-samfund och fritid uppförda anslaget 25:1 *Bidrag till folkbildningen* med 714 000 kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 5 332 129 000 kronor för budget-året 2006.

Tabell 4.20 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005¹	4 540 191	4 540 191	4 540 191
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	- 1 433	0	0
Övriga makroekonomiska förutsättningar	793 371	352 133	- 665 072
Volymer	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	5 332 129	4 892 324	3 875 119

¹Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.4 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.¹

Tabell 4.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2004	Utfall	10 411 936		Anslags-sparande	426 856
2005	Anslag	11 035 803 ²		Utgifts-prognos	10 837 787
2006	Förslag	11 631 057			
2007	Beräknat	12 345 973			
2008	Beräknat	12 567 888			

¹Nytt anslag. Från 2006 beräknas även utgifterna för det under utgiftsområdet för budgetåret 2005 uppförda anslaget 22:9 Bidrag till Samhall AB. Redovisning av utfall och anslagssparande 2004 samt prognos 2005 avser under utgiftsområdet för budgetåret 2005 uppförda anslagen 22:4 Särskilda insatser för arbets-handikappade och 22:9 Bidrag till Samhall AB.

²Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Ändamålet för anslaget är statsbidrag till anställningar med lönebidrag, utvecklingsanställning,

trygghetsanställning, Samhall AB, särskilt introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS), projektmedel för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga och stöd till hjälpmedel och personligt biträde på arbetsplatsen, särskilda insatser för syn- och hörselskadade, särskilt stöd vid start av näringsverksamhet samt för att utveckla ny teknik och datorbase-rade hjälpmedel åt handikappade. Anslaget får även användas för viss nationell medfinansiering som svarar mot utbetalningar från anslaget 22:6 *Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006*.

Utgifterna under anslaget påverkas främst av omfattningen av lönebidrag samt av den genomsnittliga bidragsnivån. Fram till den 1 augusti 2003 belastades anslaget även med utgifter för bidrag till skyddad anställning hos offentliga arbetsgivare (OSA). Detta stöd lämnas därefter i form av en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Beslut om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp omfattar normalt sett högst ett år. Det innebär att åtaganden under anslaget kan medföra kostnader för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2006 besluta om förpliktelser under anslaget som medför framtida utgifter. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2006 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 5 400 000 000 kronor under 2007–2009.

Tabell 4.22 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2004	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008–2009
Utestående åtaganden vid årets början	3 972 866	3 994 626	4 094 626	-	-
Nya åtaganden	3 415 333	3 500 000	3 500 000	-	-
Infriade åtaganden	- 3 393 573	- 3 400 000	- 3 500 000	- 3 600 000	- 494 626
Utestående åtaganden vid årets slut	3 944 626	4 094 626	4 094 626	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	6 000 000	5 400 000	5 400 000	-	-

Regeringens överväganden

Utgifterna under det för innevarande budgetåret uppförda anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* uppgick under 2004 till 6 176 miljoner kronor. Anslagssparandet från 2004 uppgick till närmare 427 miljoner kronor och har förts bort från anslaget.

Under budgetåret 2004 har i genomsnitt 61 000 personer per månad haft en anställning med lönebidrag eller OSA jämfört med 61 700 under 2003. Regeringen har i enlighet med vad som aviserades i 2005 års ekonomiska vårproposition beslutat om att i ett första steg höja den högsta bidragsgrundande lönen för lönebidrag och OSA från 13 700 till 15 200 kronor från den 1 juli 2005. Regeringen avser att i ett andra steg den 1 januari 2007 ytterligare höja den högsta bidragsgrundande lönen för lönebidrag och OSA från 15 200 till 16 700 kronor. Den beslutade höjningen beräknas öka utgifterna under anslaget med drygt 416 miljoner kronor 2006.

Utgifterna för bidrag till Samhall utbetalas i dag från det under utgiftsområdet uppförda anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB*. Utgifterna uppgick till drygt 4 235 miljoner kronor 2004. Regeringen föreslår att bidraget till Samhall AB från budgetåret 2006 betalas från det under utgiftsområdet uppförda ramanslaget 22:4 *Lönebidrag och Samhall m.m.* (se även avsnitt 4.8).

Utöver det som redovisats ovan avser beslut i härledning av anslagsnivån effekten av införandet av utvecklingsanställning och trygghetsanställning samt övriga frågor om lönebidrag (avsnitt 4.8). Överföring från andra anslag avser en ökning av anslaget med anledning av att AMS övertar ansvaret från Försäkringskassan för hjälpmedel på arbetsplatsen för anställda med lönebidrag eller OSA. Samtidigt minskas det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 11 631 057 000 kronor för budgetåret 2006. Av dessa medel beräknas 4 186 375 000 kronor för bidrag till Samhall AB för att sysselsätta motsvarande 24,4 miljoner arbetstimmar för personer med funktionshinder. Detta motsvarar uppskattningsvis 17 859 årsanställda. Vidare beräknas 214 035 000 kronor för utvecklingsanställningar och 85 372 000 kronor för trygghetsanställningar.

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:4 Lönebidrag och Samhall m.m.

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005¹	6 790 384	6 790 384	6 790 384
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	4 774 350	5 424 890	5 581 872
Övriga makroekonomiska förutsättningar	54 323	118 699	183 632
Volym	0	0	0
Överföring från andra anslag	12 000	12 000	12 000
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	11 631 057	12 345 973	12 567 888

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.5 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tabell 4.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2004	Utfall	101 032	Anslags-sparande	102
2005	Anslag	99 033 ¹	Utgifts-prognos	97 703
2006	Förslag	100 487		
2007	Beräknat	78 496 ²		
2008	Beräknat	48 682 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 77 173 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 46 977 tkr i 2006 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är förvaltningskostnader vid Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) och kostnader för nationell medfinansiering av s.k. tekniskt stöd inom de berörda programmen.

Svenska ESF-rådet är förvaltningsmyndighet för Europeiska socialfondens mål 3 och gemenskapsinitiativet Equal avseende programperioden 2000–2006. Inom myndigheten finns en regional organisation som samråder med regionala partnerskap i sitt arbete med mål 3.

För att förbereda programperioden 2007–2013 i strukturfonderna har regeringen tillsatt en särskild utredare som skall lämna förslag till en organisation för genomförandet av berörda program. Förslaget skall lämnas senast den 1 november 2005.

Regeringens överväganden

Projektverksamhet inom mål 3 och Equal planeras fortgå under 2007 respektive in på 2008. Avslutande åtgärder för programperioden skall vidtas av förvaltningsmyndigheten under 2008. Mot bakgrund av denna avtrappning av arbetet med mål 3 och Equal bör minskningar av anslaget ske från 2007.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 100 487 000 kronor för budgetåret 2006.

Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:5 Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005¹	99 033	99 033	99 033
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 048	3 781	5 717
Beslut ³	-594	-24 318	-56 068
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	100 487	78 496	48 682

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Anslaget minskas med 594 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

4.9.6 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Tabell 4.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2004	Utfall	1 602 289	Anslags-sparande	1 041 677
2005	Anslag	1 538 000 ¹	Utgifts-prognos	1 588 030
2006	Förslag	1 959 560		
2007	Beräknat	1 591 560		
2008	Beräknat	244 000		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Under anslaget redovisas utbetalningarna av stöd från Europeiska socialfonden för programperioden 2000–2006. Utbetalningarna avser delfinansiering av insatser inom strukturfondsmålen 1, 2 och 3 samt gemenskapsinitiativet Equal. Från anslaget bekostas även den statliga medfinansieringen av insatsområdena Kompetensutveckling för sysselsatta och Lokal utveckling i mål 3 samt motsvarande åtgärder i mål 1. AMS är utbetalande myndighet för mål 3 och Equal. Fem länsstyrelser ansvarar för utbetalningarna inom målen 1 och 2, som delfinansieras av flera strukturfonder.

Socialfondsmedlen inom de fyra programmen uppgår till totalt 1 086,4 miljoner euro för programperioden. Beräknat på en valutakurs om 8 kronor och 60 öre per euro motsvarar detta belopp cirka 9 350 miljoner kronor.

De genom beslut in-tecknade socialfondsmedlen t.o.m. april 2005 uppgår till 7 240 miljoner kronor, vilket utgör 77 procent av den totala ramen. Motsvarande andel utbetalade socialfondsmedel är 51 procent.

Från årets början t.o.m. juli har totalt 861 miljoner kronor, inklusive den berörda statliga medfinansieringen, betalats ut under anslaget till stödmottagarna. Regeringen beräknar att totalt 1 588 miljoner kronor kommer att betalas ut under året, vilket innebär ungefär samma utbetalningstakt som under 2004.

En övergripande redovisning av samtliga strukturfondsprogram lämnas inom utgiftsområde 19 Regional utveckling.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Verksamheten inom strukturfondsprogrammen är av långsiktig karaktär och omfattar bl.a. fleråriga projekt. Åtaganden under anslaget kan således medföra utgifter för kommande budgetår. År 2008 är det sista året då utbetalningar kan göras till stödmottagarna för programperioden 2000–2006. Regeringen föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 ingå ekonomiska förpliktelser för anslaget som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 3 600 000 000 kronor under 2007–2008.

Tabell 4.27 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2004	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008
Utestående åtaganden vid årets början	3 058 093	3 031 251	3 690 074	-	-
Nya åtaganden	1 912 468	2 755 400	1 865 600	-	-
Infriade åtaganden	-1 939 310	-2 096 577	-2 401 516	-2 062 495	-1 091 663
Utestående åtaganden vid årets slut	3 031 251	3 690 074	3 154 158	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	4 600 000	4 400 000	3 600 000	-	-

Regeringens överväganden

Som regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2005 innebar den av EG-kommissionen under 2004 beslutade resultatreserven att ytterligare socialfondsmedel tillfördes programmen för resterande programperiod. Motsvarande medel bör nu anvisas under anslaget. Resultatreserven för målen 1, 2 och 3 samt s.k. indexeringsmedel för Equal uppgår till totalt 44,3 miljoner euro, eller cirka 376 miljoner kronor beräknat på den tidigare gällande valutakursen om 8 kronor och 50 öre per euro.

Resultatreserven medför dessutom att ytterligare medel för den statliga medfinansieringen av insatsområdet Kompetensutveckling för sysselsätta i mål 3 och motsvarande åtgärd i mål 1, behöver anslås för programperioden. Sammantaget med den statliga medfinansieringen av insatsområdet Lokal utveckling i mål 3 och jämförbar åtgärd i mål 1, vilken regeringen har redogjort för i 2003 års budgetproposition och som nu bör anslås, motsvarar detta belopp cirka 322 miljoner kronor.

Den valutakurs som skall användas vid beräkning av de finansiella ramarna för strukturfundsprogrammen för perioden 2000–2006 anges i förordningen (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder. Den tidigare gällande valutakursen enligt förordningen var 8 kronor och 50 öre per euro. Regeringen aviserade i 2005 års budgetproposition sin avsikt att anpassa denna kurs. Regeringen har genom en förordningsändring som trädde i kraft den 1 september 2005 höjt den angivna valutakursen till 8 kronor och 60 öre per euro. Höjningen innebär ett beräknat ökat utnyttjande av socialfondsmedlen från EU om cirka 109 miljoner kronor samt ett ökat behov av

statlig medfinansiering om cirka 36 miljoner kronor.

Resultatreserven m.m. och höjningen av den av regeringen angivna valutakursen innebär att det anslagna beloppet för programperioden bör ökas med totalt 843 120 000 kronor, varav 358 113 000 kronor för statlig medfinansiering. Mot denna bakgrund bör ytterligare 421 560 000 kronor anvisas under anslaget per år under 2006 och 2007. Av detta belopp avser 179 057 000 kronor per år ökad statlig medfinansiering. Till följd av minskande utbetalningar under 2007 inför avslutandet av programperioden blir dock den sammantagna ökningen av anslagsbeloppet för året lägre.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om totalt 1 959 560 000 kronor för budgetåret 2006.

Tabell 4.28 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:6 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	1 538 000	1 538 000	1 538 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Resultatreserv och valutahöjning	421 560	421 560	0
Anslutning av programperioden	0	- 368 000	- 1 294 000
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	1 959 560	1 591 560	244 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.7 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tabell 4.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2004	Utfall	21 242	Anslags-sparande	256
2005	Anslag	21 660 ¹	Utgifts-prognos	21 369
2006	Förslag	21 926		
2007	Beräknat	22 270 ²		
2008	Beräknat	22 644 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 21 926 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 21 926 tkr i 2006 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är kostnader för projekt, personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). IFAU:s uppgift är att främja, stödja och genomföra utvärderingsstudier av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder och arbetsmarknadens funktionssätt samt att bedriva utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. IFAU har på kort tid etablerats som ett utvärderingsinstitut med hög trovärdighet och hög akademisk status.

Under 2004 har IFAU publicerat 37 forskningsrapporter. Myndigheten hade samma år 51 pågående projekt, varav 37 bedrevs i egen regi och 14 bedrevs med finansiellt stöd från IFAU vid andra organisationer. Under 2004 genomförde IFAU 36 seminarier i egen regi och personal från IFAU deltog i ett stort antal konferenser och workshops i Sverige och utomlands. IFAU får åta sig såväl bidragsfinansierad som avgiftsbelagd utvärdering och forskning. Under 2006 beräknas avgiftsintäkten uppgå till 330 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

IFAU:s styrelse behandlar ansökningar om bidrag till forskning vid andra institutioner två gånger per år, i april och november. För 2005 beviljade myndigheten bidrag för externa projekt på sammanlagt 5,3 miljoner kronor. Bidragen omfattar ofta mer än ett budgetår. Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget under 2006 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför utgifter om högst 7 000 000 kronor under 2007-2009.

Tabell 4.30 Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2004	Prognos 2005	Förslag 2006	Beräknat 2007	Beräknat 2008-2009
Utestående åtaganden vid årets början	4 844	4 870	5 350	-	-
Nya åtaganden	5 227	5 800	5 370	-	-
Infriade åtaganden	-5 201	-5 320	-5 370	-5 350	0
Utestående åtaganden vid årets slut	4 870	5 350	5 350	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	7 000	7 000	7 000	-	-

Regeringens överväganden

Arbetsmarknadspolitiska program utgör en stor offentlig utgift. Det är därför viktigt, som även riksdagen har påtalat, att följa upp och utvärdera

insatsernas och arbetsförmedlingens effektivitet. IFAU utgör en viktig resurs i detta arbete.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 21 926 000 kronor för budgetåret 2006.

Tabell 4.31 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Tusental kronor			
	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	21 660	21 660	21 660
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	396	742	1 118
Beslut	- 130	- 132	- 134
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	21 926	22 270	22 644

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Anslaget minskas med 130 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

4.9.8 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tabell 4.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2004	Utfall	59 850	Anslags-sparande	167
2005	Anslag	48 141 ¹	Utgifts-prognos	47 781
2006	Förslag	45 768		
2007	Beräknat	46 820 ²		
2008	Beräknat	48 085 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 45 768 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 45 768 tkr i 2006 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är bidrag till förvaltningskostnader i den kompletterande arbetslöshetskassan ALFA. Utgifterna avser administrationen av grundbeloppet för de icke anslutna.

Regeringens överväganden

Utgifterna för administrationen av grundbeloppet ökade kraftigt under flera år. Mot bakgrund av detta föreslog regeringen den 15 januari 2004 i propositionen Avgift till den kompletterande arbetslöshetskassan (prop. 2003/04:62) att den kompletterande arbetslöshetskassan skulle få rätt att ta ut en administrationsavgift av dem som får ersättning enligt grundförsäkringen enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och som inte är anslutna till kassan eller är medlemmar i

en annan arbetslöshetskassa. Riksdagen har sedermera fattat beslut om detta (bet. 2003/04:AU6, rskr. 2003/04:185). Avgiften började tas ut fr.o.m. den 4 oktober 2004.

Utgiftsutvecklingen i Alfa-kassan har under 2004 varit positiv och en effektivare administration har inneburit att kostnaderna kunnat hållas nere. IAF konstaterar, i rapporten Kostnadsutvecklingen för administrationen av grundbeloppet (Arbetslöshetskassan Alfa) den 19 juli 2005, att Alfa-kassan har lyckats kostnadseffektivisera under de senaste två åren. Kassan är dock känslig för förändringar i antalet ersättningsdagar, vilket ger ett stort genomslag i ekonomin. IAF gör dock bedömningen att anslaget till Alfa-kassan ligger på en rimlig nivå i dagsläget.

Antalet anslutna per den 31 december 2004 var 66 598. I juni 2005 var antalet anslutna uppe i 70 590, vilket innebär att anslutningstakten håller i sig. Under 2004 var motsvarande siffra avseende de icke anslutna 51 977. Fram till juni 2005 var antalet ersättningstagare 34 105 personer.

Anslaget minskas med 3 000 000 kronor med anledning av den införda administrationsavgiften. Anslaget 22:1 *Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostnader* ökas med motsvarande belopp. Regeringen bedömer att anslagsnivån därefter är i nivå med resursbehovet under kommande budgetår, bl.a. på grund av den effektivare administrationen och av den avgift som nu är införd.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 45 768 000 kronor för budgetåret 2006.

Tabell 4.33 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:8 Bidrag till administration av grundbeloppet

Tusental kronor			
	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	48 141	48 141	48 141
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	916	2 044	3 399
Beslut ³	- 3 289	- 3 365	- 3 455
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	45 768	46 820	48 085

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Anslaget minskas med 289 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

4.9.9 22:9 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tabell 4.34 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	7 750	Anslags-sparande	0
2004	Utfall	7 750	Anslags-sparande	0
2005	Anslag	7 750 ¹	Utgifts-prognos	7 703
2006	Förslag	7 703		
2007	Beräknat	7 703		
2008	Beräknat	7 703		

¹Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 2004/05:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Stiftelsen Utbildning Nordkalotten är en svensk statlig stiftelse som enligt en överenskommelse med Finland och Norge från 1990 anordnar utbildningar. Syftet är att främja åtgärder som bidrar till att utveckla arbetsmarknaden och att stärka det regionala samarbetet för i första hand de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige. Stiftelsen skall uppnå sitt ändamål genom att bl.a. utveckla, organisera och genomföra utbildningar inom avtalade områden. Samtliga medverkande länder har numera en riksrekrytering till utbildningarna. Anslaget ändamål är ersättning till stiftelsen för de åtaganden svenska staten har för verksamheten samt kompensation för de kostnadsfördringar som uppstår för Finland och Norge till följd av att utbildningstjänsterna är mervärdesskattepliktiga i Sverige. Utöver statsbidraget finansierar stiftelsen verksamheten genom intäkter från kurs- och uppdragsverksamhet. Förutom stiftelsens stadgar regleras verksamheten av en fyraårig överenskommelse mellan länderna som gäller till och med 2006.

Regeringens överväganden

Verksamheten under 2004 har i huvudsak avsett tillhandahållande av arbetsmarknadsutbildningar, gymnasieutbildningar samt anpassade företagsutbildningar. Under 2004 har stiftelsen haft en beläggning om 300 årsplatser. Avtalade årsplatser har fördelats mellan länderna på följande sätt; Finland 70, Norge 70 och Sverige 160 årsplatser. Under 2004 har tre nya utbildningsinriktningar utvecklats för media, turism och undersköterskor. Den sistnämnda utbildningen ger bland annat behörighet för undersköterskor att arbeta i

Finland, Norge och Sverige. Våren 2006 påbörjas en omförhandling av överenskommelsen mellan länderna.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 7 703 000 kronor för 2006.

Tabell 4.35 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:9 Bidrag till Stiftelsen Utbildning Nordkalotten

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005¹	7 750	7 750	7 750
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut ²	- 47	- 47	- 47
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	7 703	7 703	7 703

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2005 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Anslaget minskas med 47 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

4.9.10 22:10 Bidrag till lönegarantiersättning

Tabell 4.36 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	1 395 129	Anslags-sparande	20 871
2004	Utfall	1 395 129	Anslags-sparande	20 871
2005	Anslag	1 096 653 ¹	Utgifts-prognos	939 549
2006	Förslag	978 399		
2007	Beräknat	1 056 091		
2008	Beräknat	1 127 879		

¹Inklusive förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

Anslaget avser ersättningar till arbetstagare för lönefordringar vid konkurs enligt lönegarantilagen (1992:497) och vid företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Anslaget skall även täcka administrativa kostnader hos Kammarkollegiet för förvaltning av anslaget. Från anslaget ersätts också länsstyrelserna för arbetet med att betala ut ersättning för lönefordringar. Anslaget är nettobudgeterat, vilket innebär att belopp som återvinns från konkurser eller som återkrävs vid företagsrekonstruktion, förs till anslaget och får användas för utbetalning av ersättning.

Regeringen beslutade i december 2004 att föra bort anslagssparandet från 2004 om drygt 20 miljoner kronor.

Tabell 4.37 Nettoutgifter m.m för anslaget 22:10 Bidrag till lönegarantiersättning första halvåret 2004 respektive 2005

Miljoner kronor

	Bruttoutgifter	Inkomster	Nettoutgifter
1:a halvåret 2004	873	116	757
1:a halvåret 2005	590	164	426

För helåret 2004 uppgick bruttoutgifterna för lönegarantiersättningen till 1 603 miljoner kronor, de administrativa utgifterna till 8 miljoner kronor och inkomsterna till 215 miljoner kronor. Inkomsterna under första halvåret 2005 ökade med drygt 41 procent samtidigt som bruttoutgifterna minskade med drygt 32 procent jämfört med motsvarande period 2004. Nettoutgifterna minskade därmed med 44 procent första halvåret 2005 jämfört med motsvarande period 2004. Genom förändringarna av förmånsrättsordningen har löneförmånsrätten fått en stärkt ställning. Detta medför att även statens regressrätt för lönegarantin har stärkts, vilket i sin tur har medfört ett ökat återflöde till staten. Regeringen har beräknat att andelen återbetalad lönegaranti kommer att öka under kommande år i takt med att regelförändringarna får genomslag, vilket bidrar till lägre utgifter.

Regeringen har, med anledning av årets utgiftsutveckling, på tilläggsbudget i samband med denna budgetproposition föreslagit att anslaget minskas med 300 miljoner kronor 2005.

De viktigaste utgiftsstyrande faktorerna för anslaget är utvecklingen av antalet konkurser och företagsrekonstruktioner där det finns anställda, de lönenivåer som de anställda har, liksom det genomsnittliga antalet dagar som lönegarantiersättningen uppbärs per person. Inkomstsidan påverkas av hur stora tillgångar som kan återvinnas vid konkurser och som återkrävs vid företagsrekonstruktion.

Regeringens övervägande

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 978 399 000 kronor för budgetåret 2006.

Tabell 4.38 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:10 Bidrag till lönegarantiersättning

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005¹	1 396 653	1 396 653	1 396 653
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Övriga makroekonomiska förutsättningar	-418 254	-340 562	-268 774
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	978 399	1 056 091	1 127 879

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.9.11 22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tabell 4.39 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Notering	Belopp
2004	Utfall	44 072	Anslags-sparande	9 698
2005	Anslag	51 701 ¹	Utgifts-prognos	49 490
2006	Förslag	52 488		
2007	Beräknat	53 363 ²		
2008	Beräknat	54 333 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition (bet. 12004/05:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2006.

² Motsvarar 52 488 tkr i 2006 års prisnivå.

³ Motsvarar 52 488 tkr i 2006 års prisnivå.

Ändamålet för anslaget är kostnader för personal, lokaler och andra förvaltningskostnader vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF).

IAF är förvaltningsmyndighet för tillsynen av arbetslöshetsförsäkringen och skall utöva tillsyn över arbetslöshetskassorna samt ha tillsyn över AMV:s hantering av ärenden som påverkar arbetslöshetsförsäkringen.

Regeringens överväganden

Anslagssparandet från 2004 har förts bort från anslaget.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar ett ramanslag om 52 488 000 kronor för budgetåret 2006.

Tabell 4.40 Härledning av anslagsnivån 2006–2008, för 22:11 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Tusental kronor

	2006	2007	2008
Anvisat 2005 ¹	51 701	51 701	51 701
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 097	1 977	2 953
Beslut ³	- 310	- 315	- 321
Överföring till/från andra anslag	0	0	0
Övrigt	0	0	0
Förslag/beräknat anslag	52 488	53 363	54 333

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2004 (bet. 2004/05:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2005 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Anslaget minskas med 310 000 kronor fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 procent av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.